

ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น
ตำบลดงลิง อำเภออมลาลัย จังหวัดกาฬสินธุ์



สภาวัฒนธรรมตำบลดงลิง
อำเภออมลาลัย จังหวัดกาฬสินธุ์

จัดทำโดย กองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
เทศบาลตำบลดงลิง

เรื่อง	สารบัญ	หน้า
1.สภาพภูมิศาสตร์ สิ่งแวดล้อมและสังคม		
- ที่ตั้ง		4
- ลักษณะภูมิประเทศ		5
- สภาพแวดล้อม		6
- อาชีพของท้องถิ่น		7
- การศึกษา		7
- การบริการพื้นฐาน		9
- จุดอ่อนจุดแข็งของตำบลดงลิง		9
- การปกครอง		10
- ทำเนียบกำนันตำบลดงลิง		11
2.พัฒนาการทางประวัติศาสตร์		
- การตั้งถิ่นฐาน		11
- ประวัติความเป็นมาของบ้านสวนโคก หมู่ 1,13		13
- ประวัติความเป็นมาของบ้านเมย หมู่ 5,11		17
- ประวัติความเป็นมาของบ้านดอนหวาย หมู่ 9,14,17		22
- ประวัติความเป็นมาของบ้านโนนเมือง หมู่ 7,8,12		27
- ประวัติความเป็นมาของบ้านสีถาน หมู่ 4,10,15		36
- ประวัติความเป็นมาของบ้านโคกศรี หมู่ 3		45
- ประวัติความเป็นมาของบ้านแวง หมู่ 6		49
- ประวัติความเป็นมาของบ้านโคกลำ หมู่ 2,16		54
- เหตุการณ์สำคัญของชุมชน		58
3.ประวัติและความเป็นมาของโรงเรียนในเขตตำบลดงลิง		
-ประวัติความเป็นมาของโรงเรียนชุมชนสีถานดำรงวิทย์		59
-ประวัติความเป็นมาของโรงเรียนโนนเมืองวิทยาคาร		64
-ประวัติความเป็นมาของโรงเรียนโคกเมยประชาพัฒนา		66
-ประวัติความเป็นมาของโรงเรียนโคกลำผดุงวิทย์		71
-ประวัติความเป็นมาของโรงเรียนบ้านแวงประชารัฐบำรุง		74
-ประวัติความเป็นมาของโรงเรียนดอนหวายราษฎร์บำรุง		75
4.มรดกทางธรรมชาติและวัฒนธรรมของท้องถิ่น		
- มรดกทางธรรมชาติ		60
- มรดกทางวัฒนธรรม		60
- วัฒนธรรมด้านดนตรีและการแสดงพื้นบ้าน		62
5.ภูมิปัญญาชาวบ้านและเทคโนโลยีท้องถิ่น		
- แผนภูมิแสดงการถ่ายทอดองค์ความรู้งานศิลปกรรมกลุ่มช่างบ้านสีถาน		64
6.บุคคลสำคัญของท้องถิ่น		
- บุคคลสำคัญด้านผู้นำชุมชน		67
- บุคคลสำคัญอื่น ๆ		68
- บุคคลสำคัญทางศาสนา		69

- บุคคลสำคัญด้านวัฒนธรรม	71
7.คณะกรรมการสภาวัฒนธรรมตำบลจนถึง ปี พ.ศ.2556	73
บรรณานุกรม	
ภาคผนวก	

บทที่ 1
สภาพภูมิศาสตร์ สิ่งแวดล้อมและสังคม

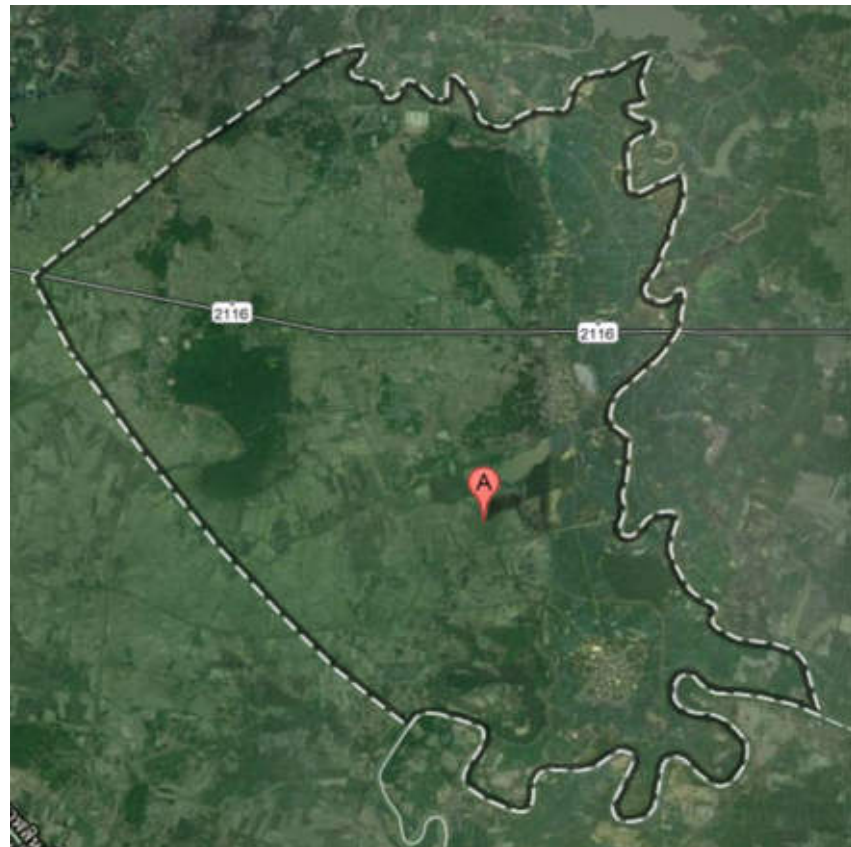
ที่ตั้ง

ตำบลดงลิง เป็นตำบลหนึ่งที่ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ของอำเภอกมลาไสย ตามพิกัดทางภูมิศาสตร์ที่ตั้งของจังหวัดกาฬสินธุ์อยู่ระหว่าง เส้นรุ้ง 16 – 17 องศาเหนือ และเส้นแวงที่ 103 104 องศาตะวันออก อยู่ห่างจากอำเภอกมลาไสย ประมาณ 17 กิโลเมตร อยู่ห่างจากจังหวัดกาฬสินธุ์ประมาณ 30 กิโลเมตร

อาณาเขต

ทิศเหนือ	จด	ตำบลโพนงาม
ทิศใต้	จด	ตำบลเจ้าท่า
ทิศตะวันออก	จด	ตำบลร่องคำ
ทิศตะวันตก	จด	ตำบลธัญญา

แผนที่ตำบลดงลิง



ลักษณะภูมิประเทศ

ตั้งอยู่บริเวณพื้นที่กาฬสินธุ์ตอนล่าง มีสภาพภูมิประเทศเป็นที่ราบต่ำ พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่ม แม่น้ำชีและแม่น้ำป่าหวายไหลมาบรรจบกัน นอกจากนี้ยังมีแหล่งน้ำขนาดเล็กที่เป็นห้วย หนอง คลอง บึง อยู่หลายแห่ง และเป็นแหล่ง

เกษตรกรรม ปลูกข้าวทั้งนาปีและนาปรัง นอกจากนั้นยังปลูกพืชเศรษฐกิจอื่น ๆ ในฤดูแล้ง เช่น ถั่วลิสง แดงโม ข้าวโพด และพืชผักสวนครัว เป็นต้น

ลักษณะภูมิอากาศ

สภาพอากาศของตำบลดงลิง มีอุณหภูมิเฉลี่ยทั้งปีสูงสุด 33.7 องศาเซลเซียส และเฉลี่ยต่ำสุด 25.3 องศาเซลเซียส เดือนที่มีอุณหภูมิสูงสุดคือเดือนเมษายน อุณหภูมิเฉลี่ย 38.1 องศาเซลเซียส เดือนที่มีอุณหภูมิต่ำสุดคือเดือนมกราคม อุณหภูมิเฉลี่ย 19.7 องศาเซลเซียส ความชื้นสัมพัทธ์ทั้งปีสูงสุดร้อยละ 88.5

ฤดูกาล

ตำบลดงลิงได้รับอิทธิพลของลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ และลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ เป็นผลให้เกิดฤดูกาลเช่นเดียวกับตำบล อำเภอและจังหวัดอื่น ๆ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมี 3 ฤดู คือ

1. ฤดูฝน เริ่มจากเดือนพฤษภาคม ถึงเดือนตุลาคม ซึ่งได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ทำให้เกิดฝนตก มีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย 323.2 มิลลิเมตร
2. ฤดูหนาว เริ่มเดือนตุลาคม ถึงเดือนกุมภาพันธ์ ซึ่งได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือทำให้เกิดสภาพอากาศหนาวเย็น อุณหภูมิเฉลี่ย 22 องศาเซลเซียส
3. ฤดูร้อน เริ่มจากเดือนมีนาคม ถึงเดือนเมษายน ซึ่งเป็นช่วงที่ลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนืออ่อนกำลังลง จึงเกิดสภาพอากาศร้อนอุณหภูมิเฉลี่ย ประมาณ 34 องศาเซลเซียส

ทรัพยากรธรรมชาติ

ตำบลดงลิงมีทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญ สามารถจำแนกประเภทได้ ดังนี้

1. ทรัพยากรดิน ลักษณะทางธรณีวิทยาของพื้นดินในเขตตำบลดงลิง จัดเป็นดินชุดที่ 25 (ชุดดินอัญพิญ) เป็นสภาพดินเหนียว มีลูกรังจับตัวกันแน่นในบางพื้นที่ คุณภาพดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ซึ่งเป็นสภาพดินโดยทั่วไปของพื้นที่เขตอำเภอกมลาไสย รวมทั้งเขตตำบลดงลิงด้วย(กรมส่งเสริมการเกษตร,2543)

การใช้ประโยชน์ในทรัพยากรดินส่วนใหญ่ใช้เป็นพื้นที่ทำการเกษตรกรรมทำนา ปลูกพืชเศรษฐกิจในฤดูแล้ง เช่น ถั่วลิสง และแดงโม และพืชผักสวนครัว นอกจากนั้นยังมีพื้นที่เป็นดงดอนอยู่หลายแห่ง เช่นดงจันทาร ดงเปลือย เป็นต้น นอกจากนั้นเป็นพื้นที่ที่อยู่อาศัยคือหมู่บ้านต่าง ๆ รวมทั้งสถานที่ราชการส่วนท้องถิ่นในเขตตำบลดงลิง

2. ทรัพยากรป่าไม้ ตำบลดงลิง มีทรัพยากรป่าไม้ที่ขึ้นตามป่าสาธารณะชุมชน อยู่หลายแห่ง คือดงจันทารในเขตบ้านโนนเมือง ดงบักลอยริมห้วยอีจ้อย ระหว่างบ้านสีถ่านกับบ้านโนนเมือง ดงโคกใหญ่หลังบ้านโคกศรีและดงเปลือย บริเวณที่ตั้งโรงเรียนโคกศรีเมืองบ้านสวนโคก ลักษณะเป็นป่าเบญจพรรณและมีไม้เศรษฐกิจที่สำคัญคือ ไม้เปลือย ไม้ยูง ไม้ตะแบก เป็นต้น

3. ทรัพยากรสัตว์น้ำ เนื่องจากที่ตั้งตำบลดงลิงตั้งอยู่ในบริเวณที่แม่น้ำสองสายหลักมาบรรจบกันคือ แม่น้ำชี กับแม่น้ำป่าวบริเวณบ้านโนนเมืองและยังติดต่อกับเขตอำเภอร่องคำ และมาทางตำบลดินดำ อำเภอจันทาร จังหวัดร้อยเอ็ด รวมทั้งมีแหล่งน้ำที่มีสภาพเป็นห้วย หนอง บึง อยู่หลายแห่งเช่น ห้วยอีจ้อย กุดท่าเมือง หนองปรากาฬ หนองอีเวร บุ่งอีตึก กุดชันาค เป็นต้น ซึ่งประชาชนได้ใช้เป็นแหล่งจับปลาน้ำจืด ตามธรรมชาติไว้บริโภคปลาน้ำจืดตามแหล่งน้ำที่สำคัญคือ ปลาขาว(ปลาน้ำเงิน)ปลานาง(ปลาเนื้ออ่อน) เป็นต้น

สภาพแวดล้อม

สภาพแวดล้อมส่วนใหญ่ ในเขตตำบลดงลิง เป็นสภาพแวดล้อมแบบชนบทที่อาศัยอยู่ตามหมู่บ้านต่าง ๆ ซึ่งมีสภาพวิถีชีวิตความเป็นอยู่สอดคล้องกับสภาพธรรมชาติ ลักษณะภูมิประเทศ ประกอบอาชีพหลักในการเกษตรกรรมทำนา มีชีวิตความเป็นอยู่เรียบง่าย มีสิ่งอำนวยความสะดวกเท่าที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต เช่น ไฟฟ้า น้ำประปา อาหารการกินหาได้จากธรรมชาติ เช่น ปลา กบ เขียด ตามแหล่งน้ำ เห็ด ของป่า จากธรรมชาติใกล้หมู่บ้าน มีสภาพ

อากาศที่ปราศจากมลพิษ เนื่องจากไม่มีแหล่งมลพิษที่เป็นโรงงานอุตสาหกรรม ผู้คนมีอ็อกซิเจนไม่ตรีที่ติดต่อกัน พอถึงฤดูแล้งว่างเว้นจากการทำนา ซึ่งเป็นอาชีพหลัก นิยมลงไปหารายได้เสริม เช่น ขับรถแท็กซี่ ทำงานโรงงาน หรือทำงานก่อสร้างโบสถ์ วิหาร ทำงานอุตสาหกรรมครัวเรือน เย็บกระเป๋า พอถึงหน้าเทศกาลปีใหม่ สงกรานต์ ก็จะรวบรวมปัจจัยทำผ้าป่า นำเงินมาบริจาคเป็นสาธารณะกุศลให้แก่ทางวัดและโรงเรียน ซึ่งเป็นวัฒนธรรมและสภาพสังคมที่ดงามมาตั้งแต่บรรพบุรุษ

ประชากร

ตำบลดงลิง มีหมู่บ้านทั้งหมด 17 หมู่บ้าน แต่ละหมู่บ้านมีประชากร จำนวน ครัวเรือน และการแบ่งเขตการปกครองออกเป็นหมู่บ้าน มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนี้

สถิติจำนวนประชากรตำบลดงลิง

ชื่อหมู่บ้าน	จำนวนประชากร (คน)			จำนวนครัวเรือน	ชื่อผู้ใหญ่บ้าน
	ชาย	หญิง	รวม		
หมู่ที่ 1 บ้านสวนโคก	434	449	883	202	นายทองมี อรรถวิสัย
หมู่ที่ 2 บ้านโคกล่าม	271	277	548	133	นายสมร สารฤทธิ์
หมู่ที่ 3 บ้านโคกศรี	254	234	488	91	นายประจวบ โพธิกมล
หมู่ที่ 4 บ้านสีถาน	405	430	835	182	นายเทพนิมิตร อรัญเสนา
หมู่ที่ 5 บ้านเมย	184	199	383	82	นายลำไพ หันชัยศรี
หมู่ที่ 6 บ้านแวง	410	399	809	152	นายบรรลุ อรุณพาส
หมู่ที่ 7 บ้านโนนเมือง	256	264	520	106	นายจำลอง จงถาษา
หมู่ที่ 8 บ้านโนนเมือง	411	430	841	179	นายสมัย ศรีธาตุ
หมู่ที่ 9 บ้านดอนหวาย	304	271	575	149	นายบุญมา อรัญเวศ

ชื่อหมู่บ้าน	จำนวนประชากร (คน)			จำนวนครัวเรือน	ชื่อผู้ใหญ่บ้าน
	ชาย	หญิง	รวม		
หมู่ที่ 10 บ้านสีถาน	308	324	632	137	นายศิริพงษ์ บำรุงรัตน์
หมู่ที่ 11 บ้านเมย	302	314	616	132	นายทวีศักดิ์ สารบุญเรือง
หมู่ที่ 12 บ้านโนนเมือง	312	319	631	146	นายทองปิ่น จิตจันทร์
หมู่ที่ 13 บ้านสวนโคก	323	323	646	137	นายคำสิงห์ เข็มนุช
หมู่ที่ 14 บ้านดอนสวรรค์	327	324	651	163	นางเยาวเรศ จงหาญ
หมู่ที่ 15 บ้านศรีลำดวน	359	330	689	177	นายมนตรี จงหาญ
หมู่ที่ 16 บ้านโคกล่าม	173	177	350	88	นางประยงค์ ปัญญาณี
หมู่ที่ 17 บ้านดอนหวาย	198	204	402	90	นายมานิตย์ แก้วขารี
รวม 17 หมู่บ้าน	5,231	5,268	10,499	2,346	

ข้อมูลประชากร ณ วันที่ 20 พฤษภาคม 2565 สำนักทะเบียนอำเภอกลมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ผู้ให้ข้อมูล
อาชีพของท้องถิ่น

ประชากรส่วนใหญ่ตามหมู่บ้านต่าง ๆ ในเขตตำบลดงลิง ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ทำนา ใช้น้ำปราง และนาปี ร้อยละ 90 ของประชากรทั้งหมดกับครัวเรือน

นอกจากการทำนา ซึ่งเป็นอาชีพหลักแล้ว ประชาชนในเขตตำบลดงลิง ยังประกอบอาชีพเสริมอื่น ๆ เช่น ชาวบ้านดอนหวายประกอบอาชีพเสริมในการทำกระเป่าถั่ว , บ้านโคกล่ามประกอบอาชีพเสริมเลี้ยงไหมเพื่อทอผ้าไหม และที่สำคัญคือบ้านสีถ่านเป็นแหล่งช่างฝีมือที่ทำสืบทอดกันมาเป็นเวลานานคือ อาชีพช่างก่อสร้างอาคารทางศาสนา เช่นโบสถ์ วิหาร ศาลาการเปรียญ เมรุ ที่มีฝีมือชั้นครูเป็นที่เลื่องลือมาก

การศึกษา

ประชาชนชาวตำบลดงลิง เห็นความสำคัญของการศึกษา ได้ส่งบุตรหลานให้รับการศึกษาทั้งภาคบังคับและการศึกษาเมื่อพ้นภาคบังคับคิดเฉลี่ยให้อัตราสูง บุคคลในท้องถิ่นบางคนประสบความสำเร็จในหน้าที่การงานระดับสูงหลายคน นอกจากนี้มีโรงเรียนที่เป็นแหล่งศึกษาของคนในท้องถิ่น ดังนี้

- ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด 8 แห่ง ได้แก่

ชื่อศูนย์เด็ก	ชื่อผู้บริหาร	จำนวนเด็ก			จำนวนพี่เลี้ยง	จำนวนห้องเรียน
		ชาย	หญิง	รวม		
ศพด.บ้านสวนโคก	พระชลิต ชินวโร	14	13	27	3	1
ศพด.โคกล่าม	พระครูโกศลปัญญาธร	8	12	20	2	1
ศพด.บ้านเมย	พระครูวรกิจสารธรรม	15	13	28	3	1
ศพด.บ้านแวง(สาขา)	พระสุนทร กนตวิโร	8	17	25	2	1
ศพด.บ้านโคกลี	พระอธิการบุญถม อนาวีโล	14	11	25	3	1
ศพด.สีถ่าน	พระประเคนเทวธัมโม	23	27	50	4	1
ศพด.โนนเมือง	พระอธิการถวัลย์ พัทจารี	35	35	70	5	1
ศพด.อัมพปาลีการาม	พระครูสังวรศาสนการ	26	17	43	4	1

- โรงเรียนประถมศึกษา 6 แห่ง ได้แก่

ชื่อโรงเรียน	ชื่อผู้บริหาร	จำนวนเด็ก			จำนวนครู	จำนวนห้องเรียน
		ชาย	หญิง	รวม		
โคกเมยประชาพัฒนา	นายวิมล ช่วยรักษา	99	95	184	12	อ.1 – ป.6
โคกล่ามผดุงวิทย์	นายเอียรชัย ประกอบเลิศ	18	24	42	5	อ.1 – ป.6
ชุมชนสีถ่านดำรงวิทย์	นายพูนศิลป์ อ่อนไสย	151	136	287	18	อ.1 – ม.3
ดอนหวายราษฎร์บำรุง	นายพันเดช อรัญเวศ	70	55	125	10	อ.1 – ป.6
โนนเมืองวิทยาคาร	นายสมัย คำภาบุตร	95	78	173	16	อ.1 – ม.3
บ้านแวงประชารัฐบำรุง	นายอาทิตย์ โพนศรีสม	49	37	86	6	อ.1 – ป.6

- โรงเรียนมัธยมศึกษา 1 แห่ง

ชื่อโรงเรียน	ชื่อผู้บริหาร	จำนวนเด็ก			จำนวนครู	จำนวนห้องเรียน
		ชาย	หญิง	รวม		
โคกศรีเมือง	นายประมวล อรรคพงษ์	87	127	214	15	ม.1 – ม.6

- โรงเรียนอาชีวศึกษา - แห่ง
- ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน 7 แห่ง

1.1 สาธารณสุข

- โรงพยาบาลของรัฐ - เดียง - แห่ง
- สถานีอนามัยประจำหมู่บ้าน/ตำบล 2 แห่ง

ชื่อสถานีนามัย	ชื่อหัวหน้าสถานีนามัย	จำนวนบุคลากร			จำนวนหมู่บ้าน รับผิดชอบ
		ชาย	หญิง	รวม	
สถานีนามัยสีถ่าน	นางประหยัด ศิริรักษ์	0	5	5	11 หมู่
สถานีนามัยสวนโคก	นายจิราวุธวัฒน์ หัตถพรหม	1	2	3	6 หมู่

- สถานพยาบาลเอกชน - แห่ง
- ร้านขายยาแผนปัจจุบัน - แห่ง
- อัตราการมีและการใช้ส้วมราดน้ำคิดเป็นร้อยละ 97

1.2 ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

- สถานีตำรวจ - แห่ง
- สถานีดับเพลิง - แห่ง

การบริการพื้นฐาน

1.การคมนาคม

การคมนาคมในเขตเทศบาลตำบลดงลิง ส่วนใหญ่เป็นการคมนาคมโดยทางบกมีถนนลาดยางของกรมทางหลวงตัดผ่านจากอำเภอยางตลาดไปอำเภอร่องคำ ซึ่งประชาชนในเขตตำบลใช้เป็นถนนหลักในการเดินทางติดต่อไปยังอำเภอ - จังหวัดและอำเภอใกล้เคียง ส่วนภายในเขตตำบลใช้ถนนภายในหมู่บ้านและถนนเชื่อมต่อระหว่างหมู่บ้าน - ตำบล เป็นเส้นทางสัญจรไปมาระหว่างกัน ถนนส่วนใหญ่เป็นถนนลูกรังมีสภาพชำรุดทรุดโทรมใช้การได้ไม่ดี สร้างปัญหาให้กับประชาชนในการเดินทางและการขนส่งผลผลิตทางการเกษตร จึงจำเป็นต้องมีการปรับปรุงแก้ไขปัญหาด้านการคมนาคม ให้สามารถใช้ถนนสัญจรได้ดีเพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน

จุดอ่อน จุดแข็งของตำบลดงลิง

1.จุดแข็งของตำบลดงลิง

1.1 สภาพภูมิศาสตร์และสถานที่ตั้ง เทศบาลตำบลดงลิงมีสภาพพื้นที่เป็นที่ลุ่ม จึงเป็นปัจจัยที่เกื้อหนุนให้ประชาชนในพื้นที่มีอาชีพทางเกษตรกรรมคือทำนาปี ในช่วงฤดูฝน และในฤดูแล้งยังสามารถทำนาปรัง นอกจากนี้ยังมีการเลี้ยงสัตว์ควบคู่ไปด้วย เทศบาลตำบลดงลิงอยู่ห่างจากตัวอำเภอประมาณ 17 กิโลเมตร และอยู่ห่างจากตัวจังหวัดประมาณ 30 กิโลเมตร การเดินทางไป อำเภอ จังหวัด มีทางหลวงแผ่นดินใช้สัญจรไปมาสะดวก ทั้งทางติดต่อราชการและขนส่งผลผลิตทางการเกษตรเข้าไปจำหน่ายในตัวอำเภอ หรือจังหวัด

1.2 แหล่งน้ำ บริเวณตำบลดงลิงมีแม่น้ำป่า และแม่น้ำชี ซึ่งเป็นแม่น้ำขนาดใหญ่ ไหลผ่าน ตลอดจนมีแหล่งน้ำที่เป็นห้วย หนอง คลองบึงอยู่หลายแห่ง รวมทั้งมีคลองชลประทาน จากโครงการชลประทานลำปาวและโครงการสูบน้ำด้วยพลังไฟฟ้า สามารถนำน้ำเข้ามาในพื้นที่เกษตรกรรมสามารถปลูกพืชได้ทั้งในฤดูฝน และฤดูแล้ง ได้ผลิตผลทางการเกษตรเป็นอย่างดี

1.3 การรวมกลุ่มอาชีพ ประชาชนชาวตำบลดงลิงมีการรวมตัวกันจัดตั้งกลุ่มอาชีพขึ้นตามหมู่บ้านต่าง ๆ เช่น กลุ่มสตรีชาวนาไทย กลุ่มผลิตกระเป่า กลุ่มจักสาน กลุ่มเลี้ยงไหม และกลุ่มผลิตน้ำดื่ม เป็นต้น ทำให้ประชาชนมีความสามัคคีกัน มีรายได้เสริมแก่ครอบครัว

1.4 ความสามัคคีและเอื้ออาทรของคนในท้องถิ่น ชาวตำบลดงลิงเป็นกลุ่มคนที่มีความสามัคคี เสียสละเพื่อส่วนรวม ยึดมั่นในหลักธรรมของศาสนา จรรโลงประเพณีวัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่น ดังจะเห็นได้จากการร่วมมือกันพัฒนาหมู่บ้านในท้องถิ่นทุกหมู่บ้าน ชาวตำบลดงลิงได้ร่วมมือกันส่ง หมู่บ้านโนนเมืองเป็นตัวแทนของตำบลเข้าประกวดหมู่บ้านพัฒนาตัวอย่าง จนได้รับรางวัลชนะเลิศระดับประเทศ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสามัคคีของคนในชุมชนที่ร่วมมือร่วมใจกันเป็นอย่างดี

2. จุดอ่อนของตำบลดงลิง

สังคมทุกสังคมย่อมมีทั้งจุดอ่อนและจุดแข็ง ในส่วนของจุดอ่อนก็เป็นกระจกที่สะท้อนให้เห็นถึงภาพรวมของชุมชนที่ทุกคนต้องช่วยกัน ประสานความร่วมมือทั้งภาครัฐและภาคเอกชนให้ส่วนที่เป็นจุดอ่อนนั้นหมดไปหรือน้อยลง จุดอ่อนของตำบลดงลิงพอสรุปได้ดังนี้

2.1 ปัญหารายได้ของประชาชนไม่เพียงพอแก่การดำรงชีวิต แม้ว่าประชาชนชาวตำบลดงลิงจะมีรายได้หลักจากการประกอบอาชีพเกษตรกรรม และรายได้เสริมจากการประกอบอาชีพอิสระ การรวมกลุ่มกันประกอบอาชีพเพื่อหารายได้เพิ่มเติมแก่ครอบครัวก็ตาม แต่จากการศึกษาสำรวจพบว่าประชาชนบางส่วนยังมีรายได้ไม่เพียงพอแก่ค่าครองชีพ มีหนี้สินในกองทุนหมู่บ้าน สหกรณ์การเกษตร และหนี้ในระบบ เนื่องจากต้องรับภาระค่าใช้จ่ายหลายอย่าง ชาวตำบลดงลิงได้หาวิธีการเพิ่มรายได้ด้วยการเข้าไปประกอบอาชีพเสริม เช่น ขับรถแท็กซี่รับจ้าง ทำงานบ้าน และทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม เป็นต้น

2.2 แหล่งน้ำ แม้ว่าพื้นที่ตำบลดงลิงจะมีแม่น้ำสายหลักคือ น้ำชี และน้ำป่าว ไหลผ่าน แต่ก็ไม่สามารถนำน้ำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ด้านเกษตรกรรมเท่าที่ควร เนื่องจากฤดูแล้งปริมาณน้ำในแม่น้ำทั้งสองต่ำ ห้วย หนอง บึง ตื้นเขิน จึงทำให้เกษตรกรไม่สามารถทำการเกษตรได้อย่างทั่วถึง ปล่อยให้พื้นที่ไว้ให้ว่างเปล่ารอฝนจากธรรมชาติเมื่อถึงฤดูฝน จึงจะสามารถทำการเกษตรได้

2.3 การประชาสัมพันธ์ข้อมูล ข่าวสาร การประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารของทางราชการ และการรับข่าวสารของประชาชนยังไม่เอื้ออำนวยต่อกัน ทำให้ประชาชนได้รับข้อมูลข่าวสารช้าและไม่เพียงพอต่อกระบวนการตัดสินใจในการมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาและการตรวจสอบที่มีประสิทธิภาพ

ด้านการปกครอง

ลักษณะการปกครองของตำบลดงลิง เดิมก่อนมีการปรับปรุงการปกครองเมื่อ พ.ศ.2433 มีลักษณะรูปแบบการปกครอง ควบคุม บังคับบัญชาคนในหมู่บ้าน ตำบล ตามรูปแบบการปกครองอาณาจักรล้านช้าง ในระดับชุมชน เล็กมีผู้นำชุมชน ชื่อบ้าน ขางเมือง ท้าว เพ็ญน้อยใหญ่ ทำหน้าที่กลไกสำคัญระดับปฏิบัติในกิจการบ้านเมืองระดับตำบลเรียกว่า “ตาแสง” ระดับหมู่บ้านเรียกว่า “กวนบ้าน”

ต่อมาได้มีการปรับปรุงระบบการปกครองเมื่อ พ.ศ.2433 สมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โปรดเกล้าฯ ให้มีการปกครองในระดับท้องถิ่น มีกำนัน ผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้ปกครอง ซึ่งทดลองจัดตั้งครั้งแรกเมื่อวันที่ 10 สิงหาคม 2435 ครั้งแรกที่ อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ต่อมาได้ขยายรูปแบบการปกครองนี้ออกไปทั่วราชอาณาจักร เป็นผลให้มีการจัดระบบการปกครองแบบตำบล หมู่บ้าน ซึ่งในระดับหมู่บ้านมีผู้ปกครอง เรียกว่า ผู้ใหญ่บ้าน ในระดับตำบลมีผู้ปกครอง เรียกว่า กำนัน

ตำบลดงลิง ได้จัดขึ้นตามลักษณะการปกครองแบบใหม่ โดยมีผู้ดำรงตำแหน่งกำนันคนแรกเป็นคนในหมู่บ้านดงลิง (ปัจจุบันบ้านดงลิงอยู่ในเขตตำบลธัญญา) และมีที่ตั้งที่ทำการกำนันอยู่ที่บ้านดงลิง ชื่อตำบลจึงมีชื่อว่า “ตำบลดงลิง” ตามที่ตั้งที่ทำการตำบลตั้งแต่นั้นมา และเมื่อประมาณ พ.ศ.2486 ได้มีการแบ่งแยกพื้นที่ของตำบลดงลิงโดยตัดเอาบางหมู่บ้านไปรวมกับตำบลธัญญา และเมื่อประมาณ พ.ศ.2523 ได้มีการปรับปรุงเขตตำบลใหม่ โดยมีบางหมู่บ้านในเขตตำบลดงลิงบางหมู่บ้านไปตั้งใหม่เป็นตำบลเจ้าท่า โดยมีผู้ดำรงตำแหน่งกำนันตำบลดงลิง ดังนี้

ทำเนียบกำนันตำบลดงลิง

ที่	ชื่อ - สกุล	ระยะการดำรงตำแหน่ง	หมายเหตุ
1	นายชารี สิงห์เจือ	-	บุคคลที่ไม่ระบุช่วง ระยะเวลาดำรงตำแหน่งไม่ สามารถสืบค้นได้
2	นายกิ่ง บำรุงเมือง	-	
3	นายคาร ศิริภักดี	-	
4	นายสาย ฉัตรวิมล	-	
5	นายเสงี่ยม อรรคเสนา	2486 - 2499	
6	นายบุญ ชำนาญการ	2499 - 2507	
7	นายเหล่า อินเหล่าใหญ่	2507 - 2516	
8	นายพิทักษ์ กมลเลิศ	2516 - 2587	
9	นายสำราญ เหมวิวัฒน์	2527 - 2543	
10	นายสัมพันธ์ พลแถลง	2543 - 2548	
11	นายบุญทัน อรัญสาร		
12	นายสมพร อรัญเสริฐ		
13	นายสมัย ศรีธาดู	กำนันคนปัจจุบัน	

บทที่ 2

พัฒนาการทางประวัติศาสตร์

การตั้งถิ่นฐาน

ตามหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่พบตามแหล่งโบราณคดีและแหล่งประวัติศาสตร์ต่าง ๆ ตั้งแต่ยุคก่อนประวัติศาสตร์มาจนถึงยุคประวัติศาสตร์ พบว่าบริเวณชัยภูมิที่มีผู้คนเลือกเป็นแหล่งที่อยู่อาศัยและที่ทำมาหากิน คือ บริเวณที่มีความอุดมสมบูรณ์ใกล้แหล่งน้ำ เนื่องจากเป็นพื้นที่เอื้ออำนวยต่อการดำรงชีวิต การทำมาหากิน การคมนาคม ซึ่งเดิมให้แม่น้ำตามธรรมชาติ เป็นเส้นทางการคมนาคม

เมื่อพิจารณาจากพื้นที่อันเป็นที่ตั้งของตำบลดงลิง พบว่าเป็นแหล่งที่มีความอุดมสมบูรณ์ มีแม่น้ำสายใหญ่ซึ่งเป็นแม่น้ำสายหลักไหลมาบรรจบกัน สภาพพื้นที่ลักษณะนี้จึงเอื้ออำนวยต่อการตั้งถิ่นฐาน ตั้งหลักแหล่งทำมาหากิน ซึ่งอาชีพหลักที่สืบทอดมาแต่บรรพบุรุษคืออาชีพเกษตรกรรม จึงสันนิษฐานว่าเป็นบริเวณพื้นที่ตำบลดงลิงได้มีผู้คนอพยพเข้ามาอยู่อาศัย ตั้งหลักแหล่งทำมาหากินอยู่เป็นเวลานานแล้ว

จากหลักฐานที่เป็นร่องรอยทางประวัติศาสตร์ไม่ว่าจะเป็นการค้นพบเครื่องมือเครื่องใช้ของผู้คนในอดีตที่ขุดพบโดยบังเอิญจากไถดินอยู่หลายแห่งส่วนใหญ่เป็นเครื่องมือทำการเกษตร ทั้งพบตามพื้นดินฝังอยู่ในไห ในตม อีกทั้งยังได้พบในเครื่องประดับที่ทำด้วยโลหะสำริด รูปเคารพ ตามความเชื่อ ทั้งริมแม่น้ำชีและแม่น้ำป่าเป็นต้น และที่สำคัญมีหลักฐานการสำรวจทั้งภาคพื้นดินและจากทะเลเบียน ภาพถ่ายทางอากาศ ที่จัดทำโดยวิจัยชุมชนโบราณในประเทศไทย ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ระบุว่าแผนที่ ที่ 5741 พบว่าบริเวณที่ตั้งบ้านโนนเมืองตำบลดงลิง เคยเป็นชุมชนโบราณมาก่อน เนื่องจากเมื่อพิจารณาภาพทางภูมิศาสตร์ พบว่าเป็นเนินดินและมีแหล่งน้ำ ที่สันนิษฐานได้ว่าเคยเป็นชุมชนโบราณมาก่อน ประกอบถึงเมื่อประมาณ พ.ศ.2514 ชาวบ้านโนนเมืองได้ปรับเกรดพื้นที่บริเวณวัดบ้านโนนเมืองเพื่อก่อสร้าง หอถังประปาประจำหมู่บ้าน ได้พบหลักฐานสำคัญทางประวัติศาสตร์ เช่น เครื่องมือ เครื่องใช้ เครื่องประดับ รูปเคารพตามความเชื่อเป็นจำนวนมาก จึงเป็นสิ่งยืนยันได้เป็นอย่างดีว่า บริเวณเขตตำบลดงลิง ได้มีผู้คนเข้ามาตั้งหลักแหล่งเป็นที่อยู่อาศัยมาแล้วแต่อดีต จึงตั้งหลักฐานเป็นร่องรอยไว้ และมีการเคลื่อนย้ายของผู้คนเข้ามาตั้งถิ่นฐานไม่ขาดระยะ จนถึงปัจจุบันบริเวณตำบลดงลิงจึงมีผู้คนเข้ามาตั้งบ้านเรือนที่อยู่อาศัยเป็นหลักแหล่งเป็นหมู่บ้าน ซึ่งประวัติการเคลื่อนย้ายผู้คนเข้ามาตั้งเป็นหมู่บ้านชุมชนต่าง ๆ มีดังนี้

เดิมบ้านสวนโคก ตั้งอยู่กับบ้านเมย เมื่อประมาณปี พ.ศ.2390 โดยการนำของพ่อกรมเมือง ปู่ฟอง ปู่อ้วน คำขาว พ่อเผ่าตาแสงแซ้วเทียน ได้มองเห็นว่าบริเวณสวนของตนเองซึ่งอยู่ทางทิศเหนือของบ้านเมย เป็นที่ที่มีความเหมาะสมกับการที่จะตั้งบ้านเรือนที่อยู่อาศัย จึงชักชวนเพื่อนบ้านแยก ออกมาจากบ้านเมย มาตั้งบ้านที่สวนของตนเองจำนวน 14 ครัวเรือน และได้ตั้งชื่อว่า บ้านสวนโคก เพราะเป็นพื้นที่สวนของตนเองและระดับพื้นที่มีความสูงกว่าบ้านเมย น้ำท่วมไม่ถึง และพาลูกหลานเรียกบ้านเมยติดต่อกันมาว่า บ้านใหญ่ ในสมัยนั้นยังไม่มีการสร้างเขื่อนอุบลรัตน์ น้ำขี้นมักจะท่วมไร่นาบ้านเรือนในฤดูน้ำหลากติดต่อกันหลายปี ระดับพื้นที่บ้านเมยต่ำ น้ำท่วมถึงจึงมีอีกหลาย ๆ ครอบครัวอพยพจากบ้านเมยมาอยู่ที่สวนตนเองสมทบกับบ้านสวนโคกเรื่อย ๆ ทำให้บ้านสวนโคกเป็นหมู่บ้านที่มีขนาดใหญ่จนถึงปัจจุบัน โดยมีผู้ใหญ่บ้านปกครองหมู่บ้านติดต่อกันมาจนถึงปัจจุบัน

บุคคลสำคัญของหมู่บ้านที่ดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน

ผู้ใหญ่บ้าน บ้านสวนโคก หมู่ที่ 1

- 1.นายคำมูล มัชฌิโม
- 2.นายสอน สิงห์จารย์
- 3.นายพรม อุดมพงษ์
- 4.นายบุญ ชำนาญการ (กำนันตำบลดงลิงคนที่ 6)
- 5.นายเคน อุดมถ่าน

จากนั้นจำนวนประชากร ครัวเรือนของหมู่บ้านที่เพิ่มมากขึ้นจึงมีความจำเป็นที่จะต้องแยกหมู่บ้านออกเพื่อให้ง่ายต่อการปกครองประชากร ครัวเรือนในชุมชนสวนโคก ส่งผลให้มีผู้ใหญ่บ้านหลังจากการแยกหมู่บ้านดังนี้

- 1.นายจันดี ดิสวนโคก ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 1
- 2.นายถวิล ชำนาญการ ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 13
- 3.นายสุขุม เข้มสนาน ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 13
- 4.นายสมัย รัตน์วิชัย ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 1
- 5.นายใบ อุดมพัฒน์ ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 13
- 6.นายสมเพชร มัชฌิโม ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 1
- 7.นายบ่อ อรัญทอง ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 13
- 8.นายสิงห์ เข้มวิพัฒน์ ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 1
- 9.นายสุรชัย อรัญเพิ่ม ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 13
- 10.นายทองมี อรรถวิสัย (คนปัจจุบัน) ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 1
- 11.นายคำสิงห์ เข้มนุช (คนปัจจุบัน) ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 13

สภาพภูมิศาสตร์ สิ่งแวดล้อม และสังคม

อาณาเขตของหมู่บ้าน

ทิศเหนือ	จรด บ้านบึง หมู่ที่ 10 ตำบลหลักเมือง
ทิศใต้	จรด บ้านเมย หมู่ที่ 11
ทิศตะวันออก	จรด บ้านดอนหวาย
ทิศตะวันตก	จรด บ้านหนองตุ

ประชากร ทั้ง 2 หมู่บ้าน มี 1,529 คน มี 339 หลังคาเรือน โดยแยกตามหมู่บ้านดังนี้

หมู่ 1 มีประชากร 883 คน 202 ครัวเรือน

หมู่ 13 มีประชากร 646 คน 137 ครัวเรือน

การปกครองทั้ง 2 หมู่บ้าน มีคณะกรรมการหมู่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ร่วมกันดูแลทุกข์สุขของชาวบ้าน โดยมีผู้ใหญ่บ้านทั้ง 2 หมู่ เป็นประธานดังนี้

การศึกษา มีสถานศึกษาที่ให้การบริการด้านการศึกษา บ้านสวนโคกได้นำบุตรหลานมาศึกษาที่โรงเรียนโคกเมยประชาพัฒนา ซึ่งอยู่ใกล้กับหมู่บ้าน และภายในตัวชุมชนเองมีสถานบริการทางการศึกษาอยู่ 1 แห่ง คือศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนตั้งอยู่ในพื้นที่วัดบ้านสวนโคก สังกัดกรมทางศาสนา

ด้านสาธารณสุข ทั้ง 2 หมู่บ้าน มี อ.ส.ม.หมู่บ้านละ 10 คน โดยมีประธาน อ.ส.ม.ดังนี้

หมู่ 1 นายบุญหาญ พลชีวา

หมู่ 13 นายบ่อ อรัญทอง

ด้านศาสนา

วัดบ้านสวนโคก ก่อตั้งเมื่อ พ.ศ.2375 และมีหลักฐานการตั้งวัดเมื่อวันที่ 15 มีนาคม พ.ศ.2460 อยู่ที่ บ้านสวนโคก หมู่ที่ 1 ตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ สังกัดคณะสงฆ์มหานิกาย มีที่ดินตั้งวัดจำนวน 4 ไร่ 50 ตารางวา รับพระราชทานวิสุงคามสีมาเมื่อวันที่ 17 มกราคม พ.ศ.2534 มีเจ้าอาวาสปกครองดังนี้

- | | |
|---------------------------------|---------------------|
| 1.พระสุน ดีสวนโคก | พ.ศ.2450 - 2460 |
| 2.พระสม เหมวิจิตร | พ.ศ.2461 - 2470 |
| 3.พระครูสถิตบุญญาคม | พ.ศ.2472 - 2507 |
| 4.พระครูปริยัติกิตยานุวัตร | พ.ศ.2509 - 2519 |
| 5.พระอธิการบุญจันทร์ กิตติโสภโณ | พ.ศ.2520 - 2538 |
| 6.พระครูสุตธรรมมาร | พ.ศ.2538 - 2555 |
| 7.พระอธิการชลิต ชินวโร | พ.ศ.2556 - ปัจจุบัน |

ปัจจุบันมีพระภิกษุสงฆ์จำพรรษาจำนวน 7 รูป

แหล่งน้ำสาธารณะของชุมชน

- 1.หนองโสก มีเนื้อที่ประมาณ 19 ไร่ ห่างจากชุมชนประมาณ 1 กิโลเมตร
- 2.หนองผือมน มีเนื้อที่ประมาณ 42 ไร่ ห่างจากชุมชนประมาณ 4 กิโลเมตร

วัฒนธรรมประเพณีของชุมชน

- | | |
|------------------------------|--------------|
| 1.บุญปีใหม่ | เดือนอ้าย |
| 2.บุญข้าวจี่ บุญกุ่มข้าวใหญ่ | เดือนสาม |
| 3.บุญพระเวศ | เดือนสี่ |
| 4.บุญสงกรานต์ | เดือนห้า |
| 5.บุญบั้งไฟ | เดือนหก |
| 6.บุญบวชนาค | เดือนเจ็ด |
| 7.บุญเข้าพรรษา | เดือนแปด |
| 8.บุญข้าวประดับดิน | เดือนเก้า |
| 9.บุญข้าวสารท | เดือนสิบ |
| 10.บุญออกพรรษา | เดือนสิบเอ็ด |
| 11.บุญกฐิน | เดือนสิบเอ็ด |
| 12.งานลอยกระทงโคมไฟ | เดือนสิบสอง |

ปราชญ์ชาวบ้านของชุมชน

นายคำภา อุดมรัตน์ ชำนาญเครื่องจักรสาน

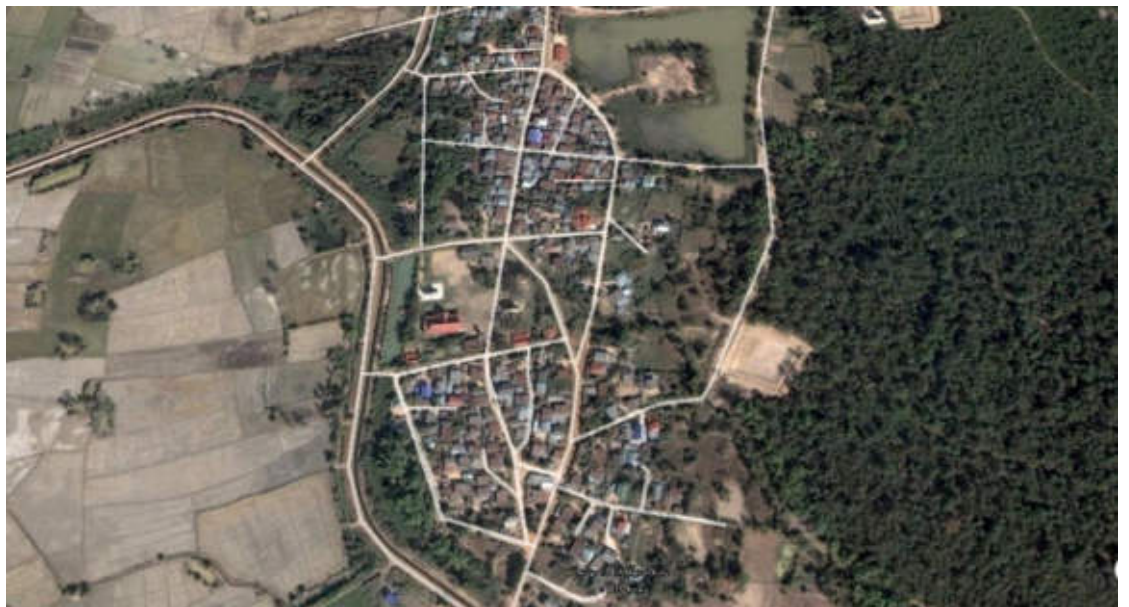
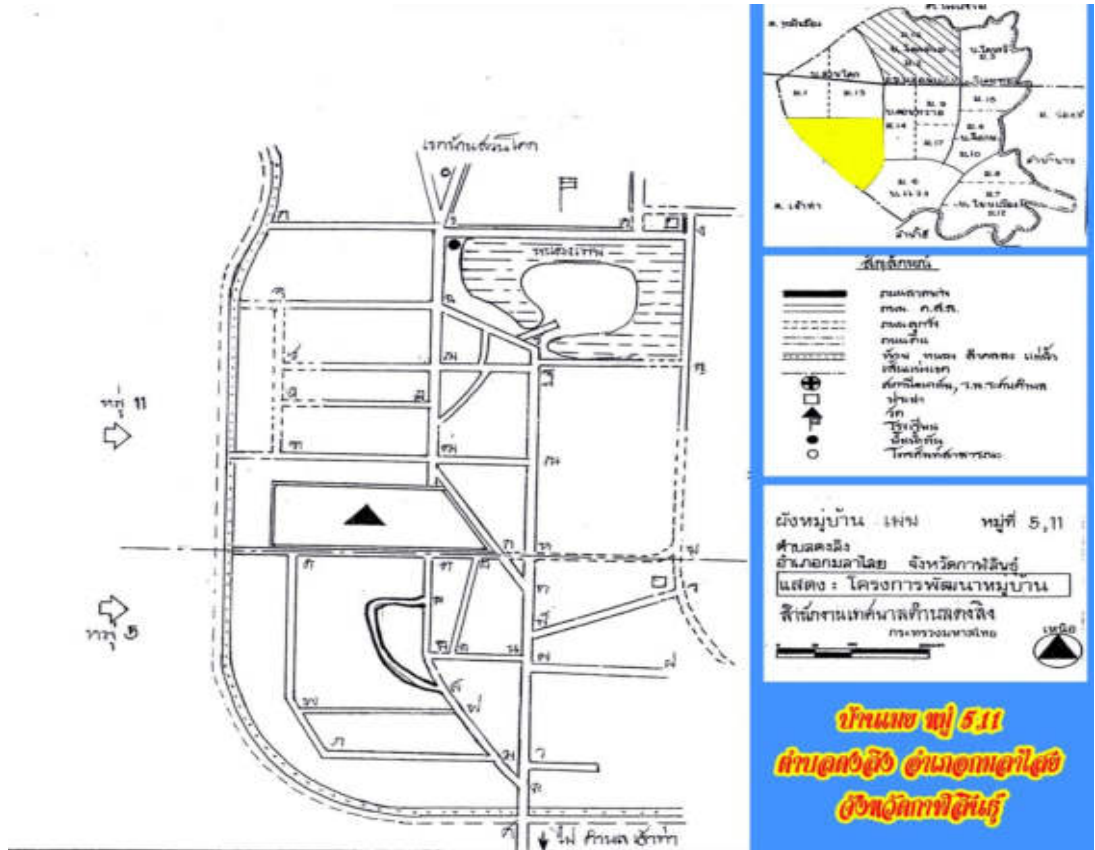
นายเกิดมีศรี อรรถวิจิตร พราหมณ์สูตรขวัญ

สถานที่สำคัญในชุมชน

วัดบ้านสวนโคก



ประวัติความเป็นมาของชุมชน บ้านเมย หมู่ที่ 5,11



บ้านเมย ตั้งเมื่อประมาณ ปี พ.ศ.2330 โดยมีนายพะจัน พาครอบครัวจำนวน 30 ครอบครัวอพยพข้ามแม่น้ำชีจากมณฑลร้อยเอ็ด ข้ามลำน้ำชีตั้งอยู่ที่อยู่ปัจจุบัน ซึ่งเป็นที่อยู่ของพวกขอมโบราณ ขณะนั้นบริเวณแห่งนี้เป็นป่าเนินสูง และมีหนองน้ำอยู่ใกล้ ๆ

วันหนึ่งนายพะจันได้เห็น เมยตัวหนึ่ง (เมยมีรูปร่างเหมือนกับควายป่า) ลงมากินน้ำในหนองน้ำทางด้านทิศตะวันออกของหมู่บ้าน นายพะจันจึงถือเอานิมิตเรียกชื่อหนองน้ำนี้ว่า หนองเมย และตั้งชื่อหมู่บ้านนี้ว่า บ้านเมยตั้งแต่นั้นมา ต่อมาเกิดความแห้งแล้งจึงได้พาผู้คนอพยพกลับไปอยู่ที่บริเวณบ้านแซงแหลมและบ้านดินแดงในปัจจุบัน แต่อยู่

ไม่นานเพราะเกิดน้ำท่วมจึงได้ย้ายมาอยู่ที่เดิมตั้งหลักฐานในกาบเชิงกล่าวไว้ว่า “อยู่นี้เกาะเตาะเอาะแขงแหลม ดินแดงกะอยู่เป็นหมู่ปลูกแดง บ่ขายบ่แพงแสวงแลกข้าว บ่ได้เว้าทางซื้อทางขาย เว้าอุบายว่านาเฮ็ดง่าย เป็นตาหน่ายเฮ็ดแล้วบ่ได้กิน ย้ายแผ่นดินกับคืนบ้านเก่า

ต่อมาทางราชการเห็นว่านายพะจันเป็นบุคคลที่มีความสามารถ และเป็นที่รักใคร่ของคนในละแวกนี้จึงให้นายพะจันเป็นตากวนบ้าน (ผู้ใหญ่บ้าน) และได้เลื่อนตำแหน่งเป็นตาแสง(กำนัน) ในเวลาต่อมาโดยมีบ้านสีถ่าน บ้านด่านใต้ และท่านอายุได้ 84 ปีก็ถึงแก่กรรม และมีตากวนบ้านหรือผู้ใหญ่บ้านปกครองลูกบ้านต่อมาจนถึง 21 คน

1.บุคคลสำคัญของหมู่บ้านที่ดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านเมย หมู่ 5

- | | |
|-----------------------|--|
| 1.นายพะจัน | ดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน 30 ปี |
| 2.นายสีหาบุตร | ดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน 20 ปี |
| 3.นายหลวงพิพาก | ดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน 16 ปี |
| 4.นายชานนตรี | ดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน 9 ปี |
| 5.นายขุนบาล | ดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน 12 ปี |
| 6.นายจันทองอินทร์ | ดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน 5 ปี |
| 7.นายสา ศรีชูงค์ | ดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน 4 ปี |
| 8.นายพรมมา แก้วโสม | ดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน 3 ปี |
| 9.นายเพ็ง เข้มชูงค์ | ดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน 9 ปี |
| 10.นายสอน อรรถวิสัย | ดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน 2 ปี |
| 11.นายซารี สิงห์จารย์ | ดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน 7 ปี (สมัยที่ 1) |
| 12.นายทองมี หันชัยศรี | ดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน 1 ปี |
| 13.นายท่ามา ศรีชูงค์ | ดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน 4 ปี |
| 14.นายอวน เข้มศรี | ดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน 5 ปี |
| 15.นายซารี สิงห์จารย์ | ดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน 16 ปี (สมัยที่ 2) |

ในปี พ.ศ.2531 กระทรวงมหาดไทยได้อนุมัติการขอแยกหมู่บ้านเมย เป็น 2 หมู่ คือ หมู่ 5 , หมู่ 11

ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 5

- | | |
|---|---|
| 1.นายสังข์ คชรมย์ | ดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน 10 ปี |
| 2.นายเครื่อง อุดมพันธ์ | ดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน 1 ปี |
| 3.นายสำราญ เข้มวิวัฒน์ | ดำรงตำแหน่งกำนันตำบลดงลิง (ได้รับรางวัลยอดเยี่ยม ปี 39) |
| 4.นายลำไผ่ หันชัยศรี (สมัยที่ 1) | |
| 5.นายลำไผ่ หันชัยศรี (สมัยที่ 2 คนปัจจุบัน) | |

ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 11

- | |
|--|
| 1.นายสอน ศรีวิเศษ |
| 2.นายทองสุข จำบุญ |
| 3.นายเชียว เข้มวิจิตร |
| 4.นายเสาร์ พิมพโมทย์ (รับรางวัลยอดเยี่ยมปี 2541) |
| 5.นายสวัสดิ์ ศิริบุตร |
| 6.นายอัมพร คชรมย์ |
| 7.นายทวีศักดิ์ สารบุญเรือง (คนปัจจุบัน) |

2.สภาพภูมิศาสตร์ สิ่งแวดล้อม และสังคม

อาณาเขตของหมู่บ้าน

ทิศเหนือ จรดบ้านสวนโคก

ทิศใต้ จรดบ้านท่าเพลิง

ทิศตะวันออก จรดบ้านดอนหวาย ทิศตะวันตก จรดบ้านหนองตุ ตำบลธัญญา
ประชากร ทั้ง 2 หมู่บ้าน มี 999 คน มี 214 หลังคาเรือน โดยแยกตามหมู่บ้านดังนี้
 หมู่ 5 มีประชากร 383 คน มี 82 หลังคาเรือน หมู่ 11 มีประชากร 616 คน มี 132 หลังคาเรือน
การปกครอง ทั้ง 2 หมู่บ้านมีคณะกรรมการหมู่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล สารวัตรกำนัน
 และ อ.บ.ต. ร่วมกันดูแลทุกข์สุขของชาวบ้าน โดยมีผู้ใหญ่บ้าน ทั้ง 2 หมู่เป็นประธานดังนี้

หมู่ 5 นายลำไพ หันชัยศรี

หมู่ 11 นายทวีศักดิ์ สารบุญเรือง

ด้านสาธารณสุข ทั้ง 2 หมู่บ้าน มี อ.ส.ม. หมู่บ้านละ 10 คน โดยมีประธาน อ.ส.ม.ดังนี้

หมู่ 5 นายประสิทธิ์ เหมวิจิตร

หมู่ 11 นายทองสี ศรีวิบูลย์

ด้านการศึกษา มีสถานศึกษาที่ให้บริการด้านการศึกษา บ้านเมยได้นำบุตรหลานมาศึกษาที่โรงเรียนโคก
 เมยประชาพัฒนา ซึ่งอยู่ใกล้กับชุมชน และภายในตัวชุมชนเองมีสถานบริการทางการศึกษาอยู่ 1 แห่ง คือศูนย์พัฒนา
 เด็กก่อนวัยเรียนตั้งอยู่ในพื้นที่วัดบ้านเมย สังกัดกรมทางศาสนา

ด้านศาสนาวัฒนธรรม

1.วัดบ้านเมย ก่อตั้งเมื่อ พ.ศ.2358 สังกัดคณะสงฆ์มหานิกาย มีเนื้อที่ 8 ไร่ 3 งาน

รายชื่อเจ้าอาวาสวัดบ้านเมย

1.พระอินทร์

9.พระพิมพ์

2.พระจันทา

10.พระอินทร์

3.พระภา

11.พระที

4.พระสอน

12.พระปาน

5.พระซารี

13.พระสอน

6.พระหัตดี

14.พระยนต์

7.พระทอง

15.พระสมพร

8.พระซารี

16.พระครูวรกิจสารธรรม ตำแหน่งเจ้าคณะตำบลดงลิง เขต 1

วัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น

ประเพณีที่สำคัญหรือความเชื่อของคนในท้องถิ่น เช่น ประเพณีบุญข้าฮะ ฮีตสิบสองครองสิบสี่ และพิธี
 บวงสรวงสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ พิธีเลี้ยงดอนปู่ตา ในวันข้างขึ้นเดือนหกของทุกปี

ความเชื่อของคนในชุมชน มีดอนปู่ตา (โนนเจ้าปู่) เป็นที่เคารพนับถือของชุมชนมาก ก่อนที่จะลงทำนาเดือน
 6 จะมีการบวงสรวงใหญ่ มีการเสี่ยงทายน้ำฝน (ใช้ไม้ว่า) บวงสรวงในวันพุธ

สินค้าวัฒนธรรม (OTOP)

ผลิตภัณฑ์จากการทอผ้าอังกอร์ และหมอนปักทองประจำชุมชน และมีการจำหน่ายเครื่องจักสาน นำวัสดุที่ไม่
 ใช้แล้วมาตกแต่งทำเป็นตะกร้าหลายรูปแบบสวยงามมาก (กระป๋องเปียร์ – กล่องใส่ขวดเหล้า)

องค์กรหรือกลุ่มต่าง ๆ ในชุมชน

1.กลุ่มสัจจะออมทรัพย์

2.กลุ่มฌาปนกิจสงเคราะห์

กลุ่มฌาปนกิจสงเคราะห์ บ้านเมย หมู่ 5 – 11 ตำบลดงลิง มีสมาชิก 632 คน มีเงินฝากในธนาคาร
 2,335,690 บาท

3.กลุ่มปุ๋ยอินทรีย์

กลุ่มปุ๋ยอินทรีย์ มีสมาชิก 322 คน มีเงินงบประมาณ 563,450 บาท ขายให้สมาชิกกระสอบละ 280 บาท
 ไม่ใช่สมาชิกกระสอบละ 300 บาท

ปราชญ์ชาวบ้าน

- 1.นางสอน ทองห้า มีความเชี่ยวชาญด้านหมอดำยา
- 2.นายสิงห์ เข้มวิวัฒน์ มีความเชี่ยวชาญด้านเครื่องจักรสานของใช้ต่าง ๆ
- 3.นายเชียว เข้มวิจิตร มีความเชี่ยวชาญด้านเป่าแคน

สถานที่สำคัญในชุมชน

หนองเมย



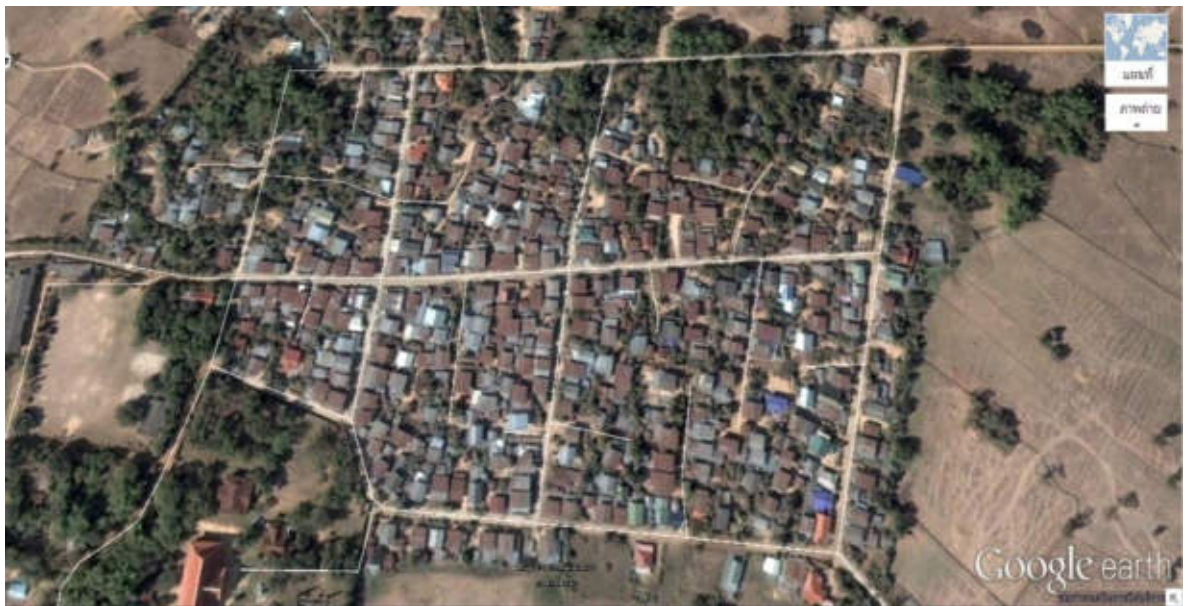
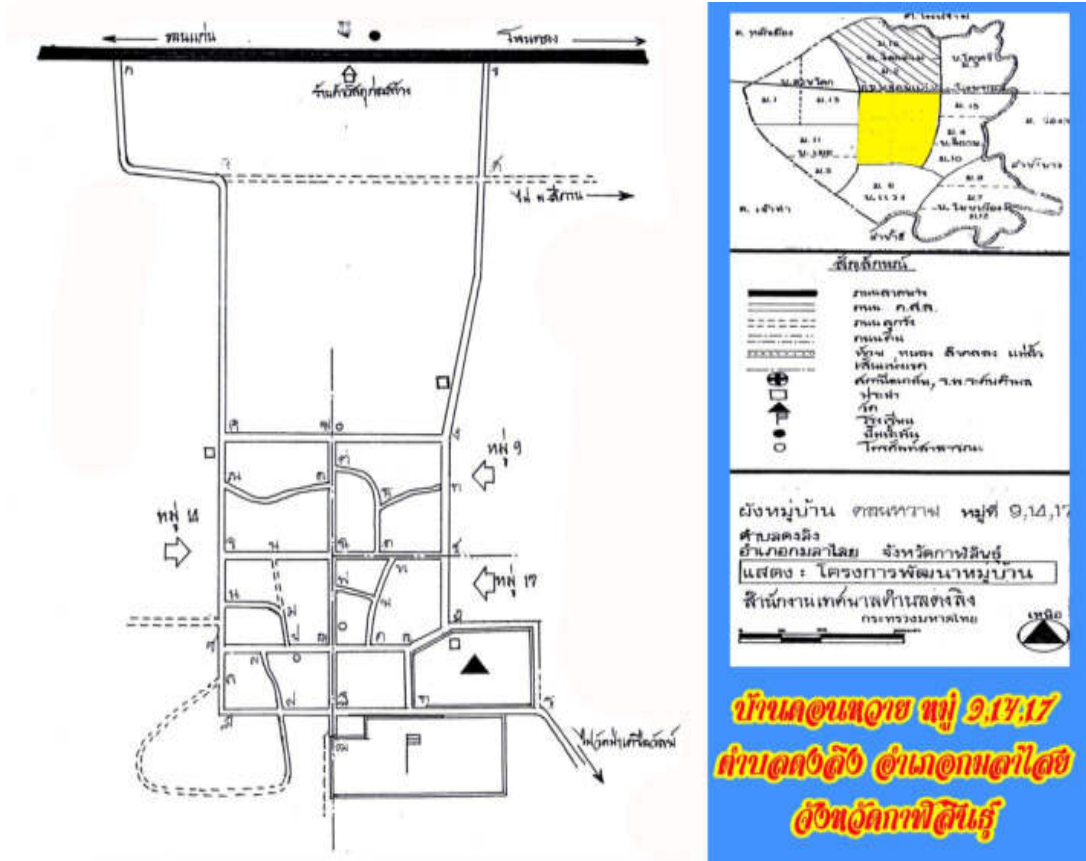
วัดบ้านเมย



ดอนเจ้าปู่



ประวัติบ้านดอนหวาย หมู่ 9,14,17



เดิมบ้านดอนหวาย ได้ย้ายมาจากดงบ้านง่อนโนนหันบ้านเก่าซึ่งบ้านง่อนโนนหัน ถูกไฟเผาผลาญจนวอดวายไปทั้งหมด ผู้คนในหมู่บ้านง่อนโนนหัน ได้แยกย้ายกันไปตั้งถิ่นฐานพำนักอาศัยตามที่ต่าง ๆ บางครอบครัวก็ได้ย้ายถิ่นฐานไปที่บ้านดินคำ บางครอบครัวก็ได้ย้ายไปตั้งถิ่นฐานที่บ้านเลิงคา มี 9 ครอบครัว ซึ่งมีพ่อใหญ่เมืองสาม , พ่อใหญ่ตาแสง , พ่อใหญ่ขุนศรี , พ่อใหญ่เมืองอินทร์ , พ่อใหญ่อินทิสาร , พ่อใหญ่แก้ว , พ่อใหญ่คำแสนและพ่อใหญ่ยศ ทั้ง 9 ครอบครัวได้ย้ายถิ่นฐานมาตั้งเป็นหมู่บ้าน ซึ่งอยู่ทางทิศตะวันตกของบ้านง่อนโนนหัน ที่ตั้งหมู่บ้านนั้นเป็นที่ดอนและมีต้นหวายเป็นจำนวนมากทั้ง 9 ครอบครัว จึงได้ตั้งชื่อหมู่บ้านว่า “บ้านดอนหวาย”

เมื่อปี พ.ศ.2535 บ้านดอนหวายได้ขอแยกหมู่บ้านออกไปอีกหนึ่งหมู่บ้าน คือหมู่ที่ 14 มีนายพรมมา มุสิกกา เป็นผู้ใหญ่บ้านคนแรก และเปลี่ยนชื่อจากบ้านดอนหวาย เป็นบ้านดอนสวรรค์ และเมื่อปี พ.ศ.2544 บ้านดอนหวาย หมู่ 9 ได้ขอแยกหมู่บ้านออกไปอีกหนึ่งหมู่บ้าน คือ หมู่ที่ 17 มีนายชม เข้มชานาน เป็นผู้ใหญ่บ้านคนแรก รวมชุมชน ดอนหวาย-ดอนสวรรค์ ปัจจุบันมี 3 หมู่บ้าน

บุคคลสำคัญของหมู่บ้านที่ดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน บ้านดอนหวาย หมู่ 9

- | | |
|--------------------------|----------------------------------|
| 1.พ่อใหญ่เมืองฮาม | 9.พ่อใหญ่ทอง เข้มชัย |
| 2.พ่อใหญ่ตาแสง | 10.พ่อใหญ่มณี อรัญสาร |
| 3.พ่อใหญ่ขุนศรี | 11.นายบุญทัน อรัญสาร (วาระ 5 ปี) |
| 4.พ่อใหญ่อาจสามารถ | 12.นายบุญทัน อรัญสาร (วาระ 5 ปี) |
| 5.พ่อใหญ่ที พิมพรัตน์ | 13.นายทองพูล นพวัฒน์ (วาระ 5 ปี) |
| 6.พ่อใหญ่สวน เข้มบาสัตย์ | 14.นายทองพูล นพวัฒน์ |
| 7.พ่อใหญ่ต่วน ศรีเสมอ | 15.นายบุญมา อรัญเวช (คนปัจจุบัน) |
| 8.พ่อใหญ่บุญ พิมพรัตน์ | |

บุคคลสำคัญของหมู่บ้านที่ดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน บ้านดอนหวาย หมู่ 14

- | | |
|---------------------------------|--------------------------------|
| 1.นายพรมมา มุสิกกา | 4.นายไมตรี ชมพูนงษ์ |
| 2.นายวิระพงษ์ กองณรงค์ | 5.นายเยาวเรศ จงหาญ(คนปัจจุบัน) |
| 3.นายไมตรี ชมพูนงษ์ (วาระ 5 ปี) | |

บุคคลสำคัญของหมู่บ้านที่ดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน บ้านดอนหวาย หมู่ 17

- | | |
|--------------------|------------------------------------|
| 1.นายชม เข้มชานาน | 3.นายสิงห์ อรัญสาร |
| 2.นายอัมพล อรัญสาร | 4.นายมานิตย์ แก้วขารี (คนปัจจุบัน) |

พื้นที่ทั้งหมดประมาณ 4,000 ไร่ แยกเป็นพื้นที่ทำการเกษตรทำนา 3,500 ไร่ ที่อยู่อาศัย ประมาณ 300 ไร่ ทำสวน ประมาณ 100 ไร่ ที่สาธารณะและแหล่งน้ำ ประมาณ 100 ไร่

1.สภาพภูมิศาสตร์ สิ่งแวดล้อม และสังคม

1.1 อาณาเขตของหมู่บ้าน

ทิศเหนือ	จรดบ้านโคกล่าม	ทิศใต้	จรดบ้านแวง
ทิศตะวันออก	จรดบ้านสีถาน	ทิศตะวันตก	จรดบ้านสวนโคก

ห่างจากอำเภอภูกามยาว ประมาณ 14 กิโลเมตร และห่างจากจังหวัดกาฬสินธุ์ประมาณ 24 กิโลเมตร สภาพพื้นที่ทั่วไป เป็นที่ราบลุ่ม เหมาะแก่การทำการเกษตร ทำนาปี นาปรัง ทำสวนและเลี้ยงสัตว์

1.2 ทรัพยากรธรรมชาติ มีหนองน้ำอ้อย้อย เป็นแหล่งจับปลาน้ำจืดของชุมชนภายในตำบลดงสิง หนองประมง หนองปู่พิมพ์ และหนองสิม เป็นแหล่งน้ำที่ใช้ในเทศกาลลอยกระทงของชาวบ้านดอนหวายทั้ง 3 หมู่

ส่วนบ่อน้ำดื่ม ชาวบ้านเรียกกันว่า ส้างกกจิก เป็นบ่อที่หลายหมู่บ้านใช้ดื่มกินกัน

ในด้านทรัพยากรป่าไม้ จะอาศัยดงบ้านเมยและดงโคกศรี ใช้ในการหาฟืนและหาของป่า ส่วนแร่ธาตุอื่น ๆ ไม่มีปรากฏให้เห็น

1.3 สภาพแวดล้อมทางกายภาพที่สำคัญ คือปัญหาความเสื่อมโทรมมาของทรัพยากรดิน ทั้งในด้านที่ดินขาดความอุดมสมบูรณ์และดินเค็ม ปัญหารองลงมา คือทรัพยากรน้ำ ซึ่งมีความไม่พอต่อระหว่างปริมาณน้ำมากเกินไป จนเกิดน้ำท่วมในช่วงฤดูฝน และปริมาณน้ำน้อยจนเกิดภาวะขาดแคลนในฤดูแล้ง

1.4 ประชากร ทั้ง 3 หมู่บ้าน มี 1,639 คน มี 380 หลังคาเรือน โดยแยกตามหมู่บ้านดังนี้

- | |
|---|
| หมู่ 9 มีประชากร 140 หลังคาเรือน จำนวนประชากร 565 คน |
| หมู่ 14 มีประชากร 151 หลังคาเรือน จำนวนประชากร 624 คน |
| หมู่ 17 มีประชากร 89 หลังคาเรือน จำนวนประชากร 450 คน |

1.5 การปกครอง ทั้ง 3 หมู่บ้านมีคณะกรรมการหมู่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล สารวัตรกำนัน และ อ.บ.ต. ร่วมกันดูแลทุกข์สุขของชาวบ้าน โดยมีผู้ใหญ่บ้าน ทั้ง 3 หมู่เป็นประธานดังนี้

หมู่ 9 นายบุญมา อรัญเวศ ดำรงตำแหน่ง ผู้ใหญ่บ้าน
หมู่ 14 นางเยาวเรศ จงหาญ ดำรงตำแหน่ง ผู้ใหญ่บ้าน
หมู่ 17 นายมานิตย์ แก้วขารี ดำรงตำแหน่ง ผู้ใหญ่บ้าน

ด้านสาธารณสุข ทั้ง 3 หมู่บ้าน มี อ.ส.ม. หมู่บ้านละ 10 คน โดยมีประธาน อ.ส.ม.ดังนี้

หมู่ 9 น.ส.กนกชล อรัญเพิ่ม
หมู่ 14 น.ส.เนาวเรศ จงหาญ
หมู่ 17 นายทา ชูศรีนาค

ด้านศาสนาวัดนธรรม

1.วัดอัมพปาลีการาม ก่อตั้งเมื่อ พ.ศ.2415 สังกัดคณะสงฆ์มหานิกาย มีเนื้อที่ 15 ไร่
รายชื่อเจ้าอาวาสวัดอัมพปาลีการาม

1.หลวงปู่พล	5.พระอาจารย์บุญมา
2.หลวงปู่เพชร	6.พระอาจารย์เสน งามงอน
3.หลวงปู่ไสย	7.พระอธิการจวง โกวิท
4.หลวงปู่สี	8.พระครูสังวรศาสนการ (เจ้าอาวาสรูปปัจจุบัน)

2.วัดป่าเครือวัลย์ ก่อตั้งเมื่อ พ.ศ.2484 สังกัดคณะสงฆ์ธรรมยุติ มีเนื้อที่ 15 ไร่
รายชื่อเจ้าอาวาสวัดป่าเครือวัลย์

1.หลวงปู่คาร จันทะโชโต
2.หลวงปู่เพชร
3.พระครูกรมลาสยคุณ (เจ้าคณะอำเภออมลาลัย ,เจ้าอาวาสรูปปัจจุบัน)

บุคคลสำคัญ

1.นายสาย แสนอุดม มีความเชี่ยวชาญด้านการหาถักขี้ยาม ผู้นำทางศาสนา

สินค้าวัฒนธรรม(OTOP)

1.กระเป๋าผ้ามัดหมี่และผ้าทั่วไป

องค์กรหรือกลุ่มต่าง ๆ

1.กลุ่มกองทุนสวัสดิการมาปนกิจหมู่บ้าน

จัดตั้งเมื่อปี 2552 มีสมาชิก 305 คน มีนายทองพูล นพวัฒน์ เป็นประธาน

สถานที่สำคัญในชุมชน

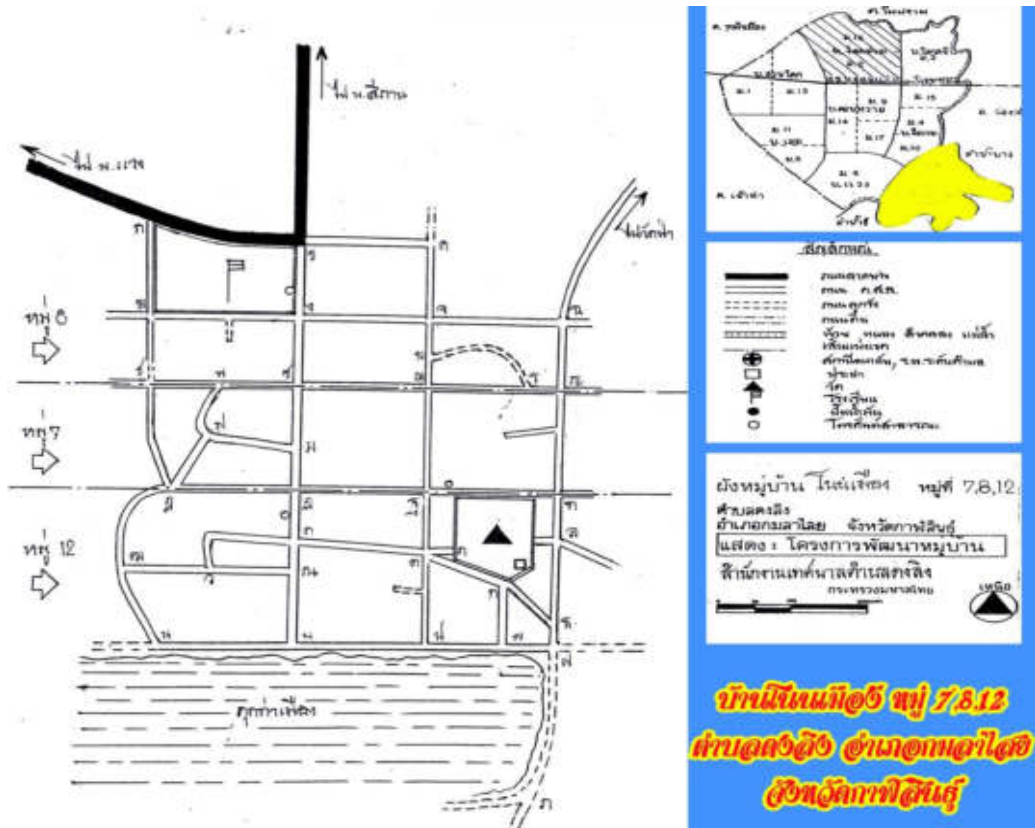
หนองอีจ้อย



วัดป่าโคกใหญ่



ประวัติการก่อตั้งบ้านโนนเมือง หมู่ 7,8,12



ประวัติความเป็นมา

การตั้งถิ่นฐาน / ตั้งบ้านแปลงเมือง / เหตุการณ์สำคัญของชุมชน

บ้านโนนเมืองก่อตั้งประมาณ ร้อยกว่าปีเศษ เดิมทีอพยพมาจากบ้านโนนศิลา (สหัสขันธ์) มาตั้งอยู่บ้านสีถ่าน ต่อมารวมกลุ่มกันประมาณ 17 หลังคาก็พากันแยกออกมาจากบ้านสีถ่าน ก็อพยพไปอยู่บ้านจันทน์เป็นวัดป่าบ้านดอน หวายทุกวันนี้ อยู่ต่อมาไม่นานก็ย้ายมาอยู่ที่บ้านจันทน์ตรงกันข้ามกับวัดป่าบ้านดอนหลายปีต่อมาก็ย้ายมาอยู่ที่ ดงจันทน์ เพราะก่อนนี้เป็นป่าดงดิบธรรมชาติ ไม้ยางยังไม่เกิดแม้แต่ต้นเดียว มาอยู่ทางด้านทิศตะวันตกของดงจันทน์ มี

พระติดตามมาด้วยสององค์ คือพระครุกันยาและหลวงพ่อมาศย์ ผู้ทำหรือผู้เป็นหลักใหญ่หรือผู้สูงอายุก็คือพ่อยา อรุณปรีย์ หรือพ่อใหญ่พระโพธิ์ ก็เรียกติดปากกันเสมอ บ้านโนนเมืองตั้งอยู่ในสภาพพื้นที่โนนสูง มีซากปรักหักพัง คล้ายเป็นที่ตั้งของเมืองเก่าจะชื่ออะไรไม่ปรากฏ สันนิษฐานว่าคงเป็นเมืองสมัยเชียงโฮม เชียงสา และเมืองฟ้าแดดจึง ได้ตั้งชื่อว่า “บ้านโนนเมือง” อยู่ต่อมาอีกไม่กี่ปีก็มีคนตายอย่างกะทันหันด้วยโรคท้องร่วงทุกคนก็ใจไม่ดีก็เลยคิดหาที่อยู่ใหม่ เพราะคนที่เสียชีวิตที่นั่นก็ฝังอยู่ที่นั่น ทุกคนก็เลยอพยพมาอยู่ที่ดอนถัดมาซึ่งเป็นบ้านโนนเมืองทุกวันนี้ ย้ายมาที่ใหม่แล้วก็เป็นที่ป่าหนาทึบสารพัดไม้ พ่อใหญ่พระโพธิ์ก็ให้แยกกันอยู่เป็นจุด ๆ ส่วนพระก็หาที่อยู่โดยทำกระท่อมเล็ก ๆ พอได้นอน ออกบิณฑบาตก็ได้อยู่กับที่ ปัจจุบันคือวัดโพธิ์ศรีทุกวันนี้ พ่อใหญ่พระโพธิ์เป็นคนวางแผนซื้อข้อมง ถ้าได้ยินเสียงฆ้องดังขึ้นให้มาปรึกษาหารือกันที่บ้านแก เพราะทำให้ร่วมแรงร่วมใจกันแผ้วถางที่พระอยู่ให้กว้างและทำที่ทางของตนเองด้วย ถ้าได้ยินเสียงฆ้องดังขึ้นประมาณตี 4 ก็ให้ลูกทำงานและเตรียมหุงหาอาหารไปส่งพระกันทุก ๆ วัน ก็เอาใจใส่ดีเพราะคนกลุ่มน้อยพูดง่าย มาอยู่ใหม่เป็นจุด ๆ ก็เป็นคุ่มที่เรียกกันติดปากทุกวันนี้ ต่างคนต่างบุกเบิกก็เตียนกว้างออกไป ทางวัดก็เตียนออกเช่นกัน ท่านพระครุกันยาก็หาต้นโพธิ์มาปลูก ต่อมาตั้งชื่อเป็นวัดโพธิ์ศรีบ้านโนนเมืองจนทุกวันนี้ อยู่ต่อมาหลายปีคนก็เพิ่มขึ้นมาก ทำการตัดถนนเล็ก ๆ พอเดินได้ไปมาหาสู่กัน ตัดถนนรอบบ้าน สมัยก่อนตำรวจทหารไม่มีต้องช่วยกันเอง แต่ละหมู่บ้านสมัยนั้นต้องหาคนหนึ่งเหนียวเป็นผู้คุ้มครอง ถ้ามีโจรมาลักวัว ลักควายสู้กันโดยไม่มีขอบเขตเอาชีวิตเป็นเดิมพัน์ ทั้ง ๆ ผู้ใหญ่บ้านกำนันไม่มีที่จะอาศัยก็ไม่มี คนยังไม่ออกแหงไม่เข้า อยู่ต่อมามีคนมากขึ้นขอตั้งชื่อหมู่บ้านทางอำเภอก็ออกมาดู สมควรมีผู้ใหญ่บ้าน ทางอำเภอจึงให้ชาวบ้าน คัดเลือกเอง ปรากฏว่านายสีหา โทเพชร (นายขามาต โทเพชร) เป็นผู้ใหญ่บ้านคนแรกสมัย รัชกาลที่ 5 จุดที่ตั้งผู้ใหญ่บ้านที่วัดโพธิ์ศรีนี้เอง โดยมีปลัดอำเภอชื่อนายปอง สมัยนั้นเป็นผู้มาตั้ง ยุคนั้นผู้ใหญ่บ้านไม่มีค่าตอบแทนอะไรทั้งสิ้น แต่งตัวชุดโจงกระเบนเสื้อขาวทรงพระราชทาน ทุกวันนี้

บ้านโนนเมือง ต.ดงลิง อ.กมลาไสย เดิมหมู่ที่ 17 เมื่อปี พ.ศ.2491 ทางราชการแยกตำบลออกเป็น 2 ตำบล คือตำบลธัญญา กับตำบลดงลิง บ้านโนนเมืองจึงจัดลำดับหมู่ที่ใหม่โดยแยกออกเป็น 2 หมู่ คือ หมู่ที่ 7, และหมู่ที่ 8 ของตำบลดงลิง เมื่อประชากรมากขึ้น บ้านโนนเมืองหมู่ที่ 7 จึงแยกหมู่บ้านออกเป็นหมู่ที่ 12 เมื่อปี พ.ศ.2533

รายชื่อผู้นำชุมชน (ผู้ใหญ่บ้าน)

1.นายขามาต(นายสีหา) โทเพชร	หมู่ 7
2.นายลุน	ผ่านสำแดง
3.นายเสงี่ยม	อรรคเสลา (กำนัน) หมู่ 7
4.นายสิงห์	อรัญชัย หมู่ 7
5.นายบุญมี	อรุณไพโร หมู่ 7
6.นายอาจ	อารีย์เอื้อ หมู่ 7
7.นายลา	คำมุลนา หมู่ 8
8.นายคุณ	อรุณไพโร หมู่ 8
9.นายลี	หัตถจรรย์ หมู่ 8
10.นายพร	ระवादศรี หมู่ 7
11.นายชาญ	อรุณไพโร หมู่ 8
12.นายชวาล	หัตถ์รัตชัย หมู่ 12
13.นายด่วน	อรุณไพโร หมู่ 7
14.นายสัมพันธ์	พลแกลง หมู่ 8 (กำนันปี 43)
15.นายประยงค์	อรุณไพโร หมู่ 12
16.นายเยี่ยม	อรุณพาส หมู่ 8
17.นายบรรยงค์	ผ่านสำแดง หมู่ 12
18.นายสมัย	ศรีธาดู หมู่ 8 (ดำรงตำแหน่งกำนัน ปี 53 – ปัจจุบัน)

19.นายจำลอง	จงฤชา	หมู่ 7 (ผู้ใหญ่บ้านคนปัจจุบัน)
20.นายทองปิ่น	จิตจันทร์	หมู่ 12 (ผู้ใหญ่บ้านคนปัจจุบัน)

1.สภาพทางภูมิศาสตร์ สิ่งแวดล้อมและสังคม

1.1 ลักษณะภูมิศาสตร์

เป็นที่ราบลุ่มดินเหนียวและร่วนปนทราย พื้นที่ทำการเกษตรอยู่ในเขตชลประทานเขื่อนลำปาว ตั้งอยู่ระหว่างแม่น้ำ 2 สาย มาบรรจบกัน คือ แม่น้ำชีและลำน้ำปาว

1.2 อาณาเขต

ทิศเหนือ	จรด บ้านสีถ่าน
ทิศใต้	จรด ลำน้ำชี เขตแดนจังหวัดร้อยเอ็ด
ทิศตะวันออก	จรด ลำน้ำปาว เขตแดนอำเภอร่องคำ
ทิศตะวันตก	จรด บ้านแวง

บ้านโนนเมือง ตั้งอยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอกลาไสย 21 กิโลเมตร ห่างจากจังหวัดกาฬสินธุ์ 33 กิโลเมตร

1.3 ทรัพยากรธรรมชาติ

- 1.ทรัพยากรดิน พื้นที่ 90% ของพื้นที่ทั้งหมดเป็นกลุ่มดินนา ซึ่งกระจายอยู่บริเวณที่ราบแม่น้ำชี แม่น้ำปาว
- 2.ทรัพยากรน้ำ นอกจากมีแม่น้ำและแม่น้ำปาวแล้วยังมีแหล่งน้ำธรรมชาติ เช่นกุดท่าเมือง หนองเบน บึงอีดก มีน้ำเพื่อการเกษตร เลี้ยงสัตว์ และการประมง
- 3.ทรัพยากรป่าไม้ มีดงหาว ซึ่งมีเนื้อที่ 250 ไร่ 3 งาน 75 ตารางวา มีไม้ยาง ซึ่งเป็นป่าอุดมสมบูรณ์ ชาวบ้านได้ช่วยกันรักษาให้เป็นป่าชุมชน

1.4 สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ

เป็นหมู่บ้านที่ธรรมชาติสวยงาม นอกจากจะมีห้วยหนองเช่นกุดท่าเมือง หนองเบน บึงอีดก ดงจันทารซึ่งเป็นป่าที่อุดมสมบูรณ์ แล้วยังเป็นที่บรรจบของแม่น้ำชี กับแม่น้ำปาว ณ จุดสามเหลี่ยมซึ่งเป็นแหล่งที่ผู้คนนิยมมาชมกัน เพราะมีแม่น้ำสองสาย สองสีไหลบรรจบกัน

1.5 ประชากร

บ้านโนนเมืองมีประชากรทั้งหมด 1,992 คน มี 431 หลังคาเรือน

หมู่ 7 มีประชากรทั้งหมด 520 คน 106 หลังคาเรือน

หมู่ 8 มีประชากรทั้งหมด 841 คน 179 หลังคาเรือน

หมู่ 12 มีประชากรทั้งหมด 631 คน 146 หลังคาเรือน

1.6 การปกครอง

การปกครองมีผู้ใหญ่บ้านมาจากการเลือกตั้ง มีคณะกรรมการหมู่บ้าน มีกรรมการที่ปรึกษา

หมู่ 7 มีนายจำลอง จงฤชา ดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน

นายสงคราม กุดัน ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน

นายจงกล หัดจระวย ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน

หมู่ 8 มีนายสมัย ศรีธาตุ ดำรงตำแหน่งกำนันตำบลดงสิง

นางสาวพัชรินทร์ อรัญไสย ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน

นายวิชัย ฉายจินดา ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน

หมู่ 12 มีนายทองปิ่น จิตจันทร์ ดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน

นางสุรณี เลิศลำหวาน ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน

นางสาวชลลดา มุสิกกา ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน

2.มรดกทางธรรมชาติและวัฒนธรรม

2.1 มรดกทางธรรมชาติ

1. มีที่ดินทำกินซึ่งติดกับลำน้ำชีและลำน้ำป่าว นอกจากนี้ยังมีห้วยหนองคลองบึง ไร่เป็นมรดกของลูกหลานสืบทอดกันมาเป็นระยะเวลาอันยาวนาน

2. มีกุดท่าเมือง มีบึงอีดก มีหนองเบน ซึ่งเป็นแหล่งทำมาหากินของคนในท้องถิ่น

2.2 มรดกทางวัฒนธรรม

1. มีพิธีกรรมตามพื้นเมือง เช่น การบายศรี การสู่ขวัญ

2. พิธีกรรมทางศาสนา เช่น มีกิจกรรมทางวันสำคัญทางศาสนา มีวัด 2 แห่ง คือวัดโนนเมือง และวัด

ป่าวิเวกสามัคคีธรรม

3. มีโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา 1 แห่ง

4. มีศูนย์เด็กก่อนเกณฑ์ที่วัดโนนเมือง 1 แห่ง

3.ภูมิปัญญาชาวบ้านและเทคโนโลยี

3.1 การประกอบอาชีพ ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม

◆ บ้านโนนเมือง มีเนื้อที่ 3,743 ไร่

◆ พื้นที่ส่วนใหญ่ของบ้านโนนเมืองใช้ประโยชน์ทางด้านเกษตร

◆ การถือครองที่ดินบ้านโนนเมือง โดยสำนักงานที่ดินจังหวัดกาฬสินธุ์ รับผิดชอบออกเอกสารสิทธิให้แก่ราษฎร ดังนี้

- โฉนดที่ดินจำนวน 742 แปลง

- หนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส.3ก) จำนวน 371 แปลง

- หนังสือรับรองสำหรับที่หลวง (น.ส.ล.) จำนวน 10 แปลง

◆ สภาพเศรษฐกิจ

บ้านโนนเมืองมีพื้นที่ทำการเกษตรทั้งสิ้น 3,007 ไร่

◆ การสาธารณสุขโรค

- ประชากรใช้ไฟฟ้าซึ่งสังกัดการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคครบทุกหลังคาเรือน

- มีการประปาหมู่บ้านสังกัดกรมอนามัย ซึ่งน้ำประปาใช้ได้ จำนวน 1 แห่ง บริการ 4 หมู่บ้าน คือ

บ้านโนนเมือง หมู่ 7,8,12 และบ้านแวง หมู่ 6

◆ ศิลปกรรมและงานช่าง

- ชาวบ้านส่วนใหญ่ได้รับงานศิลปกรรมจากปู่ย่าตายาย เช่น งานช่าง งานปั้น งานแกะสลัก งานเย็บปักถักร้อย จนสามารถนำไปประกอบอาชีพ เป็นส่วนใหญ่

4.เอกลักษณ์ของท้องถิ่น

4.1 เอกลักษณ์ของท้องถิ่น

- มีการปฏิบัติตามแบบเด็กเคารพผู้ใหญ่ รุ่นน้องเคารพรุ่นพี่

- การรักษาวัฒนธรรมของท้องถิ่น เช่น การอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่น การทำบุญตามเทศกาล เช่น บุญมหาชาติ บุญข้าวจี่ บุญบังไฟ

4.2 เอกลักษณ์ทางธรณีวิทยา

- ที่ดินติดกับแม่น้ำชี แม่น้ำป่าวเป็นดินเหนียว ส่วนที่ดินที่ราบลุ่มเป็นดินร่วนปนทราย

4.3 เอกลักษณ์ทางศิลปวัฒนธรรม

- เป็นหมู่บ้านที่ยึดถือคุณธรรมจริยธรรมทางพุทธศาสนา เป็นส่วนใหญ่

5.บุคคลสำคัญ

1. นายสีหา(ชามาต) ผู้ใหญ่บ้านคนแรกของบ้านโนนเมือง มีนิสัยชอบสนุก ร่าเริงและเป็นคนขยันคนทุกชั้น งานหลวงไม่ขาด งานราษฎร์ไม่เคยเสีย ทางอำเภอมาเยี่ยมก็ทำการต้อนรับอย่างดีทุกครั้ง ทางเจ้านายเห็นความสามารถ ต่อมาเลยเปลี่ยนชื่อ นายสีหา เป็นนายหัตสามารถ โทเพชร

2. พ่อยา อรุณปรีดิ์ หรือพ่อใหญ่พระโพธิ์ ผู้ก่อตั้งบ้านโนนเมือง

3. กำนันแสงี่ยม อรรถเสลา กำนันคนแรกของบ้านโนนเมือง

4. นายสมพงษ์ มัตราช อดีตรองผู้ว่าราชการจังหวัด (หลายจังหวัด)

5. พันเอกพิเศษ เทียม สุขพิศาล สังกัดกองอนุศาสนาจารย์กองทัพบก

6. พลตรี ชาวฤทธิ์ ศิริกิจ เป็นชาวบ้านโนนเมือง ตำบลดงลิง อำเภอกลมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า เริ่มรับราชการยศนายร้อยตรี แห่งกองทัพบก ตำแหน่งก่อนเกษียณ

เป็นผู้บัญชาการกองทหารม้าที่ 1 ค่ายพ่อขุนผาเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ ผู้ทรงคุณวุฒิพิเศษกองทัพบก และที่ปรึกษาแม่ทัพภาค 3 และเจริญก้าวหน้าในหน้าที่ของท้องถิ่นท่านหนึ่ง ที่สำคัญควรยกย่องและประกาศเกียรติคุณไว้

บุคคลสำคัญทางศาสนา

1.พระครูวิมลประการ ฉายา ปภากร นามเดิมชื่อ บุญมี อรุณพาส

ชาติกำเนิด เกิดเมื่อวันที่ 16 พฤษภาคม พ.ศ.2463 ที่บ้านแวง ตำบลดงลิง อำเภอกลมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นบุตรของนายสีดา นางทอง อรุณพาส

ประวัติการศึกษาในชีวิตฆราวาส จบ ป.4 โรงเรียนโนนเมืองวิทยาคาร พ.ศ.2475

ประวัติการศึกษาในเพศบรรพชิต สอบได้นักธรรมชั้นตรี จากสำนักวัดบ้านโนนเมือง ตำบลดงลิง อำเภอกลมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ เมื่อ พ.ศ.2483 สอบได้นักธรรมชั้นโท จากสำนักเรียนวัดโนนเมือง พ.ศ.2485 มรณภาพ เมื่อวันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2542

บุคคลสำคัญด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น

1.พ่อสุด จงถาษา

เกิดที่บ้านสีถาน ตำบลดงลิง อำเภอกลมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ส่วนวันเดือนปีเกิดไม่ระบุไว้ในสำเนาทะเบียนบ้าน เป็นบุตรของนายหลิ่ง นางอร จงถาษา สมรสกับนางพรมมา จงถาษา บ้านโนนเมือง ตำบลดงลิง อำเภอกลมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ มีบุตร 9 คน ชาย 4 คน หญิง 5 คน การศึกษาจบการศึกษาโรงเรียนบ้านสีถาน(โรงเรียนวัด) จบ ประถมปีที่ 4 และบวชเรียนศึกษาเกี่ยวกับยา และวิชาแพทย์โบราณชำนาญเรื่องทำคลอดและยาสมุนไพร

ความสามารถพิเศษ เป็นหมอยาสมุนไพร หมอตำแย(คลอดบุตร) ยาสมุนไพร ยาเลือด ยาลม ยาแก้ไข้ หมัดเป่า หมอกายภาพบำบัด พ่อสุด จงถาษา เสียชีวิตด้วยวัยชรา อายุ 77 ปี เมื่อวันอาทิตย์ที่ 28 กันยายน 2540 ผู้สืบต่อคือ นายบพิศ จงถาษา บุตรคนที่ 1 ปัจจุบันอยู่ บ้านนาเรียง ตำบลสามัคคี อำเภอร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์

2.นายพิณ หรส์ตย์

เกิดเมื่อวันที่ 6 เดือนพฤศจิกายน พ.ศ.2473 ที่บ้านเหมือดแอ่ ตำบลเจ้าท่า บิดาชื่อพ่อตี มารดาชื่อเถิง สมรสกับแม่สั้น หรส์ตย์ มีบุตร 12 คน ชาย 5 หญิง 7 คน การศึกษาเรียนหนังสือจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ความสามารถพิเศษ

1.เป็นไวยาวัจกรวัดโนนเมือง

2.เป็นหมอยาสมุนไพร เช่นยาเลือดยาแก้ลมพิษ แก้ไข้ฮักฮักฮัก เด็กเป็นไข้หมากไม้ ประกอบอาชีพเกษตรกรรม เสียสละเพื่อส่วนรวมจนเป็นที่ยอมรับของชาวบ้านทั่วไป ผู้สืบทอดคือนายพันปี ศรีธาตุ

3.นายสันต์ อรุณไพร

เกิดวันพฤหัสบดี ที่ 5 เมษายน พ.ศ.2483 ที่บ้านโนนเมือง หมู่ 8 ตำบลดงลิง อำเภอกลมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ บิดาชื่อพ่อทา มารดาชื่อทา อรุณไพร การศึกษา เรียนหนังสือจบ ป.4 ที่โรงเรียนโนนเมืองวิทยาคาร สมรสกับนางแปลง อรุณไพร

ความสามารถพิเศษ

- 1.เป่าแตรวง (หัวหน้าแตรวงบ้านโนนเมือง)
- 2.เป็นหมอยาสมุนไพรรักษาพี่น้องจนเท่าทุกวันนี้ สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดกาฬสินธุ์ ได้มอบใบประกาศแต่งตั้งให้นายสันต์ อรุณไพร ได้ผ่านการอบรมหลักสูตรภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นผู้ถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นอำเภอ กมลาไสย การเป็นหมอยาสมุนไพรได้เรียนจากบิดา เรียนตั้งแต่อายุ 18 ปี และได้รับการเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน

4.นายสีดา ราชภักดี

เกิดเมื่อวันที่ 15 ตุลาคม พ.ศ.2463 ที่บ้านขวาชี้ ตำบลปลาผา อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด บิดาชื่อนายพรม มา ราชภักดี มารดานางสัง ราชภักดี สมรสกับนางนิล ราชภักดี แต่ปัจจุบันอยู่บ้านเลขที่ 32/7 บ้านโนนเมือง มีบุตรจำนวน 11 คน

ความสามารถพิเศษ

- 1.เคยเป็นหมอลำเรื่อง หมอลำกลอน จนเป็นหัวหน้าวงหมอลำ คณะสามัคคีศิลป์
- 2.เป็นปราชญ์ชาวบ้าน ด้านการดูแลสุขภาพสตรี งานบวช งานมงคลสมรส การแต่งแก้บูชาโชค สะเดาะเคราะห์ จนถึงปัจจุบัน

บุคคลสำคัญด้านวัฒนธรรม

1.นายสมาน กมลรัตน์

เกิดเมื่อวันที่ 7 มีนาคม พ.ศ.2487 ที่บ้านเลขที่ 13 หมู่ที่ 6 บ้านแวง ตำบลดงลิง อำเภอ กมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ปัจจุบันมีภูมิลำเนาอยู่บ้านโนนเมือง ตำบลดงลิง เป็นบุตรของนายพรมมี นางยม กมลรัตน์ การศึกษา เรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านแวงประชารัฐบำรุง ประวัติการแสดงหมอลำ เริ่มหัดเรียนหมอลำครั้งแรก พ.ศ.2508 โดยฝึกหัดทั้งหมอลำกับหมอลำเคน ดาเหลา และหมอลำคำภา ฤทธิ์ทิพย์ ในลีลาลำกลอน ทำนองแคน ดาเหลา คู่กับหมอลำสำออง จงมีเดช เกียรตินิยมที่ได้รับ

- 1.ได้รับโล่ประกาศเกียรติคุณชนะเลิศการแสดงหมอลำกลอน จากผู้ว่าราชการจังหวัดร้อยเอ็ด เมื่อ พ.ศ.2515
- 2.ได้รับรางวัลถ้วยเกียรติยศการประกวดหมอลำอำเภอ กมลาไสย เมื่อ พ.ศ.2516 นายสมาน กมลรัตน์ ถือได้ว่าเป็นบุคคลดีเด่น ด้านการเผยแพร่และจรรโลงวัฒนธรรมด้วยศิลปะการแสดงหมอลำ และสร้างชื่อเสียงให้แก่ชาวตำบลดงลิงเป็นอย่างมาก

2.นายสมัย ศรีธาตุ ปัจจุบันดำรงตำแหน่งกำนันตำบลดงลิง อำเภอ กมลาไสย

เกิดเมื่อวันที่ 20 สิงหาคม พ.ศ.2505 ที่บ้านเลขที่ 122 หมู่ที่ 8 บ้านโนนเมือง ตำบลดงลิง อำเภอ กมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นบุตรของนายช่วง ศรีธาตุ นางดำเนิน ศรีธาตุ ประสบการณ์และผลงาน

- 1.สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลดงลิง
- 2.รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลดงลิง
- 3.ประธานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง บ้านโนนเมือง หมู่ที่ 8
- 4.ปัจจุบันดำรงตำแหน่งกำนันตำบลดงลิง อำเภอ กมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์

6.ด้านสาธารณสุข ทั้ง 3 หมู่บ้าน มี อ.ส.ม.หมู่บ้านละ 10 คน โดยมีประธาน อ.ส.ม.ดังนี้

- หมู่ 7 นางยุพันธ์ อรุณพาส
- หมู่ 8 นางสุพิศ พาลี
- หมู่ 12 นางสะอึ้ง ผ่านสำแดง

7.ด้านศาสนา

วัดบ้านโนนเมือง ก่อตั้งเมื่อ พ.ศ.2429 สังกัดคณะสงฆ์มหานิกาย มีเนื้อที่ 10 ไร่
รายชื่อเจ้าอาวาสวัดบ้านโนนเมือง

- | | |
|------------|---------------------------|
| 1.พระกันยา | 6.พระสอน |
| 2.พระป้อม | 7.พระครูวิมลประภากร |
| 3.พระพัฒน์ | 8.พระอธิการถวิล ถาวโร |
| 4.พระปา | 9.พระอธิการถวัลย์ พัทจารี |
| 5.พระเมือง | |

วัดป่าวิเวกสามัคคีธรรม ก่อตั้งเมื่อ พ.ศ.2472 สังกัดคณะสงฆ์ธรรมยุต มีเนื้อที่ 61 ไร่ 2 งาน 37 ตารางวา
รายชื่อเจ้าอาวาสวัดป่าวิเวกสามัคคีธรรม

- 1.พระครูวิเวกกิตติคุณ
- 2.พระสุเมธ สุภทโท
- 3.พระสมุห์ บุญเพ็ง
- 4.พระครูบุญศาสนโกศล

8.คำขวัญของหมู่บ้าน

โนนเมืองเมืองโบราณ ดงจันทารเขียวขจี บรรจบลำปาวซี มีสตรีที่แสนสวย ร่ำรวยถั่วลิสง เสริมส่งช่างฝีมือ
ยึดถือคุณธรรม

9.วัฒนธรรมในท้องถิ่น ด้านวัฒนธรรมประเพณี

- | | |
|-----------------|--------------------------------|
| บุญมหาชาติ | บุญข้าวจี |
| บุญบังไฟ | บุญกุ่มข้าว (บุญโหมลาน) |
| ประเพณีสงกรานต์ | ประเพณีงานศิษย์เก่าคืนสู่เหย้า |

10.ประเพณีสินค้าวัฒนธรรม

- | | |
|--------------|-----------------|
| การทอเสื่อกก | การจักสานตะกร้า |
|--------------|-----------------|

11.องค์กรหรือกลุ่มต่าง ๆ

- | | |
|-------------------|---------------------|
| กลุ่มออมทรัพย์ | กลุ่มเย็บผ้าหมอนซิด |
| ศูนย์สาธิตการตลาด | ศูนย์สตรีชาวนาไทย |

12.เหตุการณ์สำคัญ

1.เหตุอาเพศหลวงพ่อโต บ้านโนนเมือง ที่วัดป่าวิเวกสามัคคีธรรม บ้านโนนเมือง มีพระพุทธรูปปูนปั้น
ตระกูลช่างท้องถิ่นอยู่องค์หนึ่ง ชาวบ้านโนนเมืองและหมู่บ้านใกล้เคียง เรียกกันว่าหลวงพ่อโต เป็นพระพุทธรูปปูนปั้น
ปางมารวิชัย ชาวบ้านเห็นว่าพุทธลักษณะไม่สวยงาม เนื่องจากปั้นโดยช่างท้องถิ่นจึงคิดจะทำการบูรณะโดยปั้น

พระพุทธรูปองค์ใหม่ให้มีพุทธลักษณะงดงามกว่าองค์เดิม จึงได้ให้ช่างปั้นพระพุทธรูปองค์ใหม่โดยทำการขึ้น
รูปองค์พระพุทธรูปหุ้มองค์เดิมซ้อนไว้ข้างใน แล้วสร้างมณฑปครอบไว้ ต่อมาไม่นานเกิดอาเพศในหมู่บ้านล้มตายนับ
หลายคน (โดยเฉพาะช่าง) ผู้คนในหมู่บ้านทั้งผู้นำหมู่บ้านไม่ปองดองกันและกระจายออกเป็นวงกว้าง ชาวบ้านจึงทำ
การเสี่ยงทาย ทราบว่าเป็นเหตุมาจากการสร้างพระพุทธรูป หุ้มพระองค์เดิมไว้จึงทำให้เกิดอาเพศ ชาวบ้านจึงช่วยกัน
ทุบพระพุทธรูปองค์ใหม่ที่สร้างหุ้มไว้ รวมทั้งทำพิธีสวดพยานยักษ์เป็นเวลา 9 วัน จึงทำให้เหตุอาเพศนั้นหายไปจาก
หมู่บ้านจึงอาจกล่าวได้ว่าเป็นเหตุการณ์ครั้งสำคัญที่มีผลต่อความเชื่อท้องถิ่นของผู้คนในชุมชนเป็นอย่างยิ่งที่สมควร
บันทึกไว้

สถานที่สำคัญในชุมชน

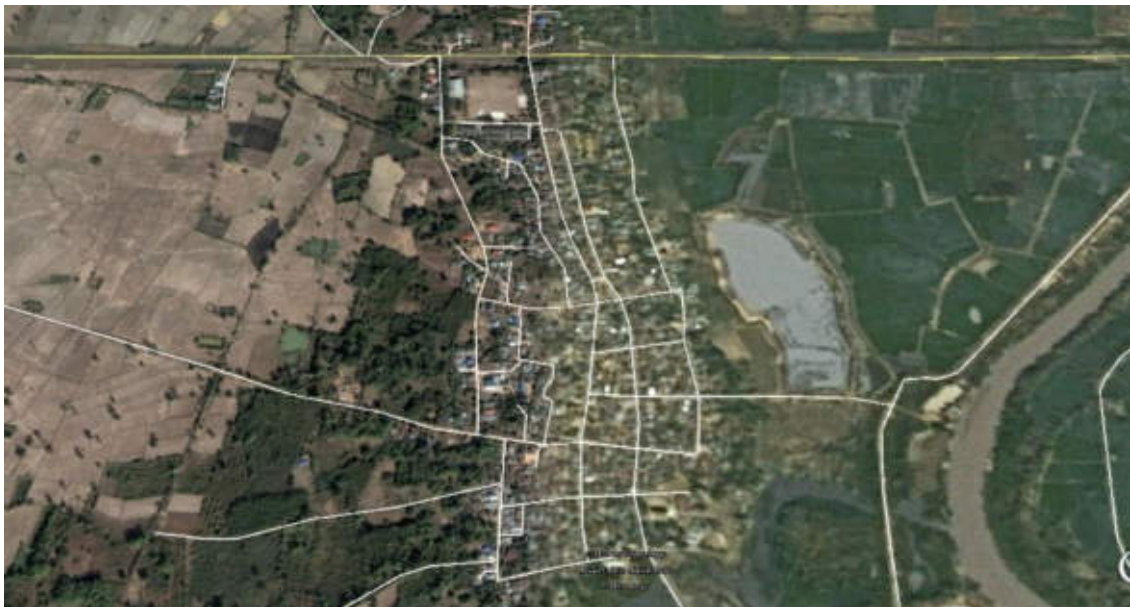
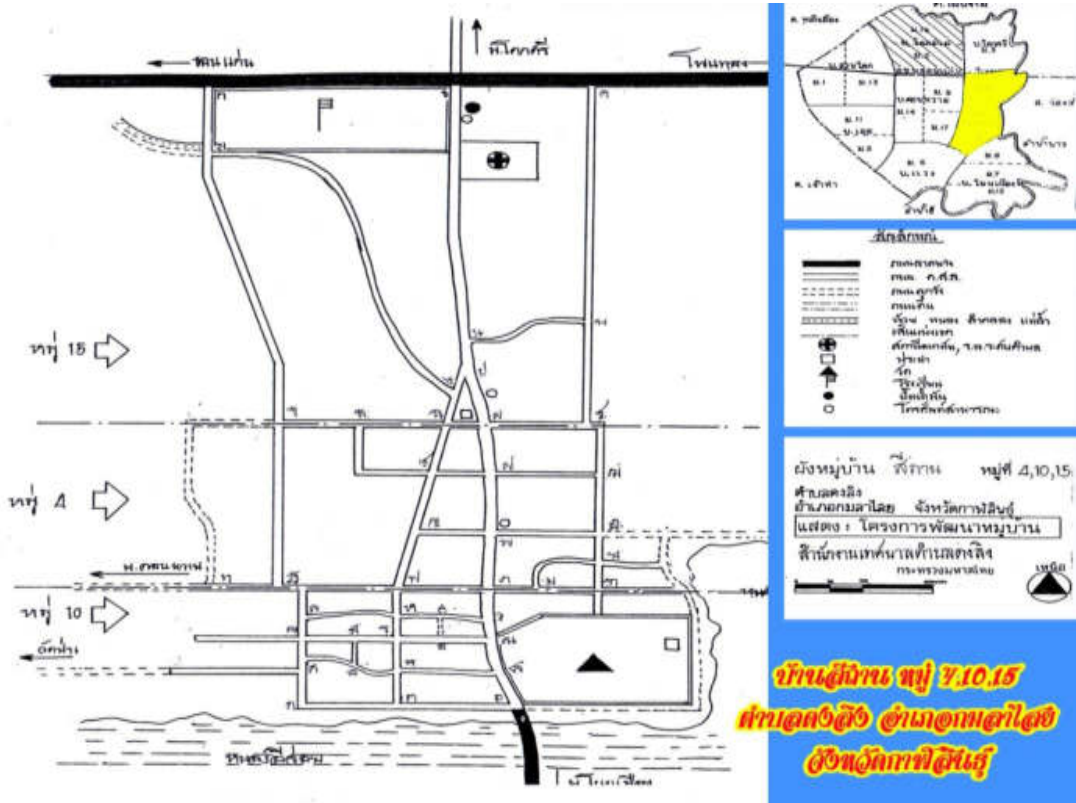
กุดท่าเมือง



วัดบ้านโนนเมือง



ประวัติบ้านสีถาน หมู่ 4,10,15



ภูมิหลัง

บ้านสีถาน เป็นหมู่บ้านในเขตการปกครองของตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ซึ่งตั้งขึ้นมาเมื่อประมาณ 200 ปีเศษ ในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้นมีประวัติศาสตร์ควบคู่มากับการก่อตั้งจังหวัดกาฬสินธุ์และอำเภอกมลาไสย ตามประวัติกล่าวว่า ญาครุฑนซึ่งเป็นพระภิกษุและพ่อใหญ่สีจันกับพวกได้เดินทางอพยพจากเวียงจันทน์ร่วมกับกลุ่มเจ้าโสมพมิตรเข้ามาตั้งถิ่นฐานอาศัยอยู่บริเวณบ้านผ้าขาวจนเกิดการแยกย้ายเพื่อหาแหล่งทำกิน จนมาถึงบริเวณริมแม่น้ำปาวที่เรียกว่าโนนสถานได้ตั้งหลักแหล่งอยู่ได้ไม่นาน ได้เกิดน้ำท่วมเป็นประจำทุกปี จึงมีการแยกย้าย

อพยพเพื่อหาที่ทำกินใหม่เป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่มหนึ่งเดินทางขึ้นทางทิศตะวันออกและได้ตั้งหลักแหล่งบริเวณที่มีแหล่งน้ำซับตลอดจนเรียกว่าน้ำดำ อีกกลุ่มหนึ่งอพยพมาทางฝั่งขวาของลำน้ำป่าวจนได้ทำเลที่เหมาะสมและตั้งบ้านเรือนเป็นหลักแหล่งเรียกว่าบ้านสีถ่าน ซึ่งเป็นหมู่บ้านในปัจจุบัน

บ้านสีถ่าน หมู่ 10 ตำบลดงลิง แยกการปกครองออกมาจากบ้านสีถ่าน หมู่ที่ 4 เมื่อเดือนมิถุนายน พ.ศ.2526

สภาพทางภูมิศาสตร์

ที่ตั้ง บ้านสีถ่าน เป็นหมู่บ้านที่ตั้งอยู่ทางตอนใต้ของอำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ติดกับทางหลวงแผ่นดินสายขอนแก่น – โพนทอง ระยะห่างจากตัวอำเภอกมลาไสยประมาณ 17 กิโลเมตร และห่างจากตัวจังหวัดกาฬสินธุ์ประมาณ 31 กิโลเมตร

ลักษณะสภาพโดยทั่วไป เป็นพื้นที่ราบลุ่มแม่น้ำ พื้นที่ลาดเอียงออกจากที่ตั้งของหมู่บ้านโดยเฉพาะด้านตะวันออกทำให้เกิดน้ำท่วมเป็นบางปี มีแหล่งน้ำธรรมชาติล้อมรอบ 7 แห่ง คือ

- | | |
|------------------|-----------------|
| 1.ทำนบห้วยอีจ้อย | 5.หนองอีเวร |
| 2.ลำน้ำป่าว | 6.หนองหวายเหนือ |
| 3.หนองหวายบ้าน | 7.หนองมน |
| 4.หนองวังน้อย | |

พื้นที่โดยรอบใช้ทำการเกษตร ปลูกข้าวนาปีและนาปรัง อาศัยน้ำจากชลประทานลำน้ำป่าว สภาพพื้นดินอุดมสมบูรณ์ น้ำขังเกือบตลอดปี

อาณาเขต

ทิศเหนือ ติดกับบ้านโคกศรี ตำบลดงลิง

ทิศตะวันออก ติดกับบ้านเหล่าอ้อย ตำบลเหล่าอ้อย อำเภอร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์โดยมีลำน้ำป่าวกั้น

พรมแดน

ทิศใต้ ติดกับบ้านโนนเมือง ตำบลดงลิง

ทิศตะวันตก ติดกับบ้านดอนหวาย ตำบลดงลิง

ลักษณะภูมิอากาศ

อยู่ภายใต้อิทธิพลลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือและลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ มี 3 ฤดูกาลคือ ฤดูฝน ฤดูหนาว ฤดูร้อน ซึ่งถึงแม้ว่าในฤดูร้อนอากาศจะร้อนแห้งแล้งแต่พื้นที่บริเวณบ้านสีถ่านโดยรวมยังคงมีความชุ่มชื้นสามารถทำการเกษตรปลูกพืชตระกูลถั่วได้

บุคคลสำคัญของหมู่บ้าน

ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 4

- | | |
|----------------------|---|
| 1.นายหนั้น จงเรียน | 6.นายสี ฤทธิมนตรี |
| 2.นายสุด จงภาษา | 7.นายสมพร อรัญเสริฐ |
| 3.นายขุน กมลเลิศ | 8.นายสี จงเรียน |
| 4.นายพิทักษ์ กมลเลิศ | 9.นายเทพนิมิต อรัญเสน (ผู้ใหญ่บ้านคนปัจจุบัน) |
| 5.นายพิมล เข็มสมัคร | |

ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 10

- | | |
|--------------------------|--|
| 1.นายประมวล ระเวงวรรณ | 3.นายศิริพงษ์ บำรุงรัตน์ (ผู้ใหญ่บ้านคนปัจจุบัน) |
| 2.นายทองเลียน ประชานันท์ | |

ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 15

- | | | |
|--------------------|------------------------|--|
| 1.นายหนู เข็มสมัคร | 3.นายสี อรัญยงค์ | 5.นายมนตรี จงหาญ (ผู้ใหญ่บ้านคนปัจจุบัน) |
| 2.นายมี จงเรียน | 4.นายกฤติเดช ระเวงวรรณ | |

ประชากร

บ้านสีถ่านมีประชากรทั้งหมด 2,156 มี 496 ครัวเรือน
 หมู่ 4 มีประชากร 835 คน มี 182 ครัวเรือน
 หมู่ 10 มีประชากร 632 คน มี 137 ครัวเรือน
 หมู่ 15 มีประชากร 689 คน มี 177 ครัวเรือน

ทรัพยากรธรรมชาติ

- 1.หนองอีจ้อย
- 2.สวนป่าดงบังกลอย
- 3.หนองอีเวิน เป็นหนองน้ำที่ชุมชนได้ปล่อยพันธ์ปลาชนิดต่าง ๆ เพื่อการอนุรักษ์

การปกครองและสภาพทางสังคม

การปกครอง ทั้ง 3 หมู่บ้าน มีคณะกรรมการหมู่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ร่วมกันดูแลทุกข์สุขของชาวบ้าน โดยผู้ใหญ่บ้าน ทั้ง 3 หมู่เป็นประธานดังนี้

หมู่ 4 นายเทพนิมิตร ดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน
 หมู่ 10 นายศิริพงษ์ บำรุงรัตน์ ดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน
 หมู่ 15 นายมนตรี จงหาญ ดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน

บ้านสีถ่านเป็นชุมชนที่ติดกับทางหลวงแผ่นดิน สายขอนแก่น – โพนทอง สามารถเดินทางติดต่อได้กับจังหวัดขอนแก่น อำเภอน้ำขุ่น จังหวัดร้อยเอ็ด และจังหวัดอำนาจเจริญ ที่สำคัญสามารถเดินทางติดต่อกับจังหวัดกาฬสินธุ์ได้อย่างสะดวกสบาย

อาชีพ

ประชากรส่วนใหญ่ของบ้านสีถ่านประกอบอาชีพด้านการเกษตร มีการปลูกข้าวนาปีและนาปรัง มีการปลูกพืชตระกูลถั่วเช่น ถั่วลิสง เพื่อจำหน่ายเป็นรายได้เสริมของครอบครัวนอกเหนือจากการจำหน่ายข้าวเปลือกซึ่งเป็นรายได้หลักของประชากร นอกจากนี้เพาะปลูกแล้วยังมีการเลี้ยงสัตว์ เช่น วัว ควาย สุกร เป็นและไก่ เครื่องจักรกลมีบทบาทต่อเกษตรกรรมมากในปัจจุบันเพราะเป็นเครื่องมือที่ทันสมัยทำงานได้รวดเร็ว ด้านการประมง มีการจับสัตว์น้ำเพื่อการบริโภคในครัวเรือนและจำหน่าย การหัตถกรรม ส่วนใหญ่เป็นงานที่ทำเพื่อใช้ในครัวเรือนใช้วัสดุจากธรรมชาติมีการทำในหมู่สตรีสูงอายุ

สภาพทางเศรษฐกิจ

สภาพทางเศรษฐกิจของหมู่บ้าน อาชีพหลัก ทำนา อาชีพเสริม ช่างศิลป์ พบว่าประชากรมีรายได้เฉลี่ย/คน/ปี 50,606 บาท (ข้อมูลปี 2552) รายได้ส่วนมากมาจากการเกษตร พื้นที่ทำการเกษตร 1,620 ไร่ พืชเศรษฐกิจที่สำคัญคือ ข้าว สินค้าชุมชนประจำหมู่บ้าน คือ ผ้าคลุมไหล่ (ผ้าอังกอร์) และเสื่อกก

การสาธารณสุขและการสาธารณสุข

หมู่บ้านสีถ่านทั้ง 3 หมู่ ได้รับการดูแลเรื่องน้ำดื่มน้ำใช้จากกรมทรัพยากรธรณีโดยการขุดเจาะบ่อบาดาล 4 แห่ง ซึ่งในปัจจุบันบ่อน้ำดังกล่าวได้ปรับเปลี่ยนมาเป็นระบบประปาชุมชน แจกจ่ายน้ำสำหรับอุปโภคบริโภคอย่างทั่วถึง และไม่ปรากฏการณ์ขาดแคลนน้ำแต่อย่างใด ด้านการสาธารณสุข สถานีอนามัยที่ตั้งอยู่ในชุมชน 1 แห่ง คอยบริการประชาชนด้านสุขภาพทั้งชุมชนที่ใกล้เคียงประชากรได้รับการบริการด้านสุขภาพอย่างทั่วถึง

ด้านสาธารณสุข ทั้ง 3 หมู่บ้าน มี อ.ส.ม.หมู่บ้านละ 10 คน โดยมีประธาน อ.ส.ม.ดังนี้

หมู่ 4 นางสุพรรณ อรัญดิษฐ์
 หมู่ 10 นางฉวีวรรณ อรัญดิษฐ์
 หมู่ 15 นางผิง ชมพูวิเศษ

การบริการการศึกษา

มีสถานศึกษาที่ให้บริการด้านการศึกษา 2 แห่ง คือ โรงเรียนชุมชนสีถ่านตำรังวิทย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาภาคเหนือ เขต 1 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ อีกแห่งหนึ่งคือ ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนตั้งอยู่ในพื้นที่วัดท่าศรีบุญเรือง สังกัดกรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ

กลุ่มองค์กรต่าง ๆ

- 1.น้ำประปาชุมชน ก่อสร้างเมื่อปี พ.ศ.2527 มีเงินทุนหมุนเวียน 210,000 บาท
- 2.ศูนย์สาธิตการตลาด หมู่ 10 ก่อสร้างเมื่อปี พ.ศ.2549
โดยการร่วมระดมทุนจากชุมชน มีเงินทุนหมุนเวียน 207,600 บาท
มีการปันผลราย 6 เดือนแก่สมาชิก
- 3.โรงสีชุมชนสีถ่าน หมู่ 10 ก่อสร้างเมื่อปี พ.ศ.2550
โดยได้รับการสนับสนุนจากโครงการ พพพ. จำนวน 250,000 บาท และเงินสมทบจากเงินกลางหมู่บ้าน 83,000 บาท
- 4.ตลาดนัดชุมชน ก่อสร้างเมื่อปี พ.ศ.2551
ได้รับการสนับสนุนโครงการจากโครงการ SME จำนวน 250,000 บาท
- 5.ยู้งฉางชุมชนสีถ่าน หมู่ 10 ก่อสร้างเมื่อปี พ.ศ.2552
ได้รับการสนับสนุนโครงการจากโครงการ ศพช. จำนวน 25,000 บาท มีเงินทุนหมุนเวียน 60,500 บาท
- 6.ตุน้ำหยอดเหรียญ ก่อตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ.2553
ได้รับการสนับสนุนโครงการจากกลุ่มน้ำประปาชุมชนสีถ่าน หมู่ 10 จำนวน 40,000 บาท
- 7.กองทุนหมู่บ้านสีถ่าน หมู่ 10 ตำบลดงลิง
มีเงินทุนโดยการสนับสนุนจากรัฐบาล จำนวน 2,000,000 บาท และโดยการสนับสนุนธนาคารเพื่อการเกษตร และสหกรณ์ (ธกส.) จำนวน 2,000,000 บาท
สมาชิกฝากสัจจะออมทรัพย์ 2,400,000 บาท
- 8.เงินกองกลาง หมู่บ้าน จำนวน 120,000 บาท
วัตถุประสงค์ให้ชุมชนกู้ยืมระยะสั้น กรณีฉุกเฉิน เช่น จัดงานศพ งานแต่งงาน บุญบวงช เป็นต้น
- 9.เงินกลุ่มสัตว์ปีก มีทุนหมุนเวียนจำนวน 28,900 บาท
ปล่อยให้สมาชิก กู้ – ยืม ในชุมชน
- 10.เงินกลุ่มร้านค้าน้ำมัน
โดยการระดมทุนจากสมาชิกในชุมชน มีเงินทุนจำนวน 117,900 บาท
มีการปันผลรายปีแก่สมาชิกในชุมชน
- 11.เงินกองทุน กู้ – ยืม หมู่บ้านมีเงินทุนหมุนเวียน 124,180 บาท
ปล่อยให้สมาชิก กู้ – ยืม เงินในชุมชน
- 12.เงินแสน
สนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) มีเงินทุนหมุนเวียน 101,000 บาท
- 13.เงินสงเคราะห์หมู่บ้าน มีเงินทุนหมุนเวียน 86,000 บาท
- 14.กลุ่มปุ๋ยชุมชน มีเงินทุนหมุนเวียน 101,000 บาท จัดซื้อปุ๋ยจำหน่ายแก่สมาชิกในชุมชน

ด้านการศึกษา

ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธอันเป็นศาสนาประจำชาติไทย นอกจากนั้นยังนับถือสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่เหนือธรรมชาติ เช่นนับถือผีดอนปู่ตา หลักบ้าน ผีตาแฉก การบวงสรวง วิญญาณครูบาอาจารย์การบายศรีสู่ขวัญ สถานที่ประกอบศาสนาในปัจจุบัน มี 2 แห่ง คือวัดท่าศรีบุญเรืองและสถานปฏิบัติธรรมดงบัลลอย
วัดสีถ่าน ก่อตั้งเมื่อ พ.ศ.2325 สังกัดคณะสงฆ์มหานิกาย

รายชื่อเจ้าอาวาสวัดสี่สถาน

- | | |
|-------------------|-------------------------|
| 1.พระทอง กิจจสาโร | 7.พระชนะ จักกาวโร |
| 2.พระเพ็ง ธมมสาโร | 8.พระแสงจันทร์ เตชธัมโม |

- | | |
|-----------------------|-------------------------|
| 3.พระมูล | 9.พระกัณหา ฐานิสฺสโร |
| 4.พระยา อมโร | 10.พระดี ถาวโร |
| 5.พระประจักษ์ ปภัสสโร | 11.พระครูสิริบุญญาภิรัต |
| 6.พระสงค์ | 12.พระประเคน เทวธัมโม |

สำนักสงฆ์ดงบังกลอย ตั้งเมื่อปี พ.ศ.2544 ที่สวนป่าดงบังกลอยมีเนื้อที่ 38 ไร่
หัวหน้าสำนักสงฆ์

- 1.หลวงพ่อเสริม ตั้งแต่ปี พ.ศ.2545 – 2549
- 2.หลวงพ่ออ่อน ตั้งแต่ปี พ.ศ.2549 – 2550
- 3.หลวงพ่อกมล ดิกขวิโร ตั้งแต่ปี พ.ศ.2550 จนถึงปัจจุบัน

ด้านประเพณีและวัฒนธรรม

ชุมชนบ้านสี่สถาน ประชากรเป็นผู้ยึดมั่นในคำสอนทางพระพุทธศาสนามาเป็นเวลานาน อนุรักษ์และเชิดชูวัฒนธรรมประเพณีสืบต่อกันมาตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบันมีประเพณีที่ดำรงสืบมาช้านานหลายอย่างหรือที่เรียกกันติดปากว่า “ฮีตสิบสอง ครองสิบสี่” เช่น

- 1.ประเพณีทำบุญคุณลาน ทำหลังจากเก็บเกี่ยวข้าวเสร็จ ชาวบ้านให้ความสำคัญมากเพราะข้าวเป็นพืชที่ทำรายได้หลัก จะทำกันในเดือนอ้าย
- 2.ประเพณีทำบุญกุ่มข้าวใหญ่ ทำกันในเดือนยี่
- 3.ประเพณีทำบุญข้าวจี ทำกันในเดือนสาม
- 4.ประเพณีบุญพระเวสหรือบุญมหาชาติ ทำกันในเดือนสี่
- 5.บุญสงกรานต์ มีการรดน้ำดำหัว คารวะผู้อาวุโส ได้ทำความสะอาดบ้านเรือน ทำกันในเดือนห้า
- 6.ประเพณีบุญบั้งไฟ ทำเพื่อขอฟ้าฝนซึ่งเป็นปัจจัยในการทำเกษตร ปัจจุบันนับว่าได้รับความนิยม ลดน้อยลงอันเนื่องมาจากบ้านเรือนกระจายตัวออกไป อาจได้รับอันตรายจากการจุดบั้งไฟ นิยมทำกันในเดือนหก
- 7.ประเพณีบุญบวชนาค เพื่อส่งเสริมการทำนุบำรุงพระพุทธศาสนา ทำกันในเดือนเจ็ด
- 8.ประเพณีบุญเข้าพรรษา เพื่อถวายผ้าอาบน้ำฝน ถวายเทียนพรรษา ทำกันในเดือนแปด
- 9.ประเพณีบุญข้าวประดับดิน นิยมทำอาหารคาว หวาน ไปวางไว้ตามพื้นดินเพื่อเป็นการอุทิศแก่ญาติที่ล่วงลับ และเป็นการบูชาพระแม่ธรณีด้วย ทำกันในเดือนเก้า
- 10.ประเพณีบุญข้าวกระยาสารท (สลากภัต) เป็นการทำเพื่ออุทิศส่วนกุศลแก่ญาติที่ล่วงลับทำกันในเดือนสิบ
- 11.ประเพณีทำบุญออกพรรษา มีการกวนข้าวทิพย์ และตามประทีปโคมไฟ ทำกันในเดือนสิบเอ็ด
- 12.ประเพณีบุญกฐิน มีการจองกฐินเพื่อร่วมทำบุญหลังจากออกพรรษาแล้ว 1 เดือน ทำกันในเดือนสิบสองตลอดเดือน

บุคคลสำคัญของชุมชน

1.นายจันทร์ แก้วไกรษร

นายจันทร์ แก้วไกรษร เกิดเมื่อวันที่ 21 ธันวาคม 2479 ที่อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ บิดาชื่อนายหนู แก้วไกรษร มารดาชื่อนางเข็ม แก้วไกรษร ที่อยู่ปัจจุบัน เลขที่ 36 หมู่ที่ 4 ตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ สมรสกับนางมะลย์ อรัญโชติ มีบุตรธิดารวม 3 คน

ผลงานที่สำคัญ ได้รับยกย่องให้เป็นบรมครูแห่งลายไทยและลายปูน

-ช่างปั้นลายปูน โบสถ์ ลายไทย ชุมประตู่ เช่น โบสถ์วัดเกษสมาคม พระภูมิปาโล ภูสิงห์

2. นายทองแดง ภูมิประหมั่น (อดีตครูใหญ่โรงเรียนดอนหวายราษฎร์บำรุง)

เกิดที่บ้านข้าวหลาม อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ บิดาชื่อนายหมั่น ภูมิประหมั่น มารดาชื่อนางจันดา ภูมิประหมั่น สมรสกับนางอ่อน ภูมิประหมั่น

ผลงานสำคัญ

-พัฒนาโรงเรียนและหมู่บ้านให้เจริญรุ่งเรืองตลอดมา

-บริจาคที่ดินเพื่อสร้างสถานีอนามัย จำนวน 2 ไร่

3. นายพิทักษ์ กมลเลิศ (อดีตกำนันดีเด่นแห่งทองคำ ของตำบลดงลิง)

นายพิทักษ์ กมลเลิศ เกิดเมื่อวันที่ 29 กันยายน 2467 บิดาชื่อนายขุน กมลเลิศ มารดาชื่อนางสุด กมลเลิศ

ผลงานที่สำคัญ

-ย้ายโรงเรียนชุมชนสีถานดำรงวิทยามาตั้งใหม่ ติดกับถนนสายขอนแก่น – โพนทอง

-ให้มีการก่อตั้งสถานีอนามัยบ้านสีถาน

-ให้มีการก่อตั้งสภาตำบล

-ให้มีการติดตั้งสถานีสูบน้ำพองไฟฟ้าสีถาน โคกศรี

ปราชญ์ชาวบ้าน

1. นายสฤค โพธิ์ศรีรัตน์ ความสามารถด้านหมอสุมไพร
2. นายแปลง จงมีเดช ความสามารถด้านจักสาน
3. นายคำพันธ์ วิเศษไค ความสามารถด้านจักสาน
4. นายบุญมา สุขภิบาล ความสามารถด้านจักสานรอบดักปลา
5. นายสำราญ เข้มบาชัย ความสามารถด้านช่างศิลป์
6. นายเจริญ จงถาษา ความสามารถด้านช่างศิลป์
7. นายสนิท อรัญญิตย์ ความสามารถด้านหมอดิน
8. นางพรมมา จงถาษา ความสามารถด้านการร้องรำ ในด้านหมอลำ
9. นายเสียน ประชานันท์ ความสามารถด้านจักสานอุปกรณ์จับปลา

สถานที่สำคัญในชุมชน

สวนสาธารณะหนองอีจ้อย



สวนสาธารณะหนองอีจ้อย



วัดบ้านสีถาน



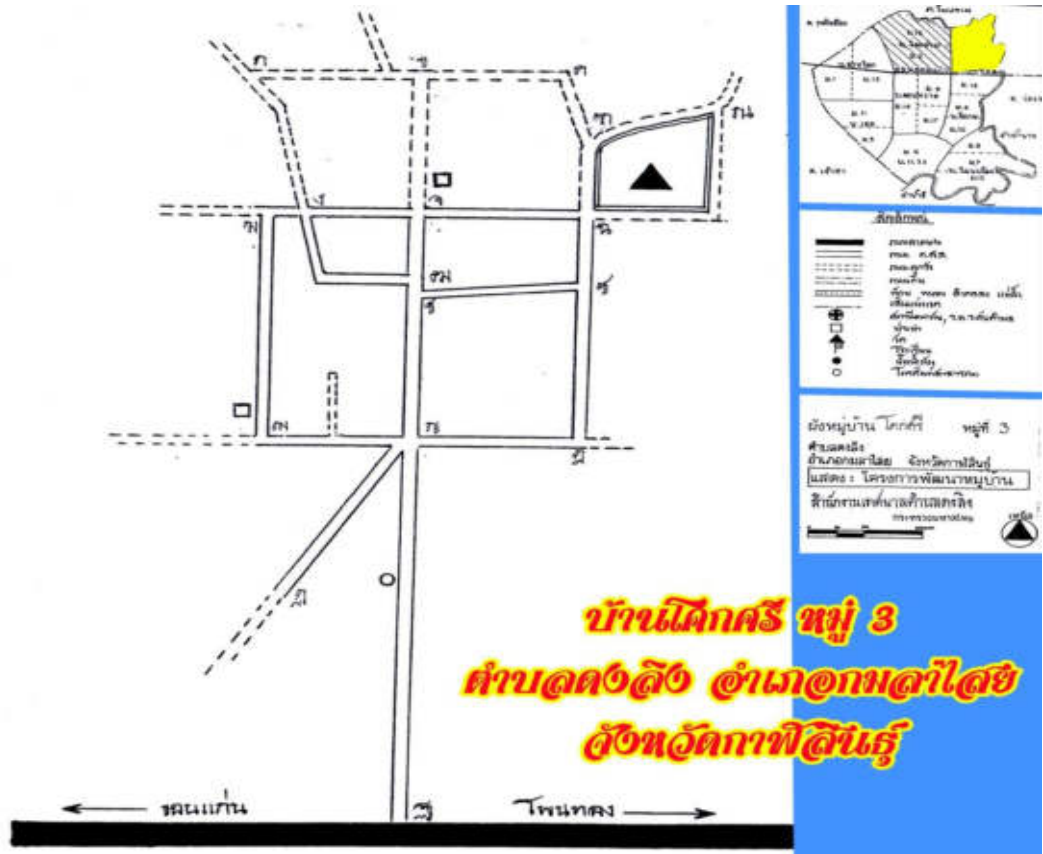
หลักบ้าน



หนองอีเวน



ประวัติบ้านโคกศรี หมู่ 3



ภูมิหลัง

บ้านโคกศรี เป็นหมู่บ้านขนาดเล็ก แยกตัวจากบ้านสีถาน เมื่อปี พ.ศ.2477 โดยการนำของพ่อใหญ่หัด พ่อใหญ่วงศ์ พ่อใหญ่มาตร พ่อใหญ่ชา พ่อใหญ่บาล พ่อใหญ่มูล พ่อใหญ่ผ่าน พ่อใหญ่สิงห์ พ่อใหญ่เคน สาเหตุที่แยกจากบ้านสีถานนั้น คือที่ทำนา ทำไร่อยู่ที่มีความห่างไกลไปมาลำบาก และได้พากันบุกเบิกกลางดงป่าเพื่อสร้างชุมชนใหม่ ขึ้นให้ชื่อว่า บ้านโคกศรี คำว่าโคกก็คือป่าดงที่ถูกถางลงเพื่อสร้างชุมชนใหม่นั้นเอง

ที่ตั้ง

บ้านโคกศรี ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกของอำเภอกมลาไสยและอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ของจังหวัดกาฬสินธุ์

อาณาเขต

ทิศเหนือ	จรดลำน้ำปาว
ทิศตะวันออก	จรดลำน้ำปาว
ทิศตะวันตก	จรดบ้านโคกล่าม
ทิศใต้	จรดบ้านสีถาน หมู่ที่ 15

ลักษณะภูมิอากาศ

อยู่ภายใต้อิทธิพลลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือและลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ มี ฤดูกาลคือฤดูฝน ฤดูหนาว ฤดูร้อน ซึ่งถึงแม้ว่าในฤดูร้อนอากาศจะร้อนแห้งแล้งแต่พื้นที่บริเวณบ้านสีถานโดยรวมยังคงมีความชุ่มชื้นสามารถทำการเกษตรปลูกพืชตระกูลถั่วได้

อาชีพ

ประชากรส่วนใหญ่ของบ้านสีถานประกอบอาชีพด้านการเกษตร มีการปลูกข้าวนาปี และนาปรัง มีการปลูกพืชตระกูลถั่ว เช่น ถั่วลิสง เพื่อจำหน่ายเป็นรายได้เสริมของครอบครัวนอกเหนือจากการจำหน่ายข้าวเปลือกซึ่งเป็นรายได้หลักของประชากร นอกจากนี้เพาะปลูกแล้วยังมีการเลี้ยงสัตว์ เช่น วัว ควาย สุกร เป็ดและไก่ เครื่องจักรกลมีบทบาทต่อเกษตรกรมากในปัจจุบันเพราะเป็นเครื่องมือที่ทันสมัยทำงานได้รวดเร็ว ด้านการประมง มีการจับสัตว์น้ำเพื่อการบริโภคในครัวเรือนและจำหน่าย การหัตถกรรม ส่วนใหญ่เป็นงานที่ทำเพื่อใช้ในครัวเรือนใช้วัสดุจากธรรมชาติ มีการทำในหมู่สตรีสูงอายุ

การบริการการศึกษา

มีสถานศึกษาที่ให้บริการด้านการศึกษา บ้านโคกศรีได้นำบุตรหลานมาศึกษาที่โรงเรียนชุมชนสีถานดำรงวิทย์ ซึ่งอยู่ห่างจากชุมชนประมาณ 1 กิโลเมตร และภายในตัวชุมชนเองมีสถานบริการทางการศึกษาอยู่ 1 แห่ง คือ ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนตั้งอยู่ในพื้นที่วัดบ้านโคกศรี สังกัดกรมการศาสนา

ด้านการศึกษา

ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธอันเป็นศาสนาประจำชาติไทย นอกจากนั้นยังนับถือสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่เหนือธรรมชาติ เช่นนับถือผีดอนปู่ตา หลักบ้าน ผีตาแฮก การบวงสรวง วิญญาณครูบาอาจารย์ การบายศรีสู่ขวัญ สถานที่ประกอบศาสนานในปัจจุบันมี 1 แห่ง คือวัดบ้านโคกศรี

บุคคลสำคัญของชุมชน

นับตั้งแต่อดีตเป็นต้นมาบุคคลสำคัญของชุมชนที่ดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน มีดังนี้

1. นายหัต อรุณภาส
2. นายคุณ สุทธิทักษ์
3. นายไสย สุทธิทักษ์
4. นายบุญมา จงมีเดช
5. นายบุญเสริม ประกอบเลิศ
6. นายบุญผา ถาวงษ์กลาง
7. นายปัญญา จงมีเดช
8. นายสำเร็จ คูหานา
9. นายประจวบ โภธิกมล (ผู้ใหญ่บ้านคนปัจจุบัน)

ประชากร

บ้านโคกศรีมีประชากร 488 คน มี 91 หลังคาเรือน

การปกครอง

1.นายประจวบ โพธิกมล ดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน

ด้านสาธารณสุข

บ้านโคกศรีมี อ.ส.ม.ประจำหมู่บ้าน 10 คน โดยมีประธาน อ.ส.ม.คือ

นางบุญสุข จงมีเดช

ด้านศาสนา

วัดบ้านโคกศรี ก่อตั้งเมื่อ พ.ศ.2458 สังกัดคณะสงฆ์มหานิกาย มีเนื้อที่ 1 ไร่ 3 งาน 15 ตารางวา

รายชื่อเจ้าอาวาสวัดบ้านโคกศรี

- 1.พระอธิการไสย สุทธิทักษ์ พ.ศ.2400 – 2518
- 3.พระอธิการอุ้น ปภัสสโร พ.ศ.520 - 2551
- 2.พระอธิการคุณ สุทธิทักษ์ พ.ศ.2480 – 2489
- 4.พระอธิการถม อนาวีโล พ.ศ.2552 – 2555

กลุ่มต่าง ๆ

1.กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ก่อตั้งเมื่อ 19 กรกฎาคม 2537 มีสมาชิก 62 คน มีเงินหมุนเวียน 52,161 บาท ปัจจุบันมีสมาชิก 267 คน มีเงินทุนหมุนเวียน 4,273,981 บาท

ก่อตั้งเพื่อระดมทุนร่วมกันในการผลิตในการทำนา ทำไร่ ซื่อผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรต่าง ๆ

2.กลุ่มฌาปนกิจสงเคราะห์หมู่บ้าน ก่อตั้งเมื่อ 1 มกราคม 2541 มีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือสงเคราะห์ซึ่งกันและกันในชุมชน เพื่อสมัครสมานสามัคคีเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อกันในชุมชน โดยถือครอบครัวเป็นสมาชิก ศพละ 100 บาท ต่อครัวเรือน

3.กลุ่มคณะกรรมการป่าชุมชน ก่อตั้งเมื่อ 1 ตุลาคม 2544 โดยหน่วยงานป่าไม้จังหวัดให้ชาวบ้านส่งตัวแทนไปร่วมอบรม เป็นเวลา 3 คืน 4 วัน ที่สวนสะออนและไปอบรมอีก 4 ครั้ง เพื่อให้คณะกรรมการมาจัดระเบียบดูแลรักษาป่า โดยมีพื้นที่ป่า 875 ไร่

4.ทุนหมุนเวียนเพื่อทำกิจกรรมดำเนินการ

- 1.เงินบริจาคร่วมกันของชุมชน
- 2.เงินค่าปรับไหม ผู้กระทำความผิด ตัดไม้ ล่าสัตว์
- 3.รายได้ประจำของชุมชน หักไว้สมทบ เพื่อทำกิจกรรมเช่นปลูกป่า ทำป้ายติดตามป่าชุมชน
- 4.จากหน่วยงานภาครัฐ

ขณะนี้เงินในบัญชี 12,500 บาท เก็บรักษาไว้เพื่อนำมาใช้เมื่อมีกิจกรรมจำเป็น ตอนนี้มีงบประมาณผ่านทางเทศบาลมาตัดถนนรอบป่าชุมชน เพื่อป้องกันการบุกรุกของราษฎร และป้องกันไฟป่า จากธรรมชาติจากมนุษย์ และเพื่อความสะอาดในการดับไฟ

สถานที่สำคัญในชุมชน

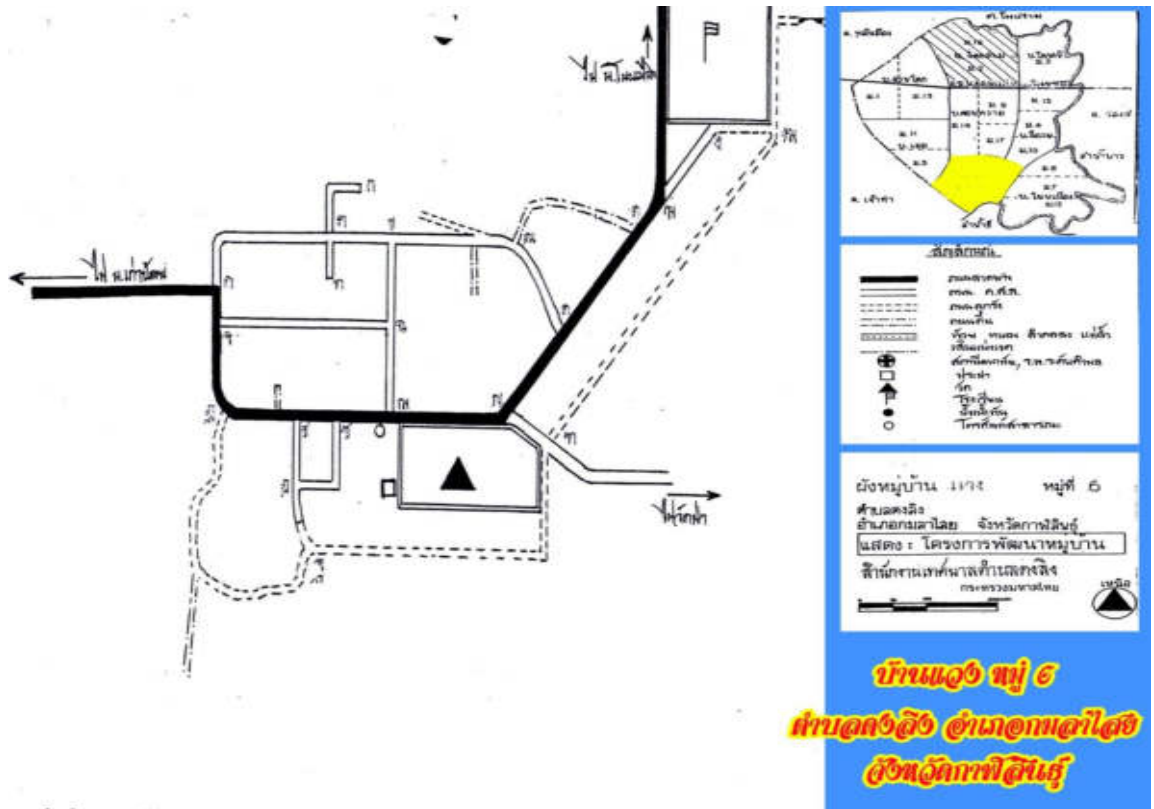
หนองฮี



วัดบ้านโคกศรี



ประวัติบ้านแวง หมู่ที่ 6



ภูมิหลัง

การตั้งถิ่นฐาน ตั้งบ้านแปลงเมือง เมื่อประมาณ ปี พ.ศ.2422 มีราษฎรกลุ่มหนึ่ง นำโดยนายแสงน้อย สีนา เรียง ได้พากันอพยพมาจากบ้านสีถาน มาตั้งถิ่นฐานอยู่ที่บริเวณใกล้หนองน้ำแห่งหนึ่งชื่อหนองแวง และต่อมาได้ตั้งชื่อเป็นหมู่บ้าน ชื่อบ้านแวง ตามชื่อหนองน้ำจนถึงปัจจุบัน เป็นบ้านแวง หมู่ที่ 6 ตำบลดงสิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์

อาณาเขต

ทิศเหนือ จรดบ้านดอนหวาย ทิศตะวันออก จรดบ้านโนนเมือง
 ทิศตะวันตก จรดบ้านเก่าน้อย ตำบลเจ้าท่า ทิศใต้ จรดลำน้ำชี อำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด

สภาพทางภูมิศาสตร์

พื้นที่เป็นที่ราบลุ่ม ติดกับแม่น้ำชี ห่างจากอำเภอภมกลาไสยประมาณ 22 กิโลเมตร มีเส้นทางติดต่อกับอำเภอได้ 2 เส้นทาง

อาชีพ

- ทำนา ปีละ 2 ครั้ง คือทำนาปี และทำนาปรัง มีคลองชลประทาน
- ทำการเกษตร คือการปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์
- ทำการประมง (การจับปลา) จากลำน้ำชี กุดขึ้นาก
- มีกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต โดยการตั้งโรงสีข้าว
- มีศูนย์สาธิตการตลาด

การบริการการศึกษา

มีสถานศึกษาที่ให้บริการด้านการศึกษา ชาวบ้านแวงได้นำบุตรหลานมาศึกษาที่โรงเรียนบ้านแวงประชา
 รัฐบำรุง ซึ่งอยู่ห่างจากชุมชนประมาณ 50 เมตร และภายในตัวชุมชนเองมีสถานบริการทางการศึกษาอยู่ 1 แห่ง คือ
 ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนตั้งอยู่ในพื้นที่วัดบ้านแวง สังกัดกรมการศาสนา

ด้านการศึกษา

ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธอันเป็นศาสนาประจำชาติไทย นอกจากนั้นยังนับถือสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่เหนือ
 ธรรมชาติ เช่นนับถือผีดอนปู่ตา หลักบ้าน ผีตาแฮก การบวงสรวง วิญญาณครูบาอาจารย์ การบายศรีสู่ขวัญ สถานที่
 ประกอบศาสนาในปัจจุบันมี 1 แห่ง คือวัดบ้านแวง

บุคคลสำคัญของชุมชน

นับตั้งแต่อดีตเป็นต้นมาบุคคลสำคัญของชุมชนที่ดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน มีดังนี้

1.นายแสงน้อย	สีนาเรียง	7.นายบุญมี	สีนาเรียง
2.นายสิงห์	แน่นอุดร	8.นายพรมมา	ผ่านสำแดง
3.นายพรมมา	กมลรัตน์	9.นายคำสี	อรุณพาส
4.นายท่อน	อริญรัตน์	10.นายกันชกร	หัตถะวี
5.นายโส	อริญรัตน์	11.นายบรรลุ	อรุณพาส (ผู้ใหญ่บ้านคนปัจจุบัน)
6.นายพิมพ์	จงหมั่น		

ประชากร

บ้านแวง มีประชากร 809 คน มี 152 หลังคาเรือน

การปกครอง

1.นายบรรลุ อรุณพาส ดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน

ด้านสาธารณสุข

บ้านแวง มี อ.ส.ม.ประจำหมู่บ้าน 10 คน โดยมีประธาน อ.ส.ม.คือ
 นายเรืองศักดิ์ โทเพชร

มรดกทางธรรมชาติและวัฒนธรรมท้องถิ่น

มรดกทางธรรมชาติ

1.กุดขึ้นาก เป็นหนองน้ำธรรมชาติ อุดมด้วยปลาหลายชนิด สมัยก่อนมีมาก จึงเรียก “กุดขึ้นาก”
 มีน้ำขังตลอดปี ใช้อุปโภคและการเกษตร เป็นแหล่งอาหารของชุมชน อยู่ในโครงการอาหารกลางวันโรงเรียนบ้านแวง

2. บึงอีดก เป็นแหล่งน้ำธรรมชาติใกล้ลำน้ำชี มีน้ำเก็บกักตลอดปี เพื่อใช้ในการเกษตร อุปโภค
ประมง

3. ป่าบึงอีดก ตั้งอยู่ติดหนองน้ำบึงอีดก

มรดกทางวัฒนธรรม

1. พิธีบายสีสู่ขวัญ
2. พิธีกรรมทางศาสนา
3. มีวัด 1 แห่ง คือวัดบ้านแวง
4. มีสวนไม้ ใช้เป็นศูนย์ปฏิบัติธรรมทุกปี และเป็นฌาปนสถาน
5. งานบุญบ้านหรือบุญกุ่มข้าว เป็นบุญประจำปีของชุมชน รับขวัญปีใหม่สักการะหลักบ้านหลักเมือง
เพื่อให้ประชาชนพลเมืองอยู่เย็นเป็นสุข

การประกอบอาหาร

1. ประกอบอาหารตามวิถีพื้นบ้านดั้งเดิมตามวิถีชาวบ้าน
2. มีการประกอบอาหารแบบดิบ ๆ สุก ๆ ตามรสนิยมความต้องการ

ศิลปกรรมและงานช่าง

1. มีศิลปกรรมแบบชาวพุทธ เช่น ใช้ลายแบบไทย
2. ชาวบ้านส่วนมากมีความรู้ด้านช่างก่อสร้าง

สินค้าวัฒนธรรม (OTOP)

1. ตะกร้าไม้ไผ่
2. ทอเสื่อ กก, ไหล

องค์กรหรือกลุ่มต่าง ๆ ในชุมชน

1. กลุ่มฌาปนกิจหมู่บ้าน
วัตถุประสงค์ เพื่อช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันเพื่อสมาชิกในหมู่บ้านเสียชีวิต
ผู้ก่อตั้ง นายพิมพ์ จงหมั่น , นายเล็ก ชัยพันธ์ , นายบัวลี จงหมั่น
2. กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ตั้งเมื่อ พ.ศ. 2527
วัตถุประสงค์
 1. เพื่อให้สมาชิกรู้จักออมเพื่ออนาคต
 2. เพื่อให้มีเงินทุนหมุนเวียนในชุมชน
 3. เพื่อสร้างความสามัคคีให้ชุมชนเกิดความเข้มแข็ง
 4. รู้จักพึ่งพาตนเอง
 ผู้ก่อตั้ง นายบุญมี สีนาเรียง , นายสุป็น เจริญราษฎร์ , นายบัวลี จงหมั่น

ด้านศาสนา

- วัดบ้านแวง ตั้งอยู่หมู่ 6 ตำบลดงลิง อำเภอกลมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์
รายชื่อเจ้าอาวาสดังนี้
1. หลวงพ่อคำ
 2. พระโส อรัญรัตน์
 3. หลวงพ่อบุญมี อรุณพาส (พระครูวิมลประภากร)
 4. พระวันดี หัตถะวี
 5. พระบัวลี จงหมั่น
 6. พระอาจารย์สมพร (พระครูสุนทรจริยาภิรักษ์)
 7. หลวงพ่อจันทร์ หรสิทธิ์

8.หลวงพ่อไสย โกวิท (อรัญสุด)

9.พระไพโรชยนต์

10.พระอาจารย์สุนทร (พระครูกันตธรรมโสภณ) รูปปัจจุบัน
สถานที่สำคัญในชุมชน

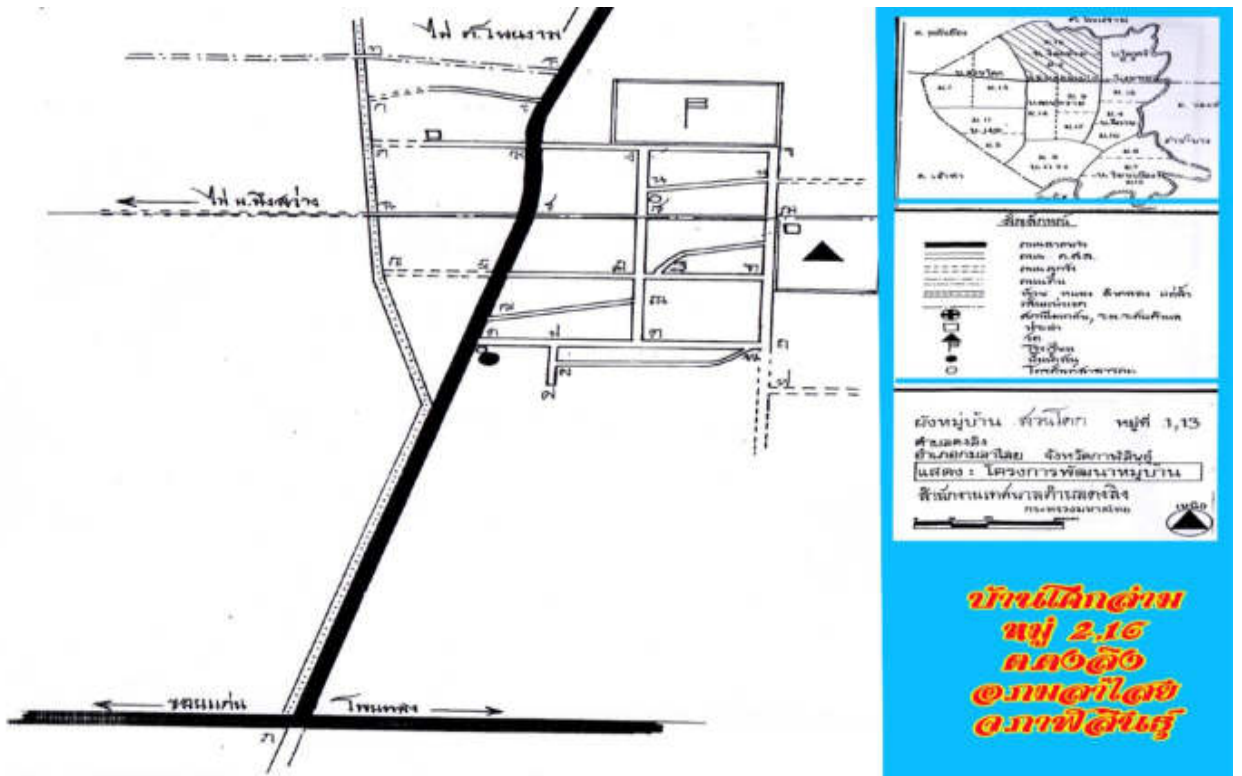
กุดขึ้นาก



วัดบ้านแก



ประวัติบ้านโคกล่าม หมู่ 2,16



บ้านโคกล่าม ตั้งขึ้นประมาณปี พ.ศ.2440 ผู้นำคณะมาตั้งที่สำคัญมี 3 คน คือพ่อใหญ่สีหา พ่อใหญ่พรรณนา และพ่อใหญ่บุตรราช ได้รวบรวมญาติพี่น้อง อพยพมาจากบ้านม่วงน้ำ ตำบลปาฝา อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด มาตั้งบ้านที่เป็นที่ตั้งปัจจุบัน ให้ชื่อว่าบ้านโคกล่าม ซึ่งหมายความว่าดอนที่ผูกไว้ ดอนแรกที่ตั้งใหม่ ๆ เรียกชื่อว่าบ้านอ่อน เนื่องจากมาตั้งอยู่ที่เนินสูง ใกล้กับลำห้วยห้วย ตั้งอยู่ที่นี้ไม่ได้นานนัก เห็นว่าพื้นที่ ที่ตั้งขาดแคลนน้ำขุดบ่อน้ำตื้นน้ำใช้ไม่ออก หรือออกก็มีน้อย ถุดูแล้งน้ำแห้ง ไม่พอใช้ จึงได้พากันย้ายบ้านอีกครั้งหนึ่งมาตั้งที่เป็นที่ตั้งปัจจุบันนี้ซึ่งมีพื้นที่เป็นที่เนินสูง สามารถขุดบ่อน้ำใช้ได้ตลอดปี

สาเหตุที่อพยพมาจากหมู่บ้านเดิมมาตั้งที่นี่ ทราบว่าทางบ้านเดิมคือบ้านม่วงน้ำ แห้งแล้ง ข้าวปลาอาหารอดอยาก จึงอพยพมา และที่หมู่บ้านโคกล่ามนี้นี้พื้นที่อุดมสมบูรณ์มาก เพราะพื้นที่ติดกับลำน้ำป่าว มีห้วย หนอง คลอง บึง ที่เป็นอยู่ช้ำวุ่นน้ำหลายแห่ง อาทิ ห้วยหวาย หนองหล่ม หนองหัวโคก หนองหญ้าม้า หนองม่วง หนองบักตอ ห้วยสามขา ห้วยแล้ง หนองผือใหญ่ เป็นต้น ซึ่งเป็นแหล่งน้ำและห้วยหนอง น้ำได้ไหลชะเอาซากใบไม้ซากสัตว์มาสัตว์ไว้ จึงเป็นพื้นที่อุดมสมบูรณ์มาก ทราบว่าสมัยมาตั้งบ้านใหม่ ปลาบุกบเขียด มีเยอะมากถึงฤดูฝน น้ำหลากออกมาตามห้วยหนองคลอง บึง พอน้ำลดจะมีปลาตกค้างตามไร่นา ตายเน่าตามมากลื่อนกลาดทีเดียวเกินความต้องการที่จะนำมาบริโภค ถือว่าเป็นหมู่บ้านที่มีความอุดมสมบูรณ์มากที่สุด

ขณะที่มาตั้งบ้านใหม่ ๆ มีครอบครัวอยู่ประมาณ 10 ครอบครัว ต่อมาเมื่ออพยพมาเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ โดยมาจากบ้านยาง บ้านป่าฝาง และบ้านเปลือยใหญ่ ทำให้หลังคาเรือนเพิ่มขึ้น หมู่บ้านจึงได้ขยายตัวออก ตอนแรกตั้งใหม่มีพ่อใหญ่สีหาเป็นผู้นำในหมู่บ้าน เมื่อมาตั้งได้ประมาณ 10 ปี จึงได้พากันตั้งวัดขึ้นประจำหมู่บ้าน ให้ชื่อว่าวัดโคกล่าม จากนั้นมาหมู่บ้านได้ขยายตัวขึ้นเรื่อย ๆ

ด้านการปกครอง สมัยก่อนยังไม่มียกฐานะการปกครอง แต่ธรรมชาติการอยู่ร่วมกัน ก็จะมีผู้นำอยู่หนึ่งคน ตอนแรก ๆ ชาวบ้านได้ยกความเป็นผู้นำในการดูแลเพื่อนบ้านให้แก่พ่อใหญ่สีหา คอยดูแลลูกบ้าน ต่อมาประมาณปี พ.ศ.2457 รัฐได้มีกฎหมายลักษณะการปกครองท้องถิ่นให้มีการเลือกตั้ง ผู้ปกครองหมู่บ้านเรียกว่า “ผู้ใหญ่บ้าน” เริ่มจากการตั้งหมู่บ้านจนถึงปัจจุบัน มีผู้ใหญ่บ้าน ดูแลปกครองลูกบ้านเรียงตามลำดับดังนี้

- | | | | |
|---------------------|------------|----------------|----------------------------------|
| 1. พ่อใหญ่สีหา | ศิริภักดี | 8. นายพุทธ | สร้อยเสนา |
| 2. พ่อใหญ่จันทร์บาล | มหิพันธ์ | 9. นายโสภณ | อัตไพบูลย์ |
| 3. นายคาร | ศิริภักดี | 10. นายสุดใจ | พิมพะรัตน์ |
| 4. นายเอ็ฟ | ศิริภักดี | 11. นายคมคิด | ศิริภักดี |
| 5. นายอู่ | อรรคอำนวย | 12. นายบุญล้วน | ประกอบเลิศ |
| 6. เจริญ | อามาตมนตรี | 13. นายสมร | สารฤทธิ์ (ผู้ใหญ่บ้านคนปัจจุบัน) |
| 7. นายสังวาล | แน่นอุดร | | |

วันที่ 7 เมษายน 2541 ได้แยกหมู่บ้านอีกหนึ่งหมู่ คือหมู่ที่ 16 มีนายสุดใจ พิมพะรัตน์เป็นผู้ใหญ่บ้าน

ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 2

1. นายสมร สารฤทธิ์ (คนปัจจุบัน)

ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 16

1. นายสุดใจ พิมพะรัตน์ 3. นางประยงค์ ปัญญาณี (ผู้ใหญ่บ้านคนปัจจุบัน)
2. นายโสภณ อัตไพบูลย์

การปกครองทั้ง 2 หมู่บ้านมีคณะกรรมการหมู่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ร่วมกันดูแลทุกข์สุขของชาวบ้าน โดยมีผู้ใหญ่บ้านทั้ง 2 หมู่บ้านดูแล ดังนี้

หมู่ 2 นายสมร สารฤทธิ์ ดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน

หมู่ 16 นางประยงค์ ปัญญาณี ดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน

ได้ปกครองดูแลลูกบ้านให้ได้รับความสงบสุข และเรียบร้อย ตลอดจนความสะอาดสบายต่าง ๆ ตลอดจนการประกอบอาชีพชาวนา ประชาชนในบ้านโคกล่ามส่วนใหญ่ประกอบอาชีพ ทำนา ปลูกพืช ฤดูแล้ง เช่น ถั่วลิสง แตงโม ข้าวโพด ผักต่าง ๆ นอกจากนั้นประกอบอาชีพรับราชการ ค้าขาย รับจ้าง

วัฒนธรรมประเพณี ชาวบ้านยึดถือประเพณี 12 เดือน ยึดขนบธรรมเนียม ที่ตั้งมา ปฏิบัติสืบต่อจากบรรพบุรุษ สืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน

ศาสนา นับถือศาสนาพุทธ 100 มีการทำบุญตักบาตร ฟังธรรมจำศีล มีความเมตตากรุณา ให้ความรักสามัคคี อยู่กันฉันพี่น้อง บ้านเมืองอยู่เย็นเป็นสุข ถ้อยทีถ้อยอาศัยซึ่งกันและกันมาโดยตลอด

วัดบ้านโคกล่าม ก่อตั้งเมื่อ พ.ศ.2447 สังกัดคณะสงฆ์มหานิกาย มีเนื้อที่ประมาณ 6 ไร่ 2 งาน

รายชื่อเจ้าอาวาสวัด มีดังนี้

1.หลวงปู่เหลา	ศิริภักดิ์	8.หลวงพ่อเหรียญ	อามาตมนตรี
2.หลวงปู่สอน	มะหิพันธ์	9.หลวงพ่ออุทัย	แน่นอุดร
3.หลวงปู่แก้ว	ศิริภักดิ์	10.หลวงพ่อเคน	ดีสวนโคก
4.หลวงปู่วงศ์	ศิริภักดิ์	11.หลวงพ่อวิโรจน์	อรรถอำนาจ
5.หลวงปู่หงส์	ศิริภักดิ์	12.หลวงพ่อใหม่	แน่นอุดร
6.หลวงปู่จันดี	ศิริภักดิ์	13.หลวงพ่อผ่าน	ศิริภักดิ์
7.หลวงพ่อไสย	สุทธิทักษ์	14.พระครูโกศล	ปัญญาธร(บุญมา) รองเจ้าคณะอำเภอกลมลาไสย

ด้านการศึกษา ได้ตั้งโรงเรียนขึ้นเมื่อปี พ.ศ.2465 ใช้สถานที่วัด เป็นสถานที่เล่าเรียน ให้ชื่อว่าโรงเรียนประชาบาล ตำบลตองลิง 3 (วัดบ้านท่าม่วง) ปัจจุบันได้ย้ายมาตั้งสถานที่ซึ่งเป็นที่ตั้งโรงเรียนปัจจุบันนี้ อยู่ทางทิศเหนือของหมู่บ้าน เมื่อ พ.ศ.2482 ให้ชื่อว่า โรงเรียนประชามิตรวิทยาคม ต่อมาเปลี่ยนใหม่เป็นโรงเรียนโคกล่ามผดุงวิทย์

ประชากร ทั้ง 2 หมู่บ้าน มี 898 คน มี 221 หลังคาเรือน โดยแยกตามหมู่บ้านดังนี้

หมู่ที่ 2 มีประชากร 548 คน มี 133 ครัวเรือน

หมู่ที่ 16 มีประชากร 350 คน มี 88 ครัวเรือน

ด้านสาธารณสุข ทั้ง 2 หมู่บ้าน มี อ.ส.ม. หมู่บ้านละ 10 คน โดยมีประธาน อ.ส.ม.ดังนี้

หมู่ 2 นายเสถียร มะหิพันธ์

หมู่ 16 นายบุญถัน มะหิพันธ์

องค์กร

1.ฌาปนกิจหมู่บ้าน

2.ฌาปนกิจชมรมผู้สูงอายุ

วัฒนธรรมประเพณี

ประเพณีบุญข้าชะ ทำประจำทุกปี ในช่วงเดือน7 ของไทย ชุมชนมีความเชื่อว่าทำแล้วจะทำให้ชุมชนหรือชาวบ้านมีความสุข และทำให้มีความอุดมสมบูรณ์ในด้านการเกษตรตลอดปี

สินค้าวัฒนธรรม(OTOP)

จัดทำผลิตภัณฑ์จากผ้า เช่น เย็บกระเป๋า เครื่องสานด้วยไม้ไผ่ เช่น ตะกร้า ลอบดักปลา

สถานที่สำคัญในชุมชน

หนองหัวโคก





วัดบ้านโคกล่าม



เหตุการณ์สำคัญของชุมชน

1.เหตุการณ์น้ำท่วมใหญ่ เป็นที่ทราบแล้วว่าที่ตั้งของตำบลดงลิง อยู่บนที่ลุ่มริมน้ำซึ่งไหลตามธรรมชาติจากลำน้ำชี และลำน้ำป่าว ประกอบกับประมาณน้ำฝนบางปีมีปริมาณมาก เชื้อนลำน้ำวซึ่งเป็นแหล่งกักเก็บน้ำที่สำคัญ ไม่สามารถรับน้ำไหว ปล่อน้ำออกมาทำให้พื้นที่อำเภอกมลาไสย รวมทั้งพื้นที่ตำบลดงลิงเกิดน้ำท่วมใหญ่เมื่อปี พ.ศ.2521 และปี พ.ศ.2523 ทำให้เกิดความเสียหายแก่พืชผลทางการเกษตร น้ำท่วมที่อยู่อาศัยทำให้ต้องอพยพออกจากบ้านเรือนมาอาศัยที่ศูนย์อพยพเป็นแรมเดือน ซึ่งถือว่าเป็นเหตุการณ์สำคัญของตำบลดงลิงที่ประสบอุทกภัยครั้งร้ายแรง และสำคัญที่สุดเท่าที่เคยมีมา

2.เหตุอาเพศหลวงพ่อโต บ้านโนนเมือง ที่วัดป่าวิเวกสามัคคีธรรม บ้านโนนเมือง มีพระพุทธรูปปูนปั้นตระกูลช่างท้องถิ่นอยู่องค์หนึ่ง ชาวบ้านโนนเมืองและหมู่บ้านใกล้เคียงเรียกว่า หลวงพ่อโต เป็นพระพุทธรูปปูนปั้นปางมารวิชัย ชาวบ้านเห็นว่าพุทธลักษณะไม่สวยงาม เนื่องจากปั้นโดยช่างท้องถิ่นจึงคิดจะทำการบูรณะโดยปั้นพระพุทธรูปองค์ใหม่ให้มีพุทธลักษณะงดงามกว่าองค์เดิม จึงได้ให้ช่างปั้นพระพุทธรูปองค์ใหม่ โดยทำการขึ้นรูปองค์พระพุทธรูปหุ้มองค์เดิมซ้อนไว้ข้างใน แล้วสร้างมณฑปครอบไว้ ต่อมาไม่นานเกิดอาเพศในหมู่บ้าน ชาวบ้านล้มตายนับหลายคน (โดยเฉพาะช่าง) ผู้คนในหมู่บ้านทั้งผู้นำหมู่บ้านไม่ปรองดองกัน และกระจายออกเป็นวงกว้าง ชาวบ้านจึงทำการเสี่ยงทาย ทราบว่าเป็นเหตุมาจากการสร้างพระพุทธรูป หุ้มพระองค์เดิมไว้จึงทำให้เกิดอาเพศ ชาวบ้านจึงช่วยกันทุบพระพุทธรูปองค์ใหม่ทิ้งให้เหลือไว้ รวมทั้งทำพิธีสวดพยานยักษ์เป็นเวลา 9 วัน จึงทำให้อาเพศนั้นหายไปจากหมู่บ้านจึงอาจกล่าวได้ว่าเป็นเหตุการณ์ครั้งสำคัญที่มีผลต่อความเชื่อท้องถิ่นของผู้คนในชุมชนเป็นอย่างยิ่ง

บทที่ 3

ประวัติและความเป็นมาของโรงเรียนในเขตตำบลดงลิง

1.โรงเรียนชุมชนสี่สถานตำรงวิทย์

ข้อมูลทั่วไป

1.1 ประวัติโรงเรียน

1.โรงเรียนชุมชนสี่สถานตำรงวิทย์ ตั้งอยู่บ้านสี่สถาน หมู่ที่ 15 ตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ โทรศัพท์ 043-897214 โทรสาร 043-897214

2.เปิดสอนระดับชั้นอนุบาล ถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

3.มีเนื้อที่ 17 ไร่ 3 งาน 20 ตารางวา

4.เขตพื้นที่บริการ 4 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ที่ 3 หมู่ที่ 4 หมู่ที่ 10 หมู่ที่ 15 ตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์

ประวัติโรงเรียนโดยย่อ

โรงเรียนก่อตั้งครั้งแรกเมื่อวันที่ 7 มิถุนายน 2465 โดย ร.อ.หลวงพิพัฒน์กมลลาเขต นายอำเภอกมลาไสย จัดตั้งตามพระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ.2465 ด้วยเงินศึกษาฟรี ต่อมาเป็นเงินช่วยเหลือประถมศึกษา โดยขนานนามว่าโรงเรียนประชาบาลวัดบ้านดอนหวาย โดยมีนายลุน งานพริ้ง เป็นครูใหญ่ นายเคน หาญประภา และนายพรมมา โภตะคาร เป็นครูน้อย มีนักเรียนจำนวน 146 คน จัดการเปิดการสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงประถมศึกษาปีที่ 3

เมื่อวันที่ 22 สิงหาคม 2469 ทางกรมได้ย้ายโรงเรียนไปตั้งที่ศาลาวัดบ้านสี่สถาน และเปลี่ยนชื่อโรงเรียนใหม่ว่าโรงเรียนประชาบาล 4 (วัดบ้านสี่สถาน)

เมื่อวันที่ 1 มิถุนายน 2482 ได้ย้ายนักเรียนส่วนหนึ่งไปเรียนที่โรงเรียนใหม่บ้านดอนหวาย

เมื่อวันที่ 12 กรกฎาคม 2482 ทางกรมได้เปลี่ยนชื่อโรงเรียนเป็นโรงเรียนประชาบาลตำบลดงลิง 4 (สี่สถานตำรงวิทย์) และย้ายออกมาตั้งเป็นเอกเทศทางทิศตะวันตกของหมู่บ้าน

เมื่อปี 2513 ได้ย้ายโรงเรียนออกมาตั้งในที่ปัจจุบันซึ่งติดกับถนนสายขอนแก่น – โพนทองโดยใช้ที่ดินโรงเรียนเดิมแลกเปลี่ยนกับที่ดินของราษฎร ได้เนื้อที่ 17 ไร่ 3 งาน 20 ตารางวา ซึ่งมีนายไพ กัสมัง เป็นครูใหญ่ เปิดสอนตั้งแต่ประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงประถมศึกษาปีที่ 6

เมื่อวันที่ 5 มิถุนายน 2515 ทางกรมได้มีคำสั่งแต่งตั้งย้าย นายเฉลา อรรคอำนวย มาดำรงตำแหน่งอาจารย์ใหญ่ ได้ร่วมกับคณะครู ชาวบ้านคณะกรรมการสถานศึกษา ปรับปรุงโรงเรียนส่งเข้าประกวดจนได้รับรางวัลที่ 1 ของจังหวัด จากนั้นก็ได้ปรับปรุงพัฒนาโดยตลอดจนเป็นโรงเรียนระดับแนวหน้า

เมื่อวันที่ 1 กันยายน 2529 ทางกรมได้แต่งตั้งให้นายทองแดง ชำนาญมาก ดำรงตำแหน่งอาจารย์ใหญ่ และดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษาจนถึงวันที่ 30 กันยายน 2550

เมื่อวันที่ 1 ตุลาคม 2550 ถึง 7 มกราคม 2551 นายนิวัต จรนามล รองผู้อำนวยการโรงเรียนรักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน

เมื่อวันที่ 8 มกราคม 2551 ทางกรมได้แต่งตั้งนายสมศักดิ์ อุดมรัตน์ ให้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา และปัจจุบันนายพูนศิลป์ อ่อนไสย ดำรงตำแหน่งเป็นผู้อำนวยการโรงเรียน และทำการเปิดการเรียนการสอนจากชั้นอนุบาล ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

วิสัยทัศน์

ภายในปี 2559 โรงเรียนชุมชนสี่สถานตำรงวิทย์ มุ่งสู่ประชาคมอาเซียน เชี่ยวชาญกีฬา เป็นเลิศทางวิชาการและคุณธรรม น้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ ภูมิทัศน์น่าเรียน

พันธกิจ

1. พัฒนานักเรียนทุกคนให้อ่านออกเขียนได้ และมีพื้นฐานในการใช้คอมพิวเตอร์
2. ส่งเสริมกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยใช้สื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัย น้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติในชีวิตประจำวัน
3. ส่งเสริมการปฏิรูปกระบวนการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีคุณธรรมนำความรู้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษา
4. ส่งเสริมความเป็นเลิศทางด้านกีฬา พัฒนาสุขภาพร่างกายให้แข็งแรง
5. ปรับปรุง บริเวณ อาคารสถานที่ สภาพแวดล้อมให้สะอาด ร่มรื่น สวยงาม ถูกสุขลักษณะ
6. ส่งเสริมและพัฒนานักเรียนให้มีความรู้ความสามารถสู่ประชาคมอาเซียน

เป้าหมาย

1. นักเรียนมีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานครบทุกกลุ่มการเรียนรู้
2. นักเรียนทุกคนดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุขโดยน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ
3. ครูทุกคนได้รับการพัฒนาการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีที่ทันสมัยและใช้กระบวนการวิจัยในการพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนของตน
4. ครูทุกคนได้รับการพัฒนาให้มีความรู้ตามมาตรฐานวิชาชีพ และมีความก้าวหน้าในหน้าที่ มีความสุขและความพึงพอใจในการทำงานตามหลักธรรมาภิบาล
5. โรงเรียนมีระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ เพื่อรองรับการกระจายอำนาจ โดยเน้นการมีส่วนร่วมและนำระบบเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารจัดการ
6. โรงเรียนมีบริเวณ อาคารสถานที่ สภาพแวดล้อมให้สะอาด ร่มรื่น สวยงาม ถูกคุณลักษณะน่าอยู่น่าเรียน
7. นักเรียนมีความรู้ความสามารถสู่ประชาคมอาเซียน

ตัวชี้วัดความสำเร็จ

1. นักเรียนอ่านออกเขียนได้ ใช้คอมพิวเตอร์คล่องและมีความรู้ ความเข้าใจในกลุ่มประเทศอาเซียน
2. นักเรียนมีความรู้ คุณธรรม น้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติในชีวิตประจำวัน
3. นักเรียนมีความเป็นเลิศด้านกีฬา รู้รักษาสุขภาพตนเองให้แข็งแรง
4. นักเรียนเป็นผู้มีจิตสำนึกในการดูแลรักษาสภาพแวดล้อม ทำให้บรรยากาศในโรงเรียนน่าอยู่น่าเรียน

คำขวัญโรงเรียน “เก่งกล้าวิชาการ เขียวชาญกีฬา พัฒนาคุณธรรม”

อักษรย่อ “ส.ถ.ว.”

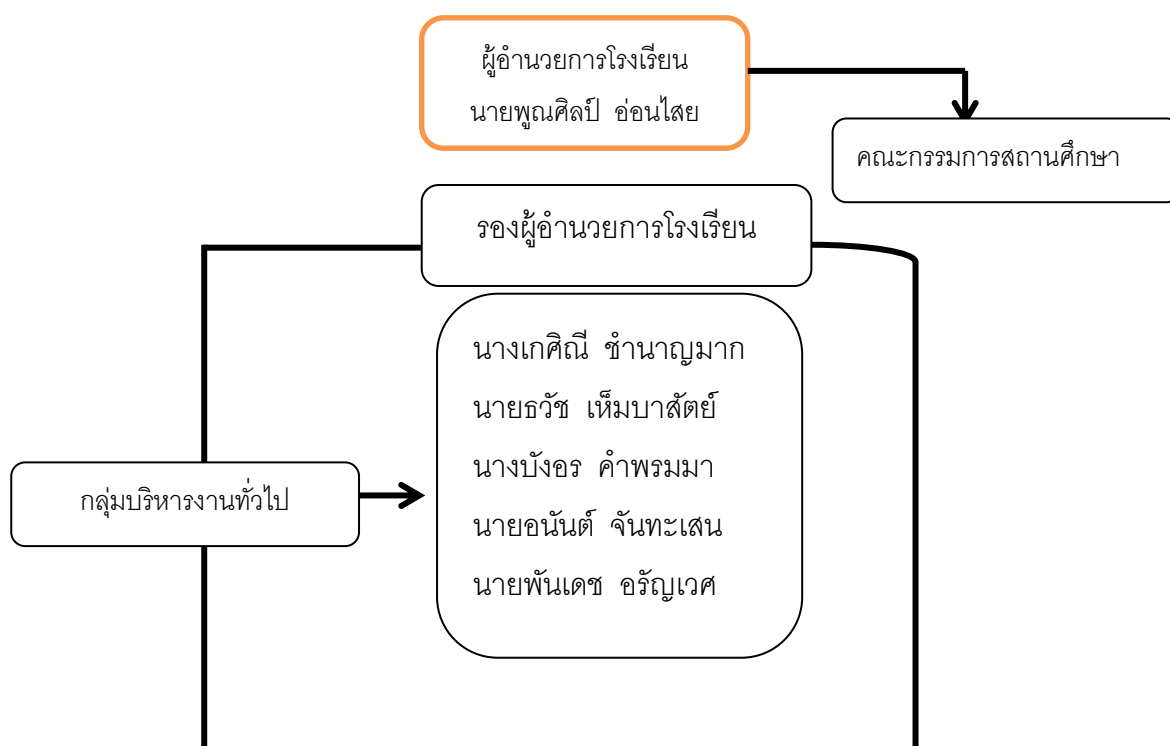
โรงเรียนชุมชนสีถนาคำรงวิทย์ ตั้งอยู่ใกล้กับสถานที่ ที่ให้บริการด้านสุขอนามัยในชุมชน เนื่องจากอยู่ใกล้สถานีอนามัยบ้านสีถนาคำ จึงสะดวกในการให้ความร่วมมือและรับบริการด้านต่าง ๆ ในส่วนที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ผู้นำชุมชนผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกเทศบาลตำบลลงถึงทุกคนหมู่บ้านที่อยู่ในเขตบริการของโรงเรียน ทั้ง 4 หมู่บ้าน คือบ้านสีถนาคำ หมู่ 4 ,10,15 และบ้านโคกศรี หมู่ 3 รวมทั้งคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต่างก็ให้ความร่วมมือ และให้ความสำคัญทางด้านการศึกษา ร่วมสนับสนุนอุปกรณ์การศึกษาและให้คำปรึกษา แนะนำในการจัดการศึกษา

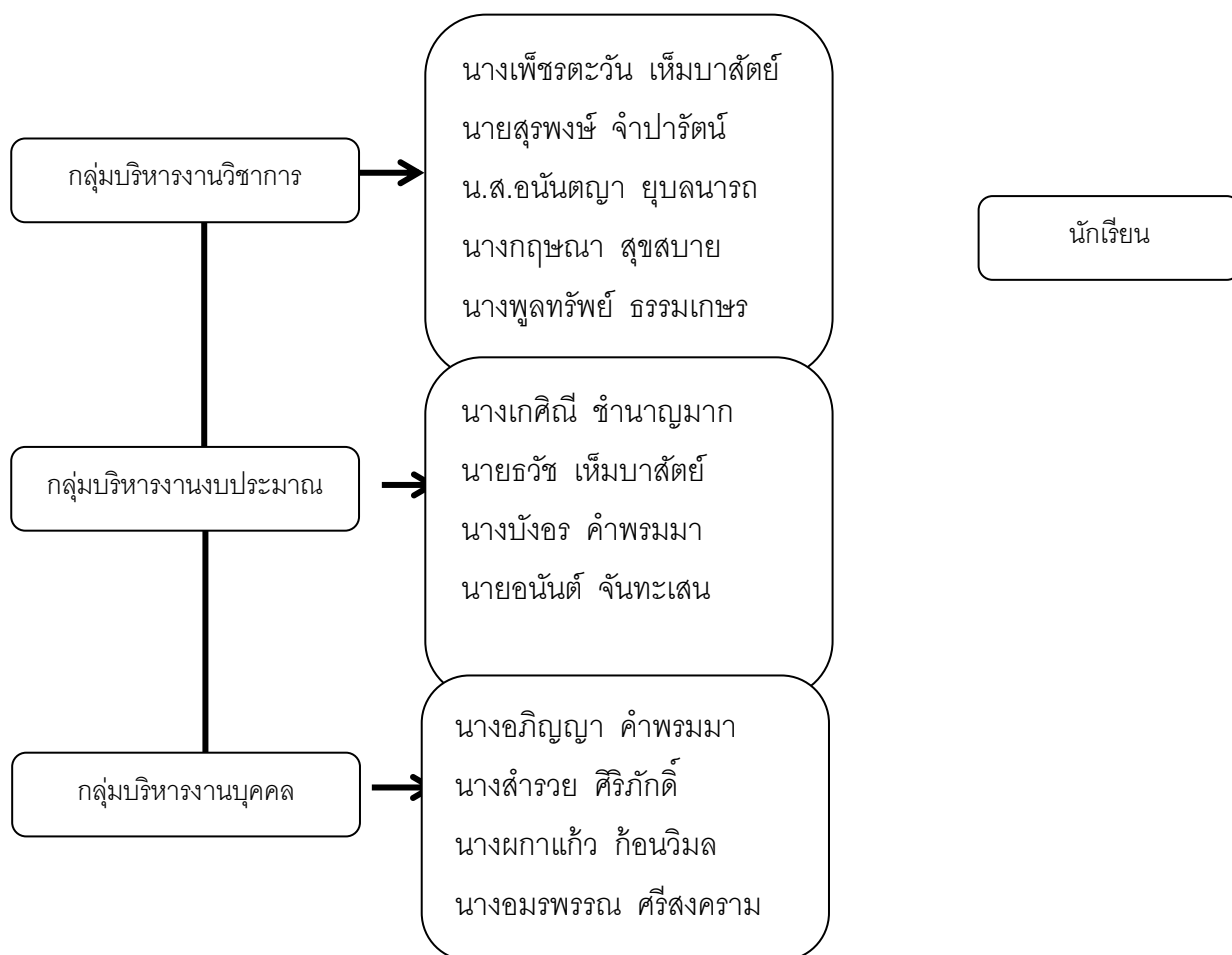
โรงเรียนตั้งอยู่ในเขตพื้นที่มีประชากรที่มีรายได้น้อย ผู้เรียนบางกลุ่มยังขาดโอกาสทางการศึกษาเท่าที่ควร นอกจากนี้ชุมชนยังมีข้อจำกัดทางด้านการศึกษาต่อในระดับสูงขึ้น จากการศึกษาขั้นพื้นฐานเนื่องจากจบการศึกษาขั้นพื้นฐานแล้ว สามารถประกอบอาชีพอิสระได้ เช่น อาชีพช่างโบสถ์ซึ่งเป็นอาชีพรองจากการทำนา

ข้อมูลครูและบุคลากร
ครูประจำการ โรงเรียนชุมชนสถานตำรงวิทย์ ประจำปีการศึกษา 2556

ที่	ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง/วิทยฐานะ	วุฒิ	วิชาเอก
1	นายพูนศิลป์ อ่อนไสย	ผ.ร.ร./ค.ศ.3	กศ.ม	บริหารการศึกษา
2	นางเกศิณี ชำนาญมาก	ครู ค.ศ.3	คบ.	บริหารฯ
3	นางอภิญญา คำพรมมา	ครู ค.ศ.3	คบ.	บริหารฯ
4	นางจิรวรรณ ภูมิดอนมิ่ง	ครู ค.ศ.3	คบ.	บริหารฯ
5	นางเพ็ญญา บุญธรรม	ครู ค.ศ.3	คบ.	บรรณารักษ์
6	นายอนันต์ จันทะเสน	ครู ค.ศ.3	คบ.	บริหารฯ
7	นายธวัช เข้มบาสัตย์	ครู ค.ศ.3	คศ.บ	ประวัติศาสตร์
8	นางสุขจิตต์ ระวางวัน	ครู ค.ศ.3	คบ.	สุขศึกษา
9	นางบังอร คำพรมมา	ครู ค.ศ.3	กศ.บ	ปฐมวัย
10	นางกฤษณา สุขสบาย	ครู ค.ศ.3	คบ.	บริหารฯ
11	นางอมรพรรณ ศรีสงคราม	ครู ค.ศ.3	ป.กศ.	-
12	นางผกาแก้ว ก้อนวิมล	ครู ค.ศ.3	คบ.	ปฐมวัย
13	นายสุรพงษ์ จำปารัตน์	ครู ค.ศ.3	คบ.	วิทยาศาสตร์
14	นางสำรวย ศิริภักดิ์	ครู ค.ศ.3	คบ.	วิทยาศาสตร์
15	นางพุลทรัพย์ ธรรมเกษตร	ครู ค.ศ.3	คบ.	ประถมศึกษา
16	นางเพชรตะวัน เข้มบาสัตย์	ครู ค.ศ.3	คบ.	ภาษาไทย
17	นายพันเดช อรัญเวศ	ครู ค.ศ.2	กศ.ม	บริหารการศึกษา
18	นางสุนิสา แทนสม	ครู ค.ศ.2	คบ.	ภาษาอังกฤษ
19	น.ส.อนันตญา ยุบลนารถ	ครูอัตราจ้าง	คบ.	คณิตศาสตร์
20	นางวินารัตน์ สุขมัน	ธุรการ	วท.บ	เทคโนโลยีฯ
21	นายถาวร หัตร์ดีไชย	พนักงานบริการ	ปวช.	
22	นายโพธิ์ชัย โภคาภานิชย์	พนักงานบริการ		

ผังบริหารงานโรงเรียนชุมชนสถานตำรงวิทย์





แสดงจำนวนข้อมูลนักเรียน (ณ วันที่ 10 มิถุนายน ของปีการศึกษาที่รายงาน)
จำนวนนักเรียนในโรงเรียนทั้งสิ้น 284 คน จำแนกตามระดับชั้นที่เปิดสอน

ระดับชั้นเรียน	จำนวนห้อง	เพศ		รวม	เฉลี่ยต่อห้อง
		ชาย	หญิง		
อนุบาล 1	1	21	11	32	
อนุบาล 2	1	13	9	22	
รวม	2	34	20	54	
ประถม 1	1	19	13	32	
ประถม 2	1	12	14	26	
ประถม 3	1	18	14	32	
ประถม 4	1	16	16	32	
ประถม 5	1	17	19	36	
ประถม 6	2	15	17	32	
รวม	6	97	93	190	
มัธยม 1	1	8	6	14	
มัธยม 2	1	12	9	21	
มัธยม 3	1	5	15	20	
รวม	3	25	30	54	
รวมทั้งหมด	12	155	143	284	

2.โรงเรียนโนนเมืองวิทยาการ

โรงเรียนโนนเมืองวิทยาการ ตั้งอยู่ที่ หมู่ 8 ตำบลดงลิง อำเภอกลมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ

โรงเรียนโนนเมืองวิทยาการ ก่อตั้งเมื่อวันที่ 7 มิถุนายน 2465 โดย ร.อ.หลวงพิพัฒน์กมลลาเขต นายอำเภอกลมลาไสย จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ.2465 ดำรงอยู่ด้วยเงินศึกษาพลี สถานศึกษาอาศัยวัดโนนเมือง ต่อมาเป็นเงินช่วยเหลือประถมศึกษาตลอดมา โดยขนานนามว่าโรงเรียนประชาบาลตำบลดงลิง มีครูอยู่ 3 คน

นายเมียง สงบ ครูใหญ่

นายปรือ ภักดีหาญ

นายเคน หันประภา

มีนักเรียนทั้งสิ้น 120 คน จัดสอนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 1 ชั้นเดียว เพราะเด็กไม่มีความรู้มาก่อนเลย นักเรียนที่มาเรียนมาจากบ้านโนนเมือง

พ.ศ.2481 ทางราชการให้เงินงบประมาณมาสร้างอาคารเรียน จำนวน 600 บาท โรงเรียนร่วมกับชาวบ้านได้ร่วมกันลงมือก่อสร้างเสร็จใน พ.ศ.2483

พ.ศ.2508 นายพรม ดอนไพร เป็นครูใหญ่ ได้ย้ายสถานที่ที่ตั้งโรงเรียนใหม่ โดยแลกเปลี่ยนที่ดินเดิมมาตั้งเป็นสถานที่ตั้งโรงเรียนปัจจุบัน มีเนื้อที่ 9 ไร่ 3 งาน 60 ตารางวา และได้ช่วยกันบริจาคทรัพย์เงินก่อสร้างอาคารเรียนขึ้นใหม่ในปี พ.ศ.2509 ในปี พ.ศ.2510 ทางราชการให้เงินงบประมาณเพิ่มเติม อีก 40,000 บาท สร้างต่อจนแล้วเสร็จในปี พ.ศ.2510

พ.ศ.2549 คณะศิษย์เก่าโรงเรียนโนนเมืองวิทยาการ คณะครู ผู้ปกครอง ร่วมกันสร้างหอสมุดเฉลิมพระเกียรติเนื่องในวโรกาสฉลองสิริราชสมบัติครบ 60 พรรษา

พ.ศ.2550 – 2556 คณะศิษย์เก่าร่วมก่อสร้างหน้าป้ายด้านหน้าโรงเรียนและซุ้มประตูทางเข้าโรงเรียนด้านทิศตะวันออก และปัจจุบันคณะครูชาวบ้าน ศิษย์เก่า ผู้ปกครอง กำลังร่วมก่อสร้างอาคารพลศึกษาเพื่อการฝึกซ้อมกีฬาของโรงเรียนและชุมชน และศิษย์เก่ารุ่น 32 สร้างห้องน้ำ

ปัจจุบัน โรงเรียนโนนเมืองวิทยาการ ตั้งอยู่ หมู่ 8 บ้านโนนเมือง ตำบลดงลิง อำเภอกลมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ อยู่ติดกับถนน รพช.สายสีถาน-ท่ากลาง สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 มีเนื้อที่ 9 ไร่ 3 งาน 60 ตารางวา ผู้อำนวยการคือ นายสมัย คำภาบุตร เปิดทำการสอน ตั้งแต่ระดับอนุบาล ระดับประถมศึกษา และได้เปิดสอนขยายโอกาสทางการศึกษาจนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.3) ในปีการศึกษา 2535

ปรัชญาโรงเรียน

“การศึกษา คือความเจริญงอกงามของชีวิต”

คำขวัญของโรงเรียน

“เรียนดี สามัคคี กีฬาเด่น เน้นคุณธรรม”

ทำเนียบผู้บริหารโรงเรียนโนนเมืองวิทยาการ

ที่	ชื่อ - สกุล	วันเดือนปี ที่ดำรงตำแหน่ง	หมายเหตุ
1	นายเมียง สงบ	1 เม.ย.2465 – 10 ก.ย.2466	
2	นายเชาว์ ไชยสรรพ	14 ก.พ.2466 – 10 ต.ค.2468	
3	นายเหรียญ คุณอุดม	1 พ.ย.2468 – 23 ส.ค.2470	
4	นายเสงี่ยม อรรถเสลา	1 ก.ย. 2470 – 21 มี.ค.2480	
5	นายพรม มะโนเอื้อ	1 มี.ค.2480 – 4 พ.ค.2481	
6	นายประสพ ไสยวิจิตร	14 มิ.ย. 2483 – 1 พ.ค.2485	

7	นายพรหม ดอนไพร	15 ต.ค.2485 – 1 พ.ค. 2491	
8	นายสมัย สุระนิตย์	3พ.ค. 2491 – 13 ส.ค.2495	
9	นายทูล ชื่นนิรันทร	20ส.ค.2495 – 6 ต.ค.2495	
10	นายพรหม ดอนไพร	7ต.ค. 2496 – 16 ก.ย. 2513	
11	นายประสาธ พัฒนาสุวิมล	17ก.ย. 2513 – 30 พ.ค.2517	
12	นายพรหม ดอนไพร	31 พ.ค.2517 – 30 ก.ย.2525	
13	นายบัณฑิต บุญแสน	1 ก.พ.2526 – 10 มี.ค.2526	
14	นายเกิด อรัญเวศ	5 ธ.ค.2526 – 5 พ.ค.2531	
15	นายมงคล ผ่านสำแดง	6พ.ค.2531 – 30 ก.ย.2544	
16	นายสุวรรณ สมมูล	3พ.ย.2544 – 9 ม.ค.2551	
17	นายสมัย คำภาบุตร	9ม.ค.2551	คนปัจจุบัน

ศิษย์เก่าที่สร้างชื่อเสียง

- 1.มหาบรรจบ คำมูลนา ผู้ที่ได้ชื่อว่าเป็นนักปราชญ์ชาวบ้าน
- 2.นายสมพงษ์ มัตราช อดีตรองผู้ว่าราชการจังหวัด (หลายจังหวัด)
- 3.พันเอกพิเศษเทียม สุขพิศาล สังกัดกองอนุศาสนาจารย์กองทัพบก
- 4.พลโทเชาวฤทธิ์ ศิริกิจ สังกัดกองพันทหารม้าจังหวัดเพชรบูรณ์

3.โรงเรียนโคกเมยประชาพัฒนา

โรงเรียนโคกเมยประชาพัฒนา ตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 17 ตุลาคม 2477 โดยนายสมดี จตุทัศน์ นายอำเภอกลาไสย สมัยนั้นครั้งแรกใช้ศาลาวัดสวนโคกเป็นสถานที่จัดการศึกษา ชื่อว่าโรงเรียนประชาบาลตำบลดงลิง 7 (วัดสวนโคก) ใช้งบประมาณการศึกษาพลีในการดำเนินการ เปิดสอนตั้งแต่ชั้น ป.1-4 มีนายทองคำ สุขบรมเป็นครูใหญ่คนแรก มีนักเรียนมาเรียน 2 หมู่บ้าน คือบ้านสวนโคกและบ้านเมย

พ.ศ.2480 ทางราชการได้จัดสรรงบประมาณ หมาดค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้าง เป็นเงิน 600 บาท เพื่อเป็นค่าก่อสร้างอาคารเรียนแบบ ป.1 ขนาด 3 ห้องเรียน กว้าง 9 เมตร ยาว 27 เมตร ยกพื้นสูง 1.50 เมตรในที่ดินของนายสมดี ยุบลพริ้ง กับพวก ซึ่งได้ยกให้เป็นสมบัติของทางราชการ

พ.ศ.2488 ได้ย้ายมาเรียนที่อาคารเรียนสร้างใหม่เป็นเอกเทศ และในขณะเดียวกันได้ขอเปลี่ยนชื่อโรงเรียนใหม่เป็นโรงเรียนสวนโคกวิทยา มีนายกอง บัณฑิต เป็นครูใหญ่

พ.ศ.2502 ได้มีการซ่อมแซมอาคารเรียนที่ชำรุดทรุดโทรม สิ้นงบประมาณ 700 บาท

วันที่ 12 สิงหาคม 2505 นายทา มละสาร ได้ย้ายมาดำรงตำแหน่งครูใหญ่แทนนายกอง บัณฑิต ซึ่งเกษียณอายุราชการ ได้พัฒนาโรงเรียน โดยการทำรั้วโรงเรียนใหม่ด้วยเสาไม้เนื้อแข็ง ขนาด 5*5 นิ้ว ยาว 1 เมตร ซึ่งด้วยลวดหนาม เสาไม้จำนวน 187 ต้น คิดเป็นมูลค่า 971 บาท ในปีพ.ศ.2515 ได้เปลี่ยนชื่อโรงเรียนใหม่จากโรงเรียนสวนโคกวิทยา เป็นโรงเรียนโคกเมยประชาพัฒนา และได้ใช้ชื่อนี้มาจนถึงปัจจุบัน และในปีเดียวกันได้เปิดทำการสอนถึงชั้นประถมปลาย (ป.7)ขึ้น และในปีพ.ศ.2516 ได้รับงบประมาณในการก่อสร้างอาคารเรียนแบบ 017 ประเภทสมทบทุนโดยชาวบ้านสมทบทุนเป็นเงิน 10,000 บาท ทางราชการจัดสรรให้ 262,000 บาทได้ดำเนินการก่อสร้างจนแล้วเสร็จในปี พ.ศ.2517 ซึ่งปัจจุบันเรียกว่า อาคาร 1

เมื่อวันที่ 5 กรกฎาคม 2524 นายประเคน โพธิชัย ครูใหญ่ ได้ถึงแก่กรรม ทางราชการได้แต่งตั้งให้นายดำริ ศิริบุตร ผู้ช่วยครูใหญ่รักษาการในตำแหน่งครูใหญ่แทน และในวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2525 สปจ.กาฬสินธุ์ ได้แต่งตั้งให้นายดำริ ศิริบุตร เป็นอาจารย์ใหญ่ เพื่อบริหารโรงเรียนต่อมา เมื่อเดือนกันยายน 2525 โรงเรียนได้รับงบประมาณต่อเติมอาคารเรียนชั้นล่างของอาคารแบบ 017 จำนวน 4 ห้อง เป็นเงิน 95,000 บาท

วันที่ 30 กันยายน 2542 นายดำริ ศิริบุตร อาจารย์ใหญ่ได้เกษียณอายุราชการ ในวันที่ 30 ธันวาคม 2542 สปจ.กาฬสินธุ์ ได้แต่งตั้งนายสมศักดิ์ อุดมรัตน์ มาดำรงตำแหน่งอาจารย์ใหญ่แทนในวันที่ 1 ตุลาคม 2542 สปจ.กาฬสินธุ์

วันที่ 8 มกราคม 2551 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 มีคำสั่งให้นายสมศักดิ์ อุดมรัตน์ ผู้อำนวยการโรงเรียน ย้ายไปดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนชุมชนสีถ่านดำรงวิทย์ และได้แต่งตั้งนายทวี อรรถวิสัย ให้มาดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนต่อมานายทวี อรรถวิสัยได้เกษียณอายุราชการ และได้แต่งตั้งนายวิมล ช่วยรักษา มาดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนคนปัจจุบัน

ระดับชั้น	เพศ		รวม
	ชาย	หญิง	
อนุบาล 1	7	10	17
อนุบาล 2	12	17	29
รวม	19	27	46
ชั้น ป.1	12	17	29
ชั้น ป.2	13	7	20
ชั้น ป.3	13	13	26
ชั้น ป.4	8	13	21
ชั้น ป.5	12	11	23
ชั้น ป.6/1	9	6	15
ชั้น ป.6/2	10	7	17
รวม	80	68	148
รวมทั้งหมด	99	95	194

-มีนักเรียนที่มีความบกพร่องเรียนร่วม 14 คน

-มีนักเรียนที่มีภาวะทุพโภชนาการ 2 คน

-มีนักเรียนปัญญาเลิศ -คน

-มีนักเรียนที่ต้องการความช่วยเหลือพิเศษ 2 คน

-จำนวนนักเรียนต่อห้องเรียนเฉลี่ย/คน 1/19/40

-สัดส่วนครู/นักเรียน 1/16/66

-จำนวนนักเรียนที่ลาออกกลางคัน ไม่มี

-สถิติการขาดเรียน/เดือน 0.47%

-นักเรียนที่ทำชื่อเสียงให้กับโรงเรียน ปี การศึกษา 2556

ระดับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

1.เหรียญทองโครงการคุณธรรมจริยธรรม ระดับชั้นป.1-3 ได้แก่

- 1.เด็กหญิงมนต์นภา กองณรงค์
- 2.เด็กหญิงวรรณษา กันทวงศ์
- 3.เด็กหญิงฐิตาพร งามเสริฐ
- 4.เด็กหญิงยลดา จันทะดวง

จำนวนบุคลากรโรงเรียนโคกเมยประชาพัฒนา ปีการศึกษา 2556 มีดังนี้

ที่	ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง	วุฒิ	วิชาเอก	สอนวิชา/ชั้น
1	นายวิมล ช่วยรักษา	ผอ.	ศ.ช.บ.	บริหารการศึกษา	-
2	นายสุรพงษ์ ชันศรีมนต์	ครู คศ.3	ค.บ.	พลศึกษา	สุขา,วิทย์ ป.4-6
3	นายนิคม อรรถวิสัย	ครู คศ.3	ศ.ช.บ.	บริหารการศึกษา	ไทยป.4,การงานป.4-6
4	นางวาสนา อุดมรัตน์	ครู คศ.3	ค.บ.	สังคมศึกษา	อนุบาล 2
5	นางกองแก้ว เข็มวิวัฒน์	ครู คศ.3	ค.บ.	ประถมศึกษา	ป.1
6	นางดั่งนีย์ อรรถวิสัย	ครู คศ.2	ค.บ.	คหกรรม	ป.1
7	น.ส.วรลักษณ์ ช่อมะลิ	พจน.ราชการ	ศ.ศ.บ.	พัฒนาเด็กและการ	ภาษาอังกฤษ ป.1-6
8	น.ส.ไพรวรรณ อุดมรัตน์	พจน.ราชการ	ค.บ.	เลี้ยงดู	วิชาเพิ่ม(คอมพิวเตอร์)
9	นางปิยะดา กองณรงค์	จนท.ธุรการ	ค.บ.	ภาษาอังกฤษ,การ	
10	นายชมพู่ อรรถวิสัย	พนักงานฯ	ม.6	ประถมศึกษา เทคโนโลยี อุตสาหกรรม คอมพิวเตอร์ ประถมศึกษา	- - - - -

การดำเนินงานตามวิสัยทัศน์/กลยุทธ์/แผนงาน

1.แผนกลยุทธ์โรงเรียนโคกเมยประชาพัฒนา

วิสัยทัศน์

โรงเรียนโคกเมยประชาพัฒนา จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อพัฒนาประชากรวัยเรียน เน้นความรู้คู่คุณธรรม น้อมนำพระราชดำริหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้อย่างมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน(School Based Management)

พันธกิจ

เพื่อให้โรงเรียนโคกเมยประชาพัฒนาเป็นผู้นำด้านจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษา ได้เหมาะสม และเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามภารกิจ ดังต่อไปนี้

- 1.จัดการศึกษาระดับประถมศึกษาให้เด็กกลุ่มอายุเข้าปีที่ 5-6 ในเขตบริการให้ได้รับการเตรียมความพร้อมก่อนเข้าเรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1
- 2.จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับเด็กที่มีอายุเข้าปีที่เจ็ด ในเขตบริการของโรงเรียนให้ได้เข้าเรียนจนจบชั้นประถมศึกษาปีที่หก และได้รับการศึกษาอย่างมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานทุกคน
- 3.พัฒนาระบบบริหารจัดการศึกษาที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพ โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน(School Based Management)
- 4.ส่งเสริมพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาตามมาตรฐานวิชาชีพ
- 5.พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและหลักสูตรท้องถิ่นน้อมนำพระราชดำริหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและชุมชน
- 6.พัฒนาสถานศึกษาตามนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัด

เป้าหมาย

เป้าหมายในการบริหารจัดการโรงเรียนโคกเมยประชาพัฒนา มีดังนี้

- 1.เพิ่มอัตราการเข้าเรียนทุกระดับ ทั้งเด็กทั่วไป ผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาสในเขตบริการและลดอัตราการออกกลางคันของนักเรียน
- 2.ผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาปฐมวัย และมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- 3.สถานศึกษามีระบบบริหารจัดการศึกษาที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาล
- 4.ครูและบุคลากรได้รับการพัฒนาสู่มาตรฐานวิชาชีพ
- 5.สถานศึกษามีหลักสูตรสถานศึกษา และหลักสูตรท้องถิ่นน้อมนำพระราชดำริหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน
- 6.พัฒนาสถานศึกษาได้สอดคล้องกับนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัด

อัตลักษณ์ของนักเรียน

นักเรียนทุกคนมีอัตลักษณ์คือไหวสวย ยิ้มใส

ไหวสวย หมายถึง การประพฤติปฏิบัติตนถูกต้องตามวัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่น ได้แก่ การไหว้ การเดิน การนั่ง การรู้จักประหยัดอดออม อ่านได้เขียนถูก และสามารถดำรงตนอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขแก้ปัญหาและสร้างสรรค์วิถีชีวิตของตนเองได้ตามวัยอันสมควร

ยิ้มใส หมายถึง คุณธรรมประจำตน ซึ่งได้แก่ มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความกตัญญูและรักษาศิล

เอกลักษณ์ของสถานศึกษา

โรงเรียนมีเอกลักษณ์ในการพัฒนาและจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญด้านคุณธรรม นำความรู้

คุณธรรม หมายถึงการจัดกิจกรรมการเรียนรู้คุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักแนวทางวิถีพุทธ ได้แก่ ทาน (การทาน) ศีล(การรักษาระเบียบวินัย) ภาวนา (การพัฒนาตนทั้ง 4 ด้าน)

ความรู้ หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้คุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานและหลักสูตรสถานศึกษา นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตร

ยุทธศาสตร์/กลยุทธ์หลักโรงเรียนโคกเมยประชาพัฒนา

ข้อที่ 1 สร้างความเสมอภาคและเพิ่มโอกาสให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึง

จุดเน้นที่ 1 ส่งเสริมความเข้มแข็งระบบดูแลนักเรียนระบบงานกิจการนักเรียน

ข้อที่ 2 พัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน

จุดเน้นที่ 2 จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์

จุดเน้นที่ 3 ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีสุขภาพที่ดีและมีสุนทรียภาพทางด้านศิลป์ ดนตรี กีฬา

จุดเน้นที่ 4 ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักเรียน รู้ และพัฒนาตนเองอย่าง

ต่อเนื่อง

จุดเน้นที่ 5 ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดอย่างเป็นระบบ คิดสร้างสรรค์

จุดเน้นที่ 6 พัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถและทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร

จุดเน้นที่ 7 ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และมีเจตคติ

ที่ดีต่ออาชีพสุจริตน้อมนำพระราชดำริหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ข้อที่ 3 พัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน(School Based Management)

จุดเน้นที่ 8 ผู้บริหารสถานศึกษา บริหารอย่างเป็นระบบ มีวิสัยทัศน์มีภาวะผู้นำ บริหารแบบมีส่วนร่วม มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ประสานสัมพันธ์ชุมชน

จุดเน้นที่ 9 ปรับปรุงสภาพแวดล้อมและการบริการให้เอื้อต่อผู้เรียนและผู้รับบริการ มีห้องเรียน อาคาร สถานที่สะอาด ร่มรื่น ปลอดภัยและจัดแหล่งเรียนรู้เป็นห้องปฏิบัติการต่าง ๆ อย่างเพียงพอ

จุดเน้นที่ 10 การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ให้ได้มาตรฐานตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของกระทรวงศึกษาธิการ

ข้อที่ 4 พัฒนาครูและบุคลากรสู่มาตรฐานวิชาชีพ

จุดเน้นที่ 11 พัฒนาบุคลากรปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นมืออาชีพ
ข้อที่ 5 เพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปฐมวัย และหลักสูตรท้องถิ่น
จุดเน้นที่ 12 ปรับปรุงหลักสูตรให้สามารถพัฒนาคุณภาพผู้เรียนได้อย่างรอบด้าน มีรายวิชา

ทำเนียบผู้บริหาร

ลำดับที่	ชื่อ - สกุล	วันที่ดำรงตำแหน่ง
1	นายทองคำ สุขบรม	17 ต.ค.77 – 16 ธ.ค.78
2	นายกอง บัณฑิตโต	14 ก.ค.79 – 11 มิ.ย.05
3	นายทา มละสาร	12 มิ.ย.05 – 12 มิ.ย.06
4	นายประเคน โพธิชัย	11 มิ.ย.06 – 5 ก.ค.24
5	นายคำริ ศิริบุตร	15 ก.พ.25 – 30 ก.ย.42
6	นายสมศักดิ์ อุดมรัตน์	30 ธ.ค.42 – 8 ม.ค.51
7	นายทวี อรรถวิสัย	8 ม.ค.51 –
8	นายวิมล ช่วยรักษา	ผู้อำนวยการโรงเรียนคน ปัจจุบัน

4.โรงเรียนโคกล่ามผดุงวิทย์

โรงเรียนโคกล่ามผดุงวิทย์ มีเนื้อที่ 4 ไร่ 3 งาน 14 ตารางวา

โรงเรียนโคกล่ามผดุงวิทย์ หมู่ที่ 16 บ้านโคกล่าม ตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ กลุ่ม
เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาเมืองฟ้าแดดสงยาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1
ตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 7 พฤษภาคม พ.ศ.2465 โดยนายอำเภอกมลาไสย หลวงพิพัฒน์กมลเขต และได้ใช้ศาลาวัดบ้านโคก
ล่ามเป็นที่เรียน ใช้ชื่อว่า “โรงเรียนประชาบาลตำบลดงลิง 3” (วัดบ้านโคกล่าม) และแต่งตั้งให้นายศรี ศรีชาติเค้า เป็น
ครูใหญ่ คนแรก ทำการสอนตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีจำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 131 คน

ปี พ.ศ.2481 คณะครูพร้อมด้วยชาวบ้านได้ประชุมตกลงกันใช้พื้นที่ของราษฎรบ้านโคกล่ามที่ยกให้เพื่อสร้าง
โรงเรียนเป็นเอกเทศขึ้น 1 หลัง ตามแบบ ป.1 จำนวน 3 ห้องเรียน ในที่ดินประมาณ 4 ไร่ อยู่ทางทิศเหนือของหมู่บ้าน
สิ้นเงินก่อสร้างทั้งสิ้นจำนวน 600 บาท และเป็นที่ตั้งโรงเรียนจนถึงปัจจุบันนี้ เมื่อวันที่ 8 มีนาคม พ.ศ.2492 ได้เปลี่ยน
ชื่อใหม่ว่า “โรงเรียนโคกล่ามผดุงวิทย์” วันที่ 7 กรกฎาคม 2546 ย้ายสังกัดจากสำนักงานคณะกรรมการการ
ประถมศึกษาแห่งชาติ ขึ้นตรงกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

ปัจจุบันโรงเรียนเปิดทำการสอน 2 ระดับ คือระดับก่อนประถมศึกษา (อนุบาล 1 – 2) และระดับประถมศึกษา
ศึกษา (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 6) มีนักเรียนทั้งหมด 42 คน ครู 5 คน ลูกจ้างชั่วคราว(นักการภารโรง) 1 คน โดย
นายเฉลิมชัย ศรีชาติ เป็นผู้อำนวยการโรงเรียนโคกล่ามผดุงวิทย์ ต่อมานายเฉลิมชัย ศรีชาติได้ย้ายไปเป็น
ผู้อำนวยการโรงเรียนชุมชนสีถ่านตำรังวิทย์ นายวิมล รักษาได้มาดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนโคกล่ามผดุงวิทย์
และปัจจุบันนายเอียรชัย ประกอบเลิศได้มาดำรงตำแหน่งเป็นผู้อำนวยการโรงเรียน

รายชื่อครูใหญ่โรงเรียนโคกล่ามผดุงวิทย์ ตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน

1.นายศรี	สีชาติเค้า	เป็นครูใหญ่คนแรก จบชั้น ม.3 บรรจุ 7 พ.ค.2456 – 16 ส.ค.2467
2.นายสิงห์ทอง	อัมจักร	16 ส.ค.2467 – 15 มี.ค.2467
3.นายบัง	ไชยสุระ	15 มี.ค.2467 – 1 พ.ค.2471
4.นายบุญช่วย	ศิริภักดิ์	1 พ.ค.2471 – 1 พ.ค.2471
5.นายพิมล	โพนเฉลียว	18 พ.ค.2484 – 1 เม.ย.2485
6.นายทอง	อัติไพบุลย์	1 เม.ย.2485 – 14 ก.ย.2485
7.นายทอง	พลยะเรศ	4 ก.ย.2485 – 14 ก.ย.2485

- 8.นายทอง อัดไพบูลย์ 31 ม.ค. 2486 – 10 มิ.ย.2506
 9.นายเฉลา อรรคอำนวย 10 มิ.ย.2506 – 3 ต.ค.2512
 10.นายชั้น บรรพกลม 3 ต.ค.2512 – 11 พ.ค.2513
 11.นายประมวล อัดไพบูลย์ 11 พ.ค.2513 – 30 ก.ย.2539
 12.นายวิลาส อรรคอำนวย 30 ก.ย.2539 – 1 พ.ย.2549
 13.นางสาวดวงพร ศิริภักดิ์ 2 ม.ค.2551 – 13 ม.ค.2554
 14.นายเฉลิมชัย ศรีชาติ
 15.นายวิมล ช่วยรักษา
 16.นายเชียรชัย ประกอบเลิศ (ผู้อำนวยการโรงเรียนคนปัจจุบัน)

วิสัยทัศน์

คุณธรรมนำความรู้ มุ่งสู่มาตรฐานการศึกษา พัฒนาโดยมีส่วนร่วมโดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ปรัชญา

ความรู้ คู่ ความดี

คำขวัญ

คุณภาพก้าวหน้า พัฒนาคุณธรรม นำความสะอาด ไม่ขาดสามัคคี ไม่ตรีชุมชน

สีประจำโรงเรียน

ฟ้า แดง

อักษรย่อ

คสผ.

อัตลักษณ์

ยิ้มง่าย ไหว้สวย รายน่าใจ

เอกลักษณ์

คุณธรรมเด่น เน้นมารยาทงาม

ข้อมูลบุคลากร

ลำดับที่	ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง
1	นายเชียรชัย ประกอบเลิศ	ผู้อำนวยการ
2	นายสุรชัย สุขบรม	ครู
3	นายสุระชัย ศิริภักดิ์	ครู
4	นางลำดวน ศิริภักดิ์	ครู
5	นางวิรุบล วันชูเสริม	ครู
6	น.ส.อังคณา พลเดชะ	ครูอนุบาล
7	นายวิเชียร ศรีแก่นทราย	นักการฯ
8	น.ส.ญาวีรินจน์ ทองสุขเจริญ	จนท.ธุรการ

ข้อมูลนักเรียน

ชั้น	จำนวนนักเรียน		
	ชาย	หญิง	รวม
อนุบาล 1	-	5	5
อนุบาล 2	3	3	6
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1	2	1	3
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2	2	3	5
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3	1	4	5
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	3	3	6
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	3	3	6
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	4	2	6

รวม	15	16	31
รวมทั้งหมด	18	24	42

เกียรติยศ ชื่อเสียง ปีการศึกษา 2553

- โรงเรียนต้นแบบ พัฒนาคุณธรรม จริยธรรมระดับจังหวัด
- TOPTEN กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพฯ O-net ของสพป.กส.เขต 1
- TOPTEN กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย NT ของสพป.กส.เขต 1
- TOPTEN กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ NT ของสพป.กส.เขต 1
- TOPTEN กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ NT ของสพป.กส.เขต 1
- TOPTEN กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ LAs ของสพป.กส.เขต 1
- TOPTEN กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพฯ LAs ของสพป.กส.เขต 1
- รางวัลเหรียญทอง กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพฯ O-net ของสพป.กส.เขต 1
- รางวัลเหรียญทอง NT กลุ่มสาระฯคณิต

เกียรติยศ ชื่อเสียง ปีการศึกษา 2554

- นักเรียนชั้น ป.3 อ่านออกเขียนได้ 100 เปอร์เซนต์
- TOPTEN กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ O-net ของสพป.กส.เขต 1
- รางวัลเหรียญทองระดับเขตพื้นที่การศึกษาฯกิจกรรม เพลงคุณธรรม ระดับ ป.1 -3 เนื่องในงานศิลปหัตถกรรมนักเรียน
- รางวัลเหรียญทองระดับเขตพื้นที่การศึกษาฯกิจกรรม เพลงโครงงานคุณธรรม ระดับ ป.1 – 3 เนื่องในงานศิลปหัตถกรรมนักเรียน
- รางวัลเหรียญทองระดับเขตพื้นที่การศึกษาฯกิจกรรมท่องบทอาขยาน ระดับ ป.1 – 3 เนื่องในงานศิลปหัตถกรรมนักเรียน
- รางวัลเหรียญทอง กิจกรรมเล่าเรื่องจากภาพ ระดับ ป.1 – 3 ตามโครงการรักษ์ภาษาไทย
- รางวัลเหรียญเงิน กิจกรรมแข่งขันเรียงความระดับ ป.4 – 6 ตามโครงการรักษ์ภาษาไทย
- กิจกรรมเหรียญทองระดับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กิจกรรมเพลงคุณธรรม ระดับ ป.1-3 เนื่องในงานศิลปหัตถกรรมนักเรียนครั้งที่ 61 ที่จังหวัดมหาสารคาม

เกียรติยศ ชื่อเสียง ปีการศึกษา 2555

- เกียรติบัตรรางวัลเหรียญทองระดับเขตฯกิจกรรมเพลงคุณธรรม ระดับ ป.4 – 6 งานศิลปหัตถกรรมนักเรียนครั้งที่ 62
- เกียรติบัตรรางวัลเหรียญทองระดับเขตฯกิจกรรมท่องอาขยานทำนองเสนาะ ระดับ ป.1 - 3 งานศิลปหัตถกรรมนักเรียนครั้งที่ 62
- O-net อยู่ในระดับ 5 ของกลุ่มเครือข่าย
- NT อยู่ในอันดับ 1 ของกลุ่มเครือข่าย
- TOPTEN ของคะแนน NT อยู่ในอันดับ 5 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์เขต 1
- ผ่านการประเมิน สมศ.รอบ 3 ทั้งระดับปฐมวัยและประถมศึกษาในระดับ ดี

เกียรติยศ ชื่อเสียง ปีการศึกษา 2556

- รางวัลรองชนะเลิศอันดับ 2 สวดมนต์หมู่สรวงวิญญูะ เนื่องในงานหัตถกรรมส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมประจำปี 2556 ที่มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัยวิทยาเขตขอนแก่น

5.โรงเรียนบ้านแวงประชารัฐบำรุง

โรงเรียนบ้านแวงประชารัฐบำรุง ตั้งอยู่หมู่ที่ 6 บ้านแวง ตำบลดงลิง อำเภออมลาลัย จังหวัดกาฬสินธุ์ ครูใหญ่คนแรกจนถึงปัจจุบันดังนี้

1.นายสุบิน	พลแกลง	(พ.ค.2484 – มิ.ย.2489)
2.นายดิลก	คงภาชี	(ก.ค.2489 – พ.ย.2490)
3.นายสมัย	สุนิตย์	(พ.ย.2490 – พ.ค.2491)
4.นายพรหม	ดอนไพร	(พ.ค.2491 – ต.ค.2496)
5.นายประเคน	โพธิชัย	(ต.ค.2496 – มิ.ย.2506)
6.นายวัลลภ	ศิริภักดิ์	(มิ.ย.2506 – พ.ค.2517)
7.นายสนิท	จำปาชุม	(พ.ค.2517 – ส.ค.2526)
8.นายมงคล	ผ่านสำแดง	(เม.ย.2527 – พ.ค.2531)
9.นายประเจน	ทบวอ	(พ.ค.2532 – ก.ค.2533)
10.นายสมยศ	เหมนวล	(ก.ค.2532 – ส.ค.2533)
11.นายอภิรักษ์	กมลพันธ์	(ส.ค.2533 – พ.ค.2534)
12.นายประพันธ์	แสงสว่าง	(ก.ค.2534 – ธ.ค.2535)
13.นายคำใหม่	กมลเรือง	(ก.พ.2536 – พ.ย.2538)
14.นายวิโรจน์	สว่างบุญ	(พ.ค.2539 – พ.ย.2539)
15.นายวีระพงษ์	บุญธรรม	(พ.ย.2539 – ม.ค.2545)
16.นายไพรัตน์	เพียรสดับ	(เม.ย.2545 – ต.ค.2549)
17.นายประเสริฐ	ศรีประโชติ	(ต.ค.2549 – ม.ค.2552)
18.นายสุรพงษ์	กมลสาร	(ก.พ.2552)
19.นายอาทิตย์	โพนศรีสม	(ผู้อำนวยการโรงเรียนคนปัจจุบัน)

ศิษย์เก่าที่สร้างชื่อเสียง

1.นายพรหม	อริญรัตน์	(อดีตนายอำเภอบัวเขต)
2.นายไชยงค์	จงหมั่น	(อดีตสาธารณสุข อำเภอนาคู)
3.นายประมวล	หัตถพรหม	(อดีตสาธารณสุข อำเภอร่องคำ)
4.นายชวน	อริญรัตน์	(อดีตศึกษานิเทศ อำเภออมลาลัย)

6.โรงเรียนดอนหวายราษฎร์บำรุง

ข้อมูลทั่วไป

โรงเรียนดอนหวายราษฎร์บำรุง ตำบลดงลิง อำเภออมลาลัย จังหวัดกาฬสินธุ์ สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1

เปิดสอนตั้งแต่ระดับ ชั้นอนุบาลปีที่ 1 ถึงระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

มีพื้นที่เขตบริการ 3 หมู่บ้าน ได้แก่ บ้านดอนหวาย หมู่ที่ 9 ,14 ,17

ข้อมูลด้านการบริหาร

นางสาวดวงพร ศิริภักดิ์ วุฒิการศึกษาสูงสุด การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.)สาขา การบริหารการศึกษา ดำรง ตำแหน่งที่โรงเรียนนี้ตั้งแต่ 30 พฤศจิกายน 2553 ปัจจุบัน นายพันเดช อริญเวศ ดำรงตำแหน่งเป็นผู้อำนวยการ โรงเรียน

ประวัติโดยย่อ

โรงเรียนดอนหวายราษฎร์บำรุง เดิมชื่อว่าโรงเรียนประชาบาลตำบลดงลิง 10 ตั้งอยู่ที่ 13 ตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ซึ่งแยกมาจากโรงเรียนประชาบาลตำบลดงลิง 4 เมื่อวันที่ 1 มิถุนายน 2482 แรกเริ่มตั้งอยู่ที่ศาลาวัดบ้านดอนหวาย โดยทางราชการแต่งตั้งให้นายสิงห์ บุญแสน เป็นผู้รักษาราชการในตำแหน่งครูใหญ่และต่อมาได้แต่งตั้งนายนวล สุรนิทย์ ดำรงตำแหน่งครูใหญ่คนแรก เปิดทำการสอนระดับเตรียมประถมศึกษาและประถมศึกษาปีที่ 1 – 4 มีนักเรียน 81 คน โดยใช้ศาลาวัดบ้านดอนหวายเป็นสถานที่ให้การศึกษาเรื่อยมา ต่อมาชาวบ้านดอนหวายได้จัดหาที่ดินขนาด 5 ไร่เศษ ทางทิศใต้ของหมู่บ้านและร่วมกันบริจาคทุนทรัพย์จัดสร้างอาคารเรียนเป็นเอกเทศ เมื่อประมาณปี พ.ศ.2493 จนกระทั่งวันที่ 1 ตุลาคม 2508 ทางราชการได้จัดสรรงบประมาณจำนวน 30,000 บาท จัดสร้างอาคารเรียนถาวรขึ้น สร้างเสร็จเมื่อประมาณเดือนมกราคม พ.ศ.2509 และให้นามโรงเรียนใหม่ว่าโรงเรียนดอนหวายราษฎร์บำรุงในกาลต่อมามีทางราชการได้ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหมู่บ้านใหม่ซึ่งบ้านดอนหวายได้เปลี่ยนจากหมู่ที่ 13 เป็นหมู่ที่ 9

ปีการศึกษา 2553 โรงเรียนดอนหวายราษฎร์บำรุง มีบุคลากร 10 คน จำนวนนักเรียน 128 คน เปิดทำการสอนตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษาถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยมีนายสดี ไช ภูเนตร เป็นผู้อำนวยการโรงเรียนดอนหวายราษฎร์บำรุง และต่อมาในวันที่ 30 พฤศจิกายน 2553 ทางสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ได้แต่งตั้งนางสาวดวงพร ศิริภักดิ์ มาดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนปัจจุบัน นายพันเดช อรัญเวศ ดำรงตำแหน่งเป็นผู้อำนวยการโรงเรียน

ที่ตั้งและขนาด

โรงเรียนดอนหวายราษฎร์บำรุง มีเนื้อที่ 10 ไร่ 1 งาน 14 ตารางวา ตั้งอยู่หมู่ที่ 9 ตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นโรงเรียนขนาดกลาง มีนักเรียน 125 คน ข้าราชการครู 10 คน เปิดสอนตั้งแต่อนุบาล 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หมู่บ้านในเขตบริการมี 3 หมู่บ้าน คือหมู่ที่ 9,14,17 มี 402 ครัวเรือน จำนวนประชากร 1,628 คน ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม มีรายได้มากกว่า 20,000 บาท/ครัวเรือน/ปี และมีอาชีพเสริมคือการเย็บกระเป่า โรงเรียนดอนหวายราษฎร์บำรุงอยู่ห่างจากอำเภอกมลาไสย 20 กิโลเมตร ห่างจากจังหวัดกาฬสินธุ์ 32 กิโลเมตร

จุดเน้น

จัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เน้นการกีฬา
 วัตถุประสงค์และประเมินผลด้วยวิธีที่หลากหลาย

ปรัชญาโรงเรียน

“การศึกษา เป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตของมนุษย์และสังคม”

คำขวัญประจำโรงเรียน

“ประพฤติดี วิชาฉลาด สามารถการงาน สมานสามัคคี กีฬาเลิศ”

สีประจำโรงเรียน

ขาว – แดง

ขาว หมายถึง ความสะอาดบริสุทธิ์ผุดผ่องสะอาดกายสะอาดใจ

แดง หมายถึง ความมั่นคงแข็งแรงไม่หวั่นไหวง่าย

อักษรย่อของโรงเรียน

“ดว.”

วิสัยทัศน์

เป็นโรงเรียนที่มีภูมิทัศน์น่าอยู่ จัดกระบวนการเรียนการสอนที่มุ่งให้ผู้เรียนมีคุณธรรมนำความรู้คุณภาพผู้เรียนได้มาตรฐาน นำหลักเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำรงชีพและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมีความเป็นเลิศทางวิชาการด้านเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และภาษาอังกฤษ บุคลากรพัฒนาตนเป็น

ครูมีอาชีพ การบริหารจัดการศึกษามีคุณภาพและประสิทธิภาพชุมชนมีส่วนร่วมและพึงพอใจในการบริหารและการจัดการศึกษา

ศิษย์เก่าที่สร้างชื่อเสียงให้โรงเรียน

ศิษย์เก่าโรงเรียนดอนหวายราษฎร์บำรุง มีมากมายหลายคนที่ได้ประสบความสำเร็จในชีวิต และได้สร้างชื่อเสียงให้กับชุมชนเป็นต้นว่า

น.ส.สกุลทอง ทองหนองบัว ได้รับการคัดเลือกให้ได้รับทุนพระราชทานจากสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชสยามมกุฎราชกุมาร ในปีพ.ศ.2552 ซึ่งเป็นทุนต่อเนื่องปัจจุบันศึกษาในมหาวิทยาลัยมหาสารคาม คณะมนุษยศาสตร์ เอกภาษาอังกฤษ

น.ส.แก้วกัลยา กมลทะรา ได้รับคัดเลือกเป็นนักวอลเลย์บอลชุดเยาวชน

ปัจจุบันศึกษาอยู่ที่มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

7.โรงเรียนโคกศรีเมือง

โรงเรียนโคกศรีเมือง ก่อตั้งปี พ.ศ.2526 ผู้อำนวยการคนแรกคือนายนิคม อรรคอำนวย ปัจจุบันมีครูประจำการ 14 คน

ผู้บริหารคนปัจจุบัน คือนายประมวล อรรคพงษ์ รักษาการตำแหน่งผู้อำนวยการ

ครูอัตราจ้าง 1 คน

ครูสอนเด็กพิการเรียนร่วม 1 คน

พนักงานราชการ 3 คน

นักการภารโรง 2 คน

ปัจจุบันเปิดสอนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 6 จำนวนนักเรียน 180 คน

สีประจำโรงเรียน น้ำเงิน เหลืองทอง

ปรัชญาโรงเรียน สุขใจ ปัญญาปฏิลาโพ ผู้มีปัญญาย่อมนำมาซึ่งความสุข

ผลงานดีเด่นทางวิชาการ

1.โรงเรียนโคกศรีเมือง ได้นำนักเรียนเข้าร่วมแข่งขันงานศิลปหัตถกรรม ครั้งที่ 63 ที่จังหวัดกาฬสินธุ์

2.ได้รับรางวัลชนะเลิศระดับเหรียญทอง เป็นตัวแทนเข้าร่วมแข่งขันงานศิลปหัตถกรรม ระดับภาค

ตะวันออกเฉียงเหนือที่จังหวัดนครพนมและจังหวัดมุกดาหาร จำนวน 4 รายการดังนี้

-การแข่งขันจัดการค่ายพักแรม (ม.1 – ม.3)

-การแข่งขันการสร้างอุปกรณ์เพื่อให้บริการ (ม.4 – ม.6)

-การประดิษฐ์วัสดุเหลือใช้ ประเภทบกพร่องทางการเรียนรู้ไม่กำหนดช่วงชั้น

-การแข่งขันประกวดเล่านิทานคุณธรรม ม.1 – ม.3

บทที่ 4

มรดกทางธรรมชาติและวัฒนธรรมของท้องถิ่น

มรดกทางธรรมชาติ

พื้นที่ตำบลดงลิงมีทรัพยากรทางธรรมชาติที่ถือว่าเป็นมรดกของชุมชน ซึ่งชาวตำบลดงลิงมีความภาคภูมิใจและพร้อมที่จะร่วมมือกัน รักษา มรดกที่สำคัญนี้ไว้ ซึ่งพอจะจำแนกเป็นประเภทต่าง ๆ ได้ดังนี้

1.ป่าไม้ ป่าไม้ในเขตพื้นที่ตำบลดงลิง มีสภาพเป็นดงดอน (ป่าละเมาะ) ใกล้กับชุมชน คือป่าดงเปลือย ป่าดงจักร ป่าโคกใหญ่ ดงบักลอย มีลักษณะเป็นป่าเบญจพรรณ หรือป่าโคก ซึ่งถือว่าเป็นเอกลักษณ์ของป่าไม้ในเขตตำบลดงลิง พันธุ์ไม้ที่สำคัญซึ่งเกิดตามธรรมชาติ คือไม้ยาง ไม้เต็ง(ไม้จิก) ไม้ลัง (ไม้ฮัง) ไม้พลวง ไม้เทียง(ไม้ชาติ) ไม้กราก(ไม้สะแบง) และไม้อื่น ๆ ส่วนพืชพื้นล่าง ได้แก่หญ้าจำพวกหญ้าคา หญ้าจืด หญ้าเลา หญ้าแซม เป็นต้น พื้นที่ป่าเหล่านี้ประชาชนในท้องถิ่นยังได้อาศัยเก็บของป่ากิน เช่น เห็ด หน่อไม้ หรือสัตว์ป่าประเภทกิ้งก่า จักจั่น เป็นต้น

2.ทรัพยากรน้ำ บริเวณพื้นที่ตำบลดงลิงมีสภาพเป็นที่ลุ่มอันอุดมสมบูรณ์ เป็นบริเวณที่มีแม่น้ำสองสายมาจบกั้น คือแม่น้ำชีกับแม่น้ำปาว ประชาชนได้อาศัยน้ำจากแม่น้ำสองสายนี้ ทำการเกษตร ทำนาปรัง ปลูกพืชฤดูแล้ง เช่น ถั่วลิสง แตงโม ข้าวโพด เป็นต้น โดยการสูบน้ำจากพลังงานไฟฟ้า เข้ามาสู่แปลงเกษตรกรรมนอกจากนั้นยังมีแหล่งน้ำที่เป็นห้วย หนอง ซึ่งมีอยู่หลายแห่งคือ ห้วยอีจ้อย กุดท่าเมือง หนองปลาภาพ เป็นต้น

ประชาชนในท้องถิ่น ได้ใช้เป็นแหล่งจับปลา น้ำจืดตามธรรมชาติ รวมทั้งในอดีตแม่น้ำชีและแม่น้ำปาวใช้เป็นแหล่งทางคมนาคมที่สำคัญ โดยการล่องเรือยนต์ขนส่งผู้โดยสารตามลำน้ำหมู่บ้านต่าง ๆ ที่อยู่ริมน้ำจะมีท่าจอดเรือเพื่อขนส่งผู้โดยสารและขนส่งสินค้า นอกจากนี้ยังมีเรือขนส่งสินค้า คือเรือกะแซงขนข้าวหรือพืชผลทางการเกษตรเริ่มตั้งแต่ต้นน้ำชีจังหวัดชัยภูมิ และร่องผ่านมีท่าขนถ่ายสินค้าตามริมน้ำ ซึ่งปัจจุบันยังมีร่องรอยของทำน้ำปรากฏอยู่

มรดกทางวัฒนธรรม

วัฒนธรรม คือสิ่งที่แสดงออกถึงความเจริญรุ่งเรืองที่มีมาแต่อดีต มีพัฒนาการสืบทอดเป็นมรดกมาสู่ลูกหลานจนถึงปัจจุบัน ในเขตพื้นที่ตำบลดงลิง บรรพบุรุษได้ส่งสมวัฒนธรรมเป็นมรดกตกทอดมาจนถึงปัจจุบันซึ่งสามารถแยกเป็นประเภทต่าง ๆ ได้ดังนี้

1.วัฒนธรรมทางวัตถุ คือวัฒนธรรมที่แสดงออกให้เห็นเป็นรูปวัตถุ ส่วนใหญ่สร้างขึ้นมาเพื่อสนองต่อความจำเป็นในการดำรงชีวิต เช่น บ้านเรือนที่อยู่อาศัย โบสถ์ วิหาร ศาลาการเปรียญ สิ่งของเครื่องใช้ต่าง ๆ เป็นต้น ในเขตตำบลดงลิงมีวัฒนธรรมทางวัตถุที่สำคัญและทรงคุณค่าคือ โบราณวัตถุรูปเคารพที่ขุดพบที่บ้านโนนเมืองและพระหว่านจำปาสัก ขุดพบที่บ้านเมย สวนโคก รวมทั้งไหโบราณพบที่บ้านสวนโคก นอกจากนี้ยังพบไหบรรจุเครื่องประดับสำริด สิ่งของเครื่องใช้โลหะประเภทจอบ เสียม บริเวณริมฝั่งแม่น้ำชี เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีโบราณวิหาร ศาลาการเปรียญแบบดั้งเดิมที่มีคุณค่าทางสถาปัตยกรรม ตามวัดบ้านต่าง ๆ หลายแห่ง เช่นที่บ้านสีฐาน บ้านโนนเมือง บ้านดอนหวาย เป็นต้น

2.วัฒนธรรมด้านจิตใจ เป็นวัฒนธรรมที่เกิดจากแนวคิด ปรัชญา เจตคติ ค่านิยม ดนตรี ภาษา ภาพศาสนา และพิธีกรรมของท้องถิ่น ที่แสดงออกมาในลักษณะของพิธีกรรมทางศาสนา คติความเชื่อ จารีตประเพณีศิลปะและการละเล่น เป็นต้นคือ

ภาษาและวรรณกรรม ประชาชนชาวตำบลดงลิง มีภาษาถิ่นคือภาษาไทยอีสาน (ภาษาลาว) ส่วนภาษาราชการใช้ภาษาไทยกลาง

ส่วนวรรณกรรมท้องถิ่นที่สำคัญส่วนใหญ่เป็นนิทานพื้นบ้าน มีลักษณะเป็นวรรณกรรมมุขปาฐะ ที่เล่าสืบต่อกันมาเช่น นิทานเรื่องท้าวคำสอน ขุนทึง ขุนเทือง การะเกด สินไซ ขูลุนางอ้ว ท้าวกำกาดำ เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีวรรณกรรมประเภท ผญา (ภาษิตอีสาน) และการแสดงพื้นบ้าน เช่น หมอลำ เป็นต้น

3.วัฒนธรรมด้านพิธีกรรมและคติความเชื่อ ชาวตำบลดงลิงมีคติความเชื่อและพิธีกรรมที่ถือปฏิบัติสืบต่อกันมาตั้งแต่บรรพบุรุษที่สำคัญ คือ

1.ความเชื่อเรื่องผีปู้ตา (วิญญาณบรรพบุรุษประจำหมู่บ้าน) ซึ่งเชื่อว่าเป็นวิญญาณของบรรพบุรุษประจำหมู่บ้านที่ทำหน้าที่ปกป้องคุ้มครองคนในหมู่บ้าน ให้อยู่เย็นเป็นสุข ซึ่งเกือบทุกหมู่บ้านจะมีศาลปู้ตา ซึ่งมักตั้งอยู่ในที่ป่าละเมาะ หรือดงดอนใกล้หมู่บ้านมีต้นไม้ใหญ่ขึ้นอย่างหนาแน่น เนื่องจากนั้นยังเชื่อว่ายังสามารถแสดงอำนาจศักดิ์สิทธิ์ให้ปรากฏบันดาลให้สิ่งต่าง ๆ เป็นไปตามความประสงค์ของผู้บนบาน ภาษาท้องถิ่นเรียกว่า “บ่า” เมื่อได้สิ่งที่ตนปรารถนาแล้วก็จะแก้บนเรียกว่า “ปงบ่า” นอกจากนั้นในแต่ละปีจะมีพิธีเลี้ยงปู้ตาเป็นประจำทุกปี พร้อมทั้งมีการเสี่ยงทายซึ่งส่วนใหญ่จะถือเอาวันหนึ่งวันใดในเดือนหก เป็นวันเลี้ยงผีปู้ตา ในขณะที่เดียวกันถ้าหากมีคนในหมู่บ้านทำการลบลู่หรือมีสิ่งอัปมงคลขึ้น เชื่อว่าเป็นการกระทำของผีปู้ตา เพื่อเป็นการสั่งสอนผู้นั้นต้องไปขอขมาโทษผีปู้ตาโดยผ่าน “จ่า” ซึ่งเป็นผู้ทำหน้าที่ติดต่อกับวิญญาณผีปู้ตาเพื่อแก้ไขหรือขอโทษ

2.คติความเชื่อเกี่ยวกับหลักบ้านหรือผือบ้าน หลักบ้านมักจะอยู่บริเวณทางสามแพร่งในหมู่บ้าน ภาษาท้องถิ่นเรียกว่า “ผือบ้าน” บริเวณใกล้หลักบ้านจะมีศาลากลางบ้าน สำหรับใช้เป็นสถานที่ทำพิธีกรรมต่อหลักบ้านหลักเมืองให้เที่ยงตรง และปกติทุกปีจะมีพิธีเช่นสรงหลักบ้าน ซึ่งจะทำในเดือนเจ็ด ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของประเพณีฮีตสิบสอง เรียกว่า “บุญซ่มชะ” โดยการนิมนต์พระภิกษุมาเจริญพระพุทธมนต์เย็น ชาวบ้านทุกครัวเรือนจะนำดอกไม้ธูปเทียนมาร่วมพิธี พร้อมกับนำด้ายสายสิญจน์และกรวดทรายมาไว้ในบริเวณมณฑลพิธี เมื่อเสร็จพิธีจะนำด้ายสายสิญจน์ไปผูกแขนเพื่อเป็นสิริมงคล แก่คนในครอบครัวและนำกรวดไปหว่านตามอาคารบ้านเรือนเพื่อไล่สิ่งอัปมงคลทั้งหลายออกไปจากบ้านเรือน

3.คติความเชื่อเกี่ยวกับฤกษ์ยาม ชาวตำบลดงลิงมีความเชื่อว่า การที่จะประกอบพิธีมงคลใด ๆ หากตรงกับเวลาและฤกษ์ยามที่ดี จะเกิดความเป็นสิริมงคลขึ้น แต่หากการกระทำการมงคลใดไม่ถูกต้องตามฤกษ์ยามก็จะส่งผลตามมภายหลัง แม้กระทั่งจะเดินทางไกลไปค้าขาย การจัดพิธีแต่งงาน การปลูกสร้างบ้านเรือนใหม่จะต้องดูฤกษ์ยามก่อน เพื่อให้เกิดความเป็นสิริมงคลแก่ชีวิต เช่นการปลูกสร้างบ้านเรือน ฤกษ์วันแรกนาขวัญ การแต่งงาน เป็นต้น

4.คติความเชื่อเกี่ยวกับขวัญ ชาวตำบลดงลิงมีความเชื่อว่าทุกคนมี “ขวัญ” อยู่กับตนจนมีคำพังเพยว่า “ขวัญหนีดีฝ่อ” ,ขวัญกระเจิง เป็นต้น หากขวัญไม่อยู่กับตัวผู้ใด ผู้นั้นก็จะเกิดล้มป่วยขึ้น จึงมีพิธีเรียกขวัญซึ่งเรียกว่า “สู่ขวัญ” โดยการตกแต่ง “พาขวัญ” เพื่อเชิญขวัญมาสู่ตัวตน หมอสูตรขวัญจะทำพิธีเชิญขวัญหรือเรียกขวัญเสร็จแล้วจะมีการผูกข้อมือด้วยด้าย เพื่อให้ขวัญกลับมาอยู่กับตัว ความเชื่อนี้ยึดถือและปฏิบัติสืบทอดกันมาจนถึงปัจจุบัน ซึ่งแสดงให้เห็นถึงคติความเชื่ออย่างหนึ่งของคนในท้องถิ่น

วัฒนธรรมด้านดนตรีและการแสดงพื้นบ้าน

ชาวตำบลดงลิง เป็นชุมชนที่รักความสนุกสนานความบันเทิง ได้คิดประดิษฐ์ดนตรี รวมทั้งการละเล่นพื้นบ้านที่ตกทอดมาจากบรรพบุรุษที่สำคัญ คือ

1.การแสดงพื้นบ้าน การแสดงพื้นบ้านที่สำคัญอย่างหนึ่งคือหมอลำ ซึ่งถือว่าการแสดงท้องถิ่นของคนอีสานที่นิยมสูงสุด การลำมีหลายท่วงทำนอง การลำเพื่อความสนุกสนาน คือลำกลอน ลำเรื่อง ลำซิ่ง เป็นต้น นักแสดงหมอลำพื้นบ้านที่มีชื่อเสียงในท้องถิ่น คือนางสำออง จงมีเดช นายสมาน กมลรัตน์ นายมี อรุณไพร นายสีดา ราชภักดี นายทอง อรุณไพร และที่มีชื่อเสียงเป็นที่นิยมแห่งยุคสมัยนั้นคือ นางสาวยุพิน เหมวิจิตร ฉายา “ฮั่นนี่ศรีอีสาน” เป็นชาวบ้านเมย หมู่ที่ 5

2.วัฒนธรรมด้านดนตรีกลองเสียง การแข่งขันกลองเสียง กลองเสียงเป็นเครื่องดนตรีที่มีความแปลกกว่าเครื่องดนตรีทั่วไป คือบรรเลงเพื่อประชันหรือแข่งขันความดังของเสียง ไม่เน้นการบรรเลงเพื่อความสนุกสนานบันเทิง กลองเสียงมีถิ่นกำเนิดและนิยมเล่นกันในตำบลดงลิง ทุกหมู่บ้านในตำบลดงลิงจะมีกลองเสียงอย่างน้อย 1 คู่ ประจำหมู่บ้าน กลองเสียงไม่มีหลักฐานว่ามีมาตั้งแต่ครั้งใด แต่มีบันทึกไว้ในวรรณกรรมท้องถิ่นหลายเรื่อง เช่นเรื่องผา

แดงนางไอ่ ตำนานเมืองฟ้าแดดสูงยาง ก็ได้กล่าวถึงกลองเสียงไว้เช่นกัน ที่ตำบลดงลิง นิยมนำมาใช้แห่บั้งไฟ ในงาน ประเพณีบุญเดือนหก เพื่อให้เกิดความสนุกสนานหลักจากแห่เสร็จ ก็จะนำมาตีประชันเสียงกันเรียกว่า “เสียงกลองกึ่ง” กำเนิดกลองกึ่ง ไม่ทราบว่กลองกึ่งมีมาแต่เมื่อใด แต่จะนำมาใช้แห่ในบุญเดือนหก (บุญบั้งไฟ) เพื่อให้เกิดความสนุกสนาน และหลังจากแห่เสร็จก็นำมาเสียงกลองกึ่ง (ตีแข่งกัน)

ลักษณะของกลองกึ่ง เป็นกลองทำจากไม้ประดู่แดงทรงกระบอกกลางด้านหน้ากลองกว้างประมาณ 40 ซม. ด้านล่างกลอง (ก้นกลอง) กว้างประมาณ 30 ซม. สูงประมาณเท่าครึ่งของความกว้างหน้ากลอง หุ้มด้วยแผ่นหนัง ทั้งด้านหน้าและด้านล่าง ดึงเข้าหากันโดยใช้หนังซึ่งเรียกว่าหนังซึกและหนังหูกลองข้างกลองห่างจากหน้ากลอง ประมาณ 20 ซม. เจาะเป็นรูสี่เหลี่ยมขนาด 10 * 15 ซม. ซึ่งเรียกว่ารูแพเพื่อเป็นการระบายเสียงเวลาตี ข้างในกลอง เหนือรูแพจะเป็นปู้ เรียกว่าลิ้นกลอง เพื่อทำหน้าที่ปรับระดับเสียงของกลอง (เหมือนลิ้นคน)

บทที่ 5

ภูมิปัญญาชาวบ้านและเทคโนโลยีท้องถิ่น

ภูมิปัญญาชาวบ้าน เป็นสิ่งที่คนในท้องถิ่น ประดิษฐ์คิดค้นเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาขึ้นเพื่อนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวัน

ชาวตำบลดงลิง ตั้งแต่บรรพบุรุษเป็นต้นมาได้คิดค้น วิจัยในการแก้ไขปัญหาและนำทรัพยากรธรรมชาติที่เป็นวัสดุหาได้ในท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวันมากมายหลายปัญหา ภูมิปัญญาชาวบ้านที่สำคัญมีดังนี้

1. เครื่องจักสานไม้ไผ่ ชาวตำบลดงลิง ได้ใช้ภูมิปัญญาในการนำวัสดุที่มีในท้องถิ่นมาประดิษฐ์เป็นเครื่องมือเครื่องใช้ในครัวเรือน โดยการนำไม้ไผ่ หวาย มาจักสานเป็นตะกร้า ช้อน ตลอดจนเครื่องมือดักสัตว์ เช่น ลอบไซ เป็นต้น หมู่บ้านที่ได้รับการส่งเสริมตั้งแต่ครั้งโครงการอีสานเขียวเป็นต้นมา คือ บ้านดอนหวาย ตำบลดงลิง ได้จัดตั้งกลุ่มหัตถกรรมการจักสานไม้ไผ่ขึ้นเป็นผลิตภัณฑ์ที่นำออกจำหน่าย จะเห็นว่าริมถนนจะมีร้านเครื่องจักสานไม้ไผ่ (OTOP) อยู่หลายแห่งซึ่งแสดงให้เห็นว่าภูมิปัญญาชาวบ้านในการนำวัสดุในท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างแท้จริง

2. การทอผ้าไหม วัฒนธรรมอย่างหนึ่งของชาวตำบลดงลิงที่สืบทอดมาแต่บรรพบุรุษคือ การปลูกหม่อนเลี้ยงไหม นำเส้นใยมาทอเป็นผ้าไหมที่มีคุณภาพไว้ใช้ ตัดเป็นเสื้อผ้า ผ้าถุง โดยสตรีแม่บ้านจะทอผ้าไหมเกือบทุกหมู่บ้าน โดยเฉพาะที่บ้านสวนโคก บ้านเมย และบ้านโคกล่าม มีการรวมกลุ่มของแม่บ้านทอผ้าไทย เพื่อนำไปใช้และจำหน่ายเป็นรายได้เสริมแก่ครอบครัว

3. การทำกระเป่า ที่นอน หมู่บ้านดอนหวายตำบลดงลิง นอกจากอาชีพหลัก คือการทำนาแล้วเกือบทุกหลังคาเรือนจะประกอบอาชีพทำกระเป่าถือ อาชีพนี้เริ่มจากการที่ชาวบ้านดอนหวาย ได้ไปทำงานในโรงงานทำกระเป่าที่กรุงเทพฯ แล้วนำความรู้ประสบการณ์จากการทำกระเป่าในโรงงานมาสร้างงานที่บ้าน หรือผลิตเพื่อส่งโรงงานซึกฟอกหนัง นอกจากนั้นยังผลิตเพื่อจำหน่ายเอง และในปัจจุบันบ้านโคกล่าม ได้มีการรวมกลุ่มเพื่อตัดเย็บกระเป่ารวมทั้งที่นอนและหมอน เพื่อการสร้างรายได้ให้กับคนใจชุมชน

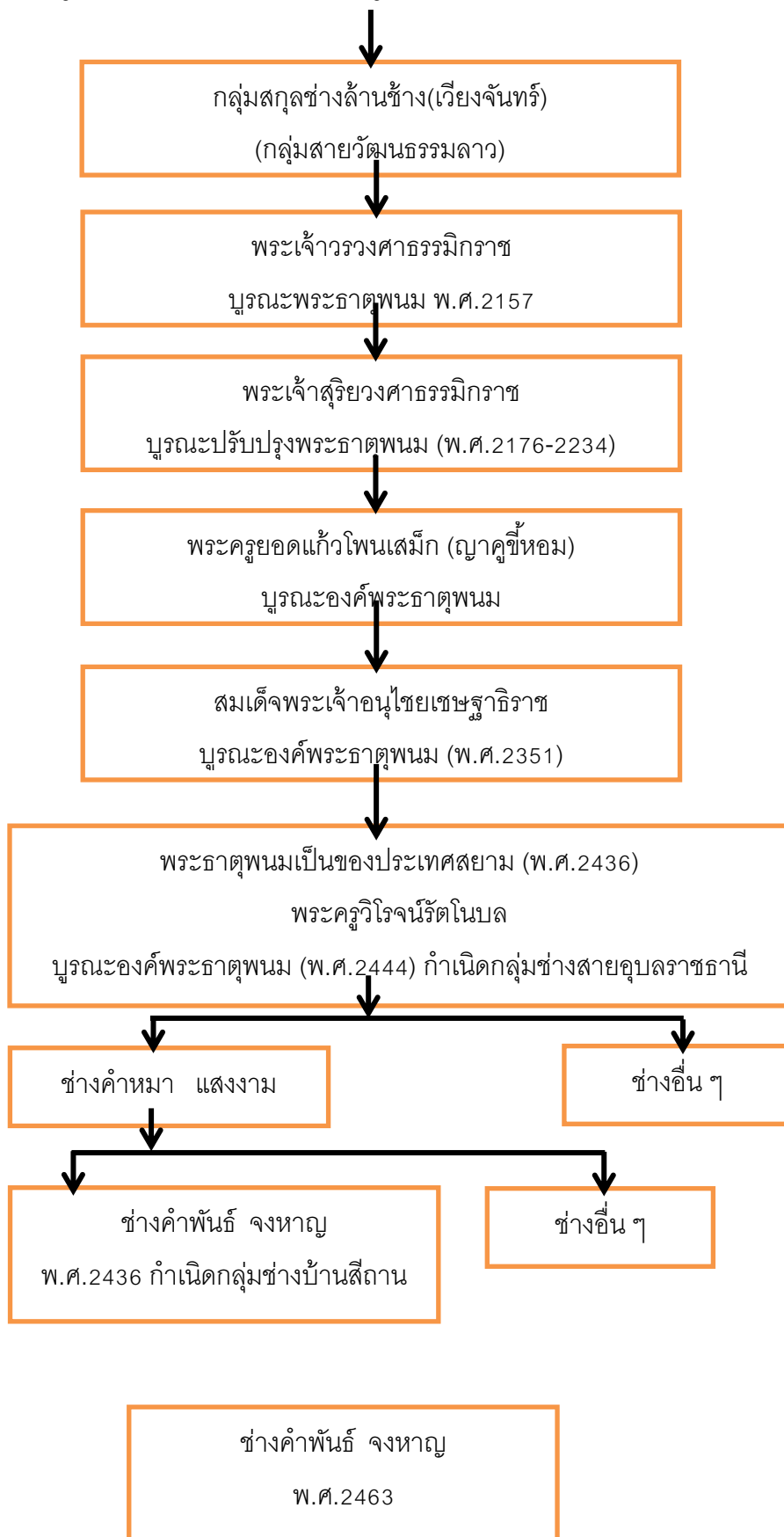
4. แหล่งชุมชนช่างก่อสร้าง ศาสนสถาน ตำบลดงลิงหลายหมู่บ้าน โดยเฉพาะบ้านสีถานได้ชื่อว่าเป็นแหล่งชุมชนช่างฝีมือดีในการก่อสร้างศาสนสถาน เช่น โบสถ์ วิหาร ศาลาการเปรียญ เมรุ ซึ่งปรากฏมีลักษณะทางสถาปัตยกรรมงดงาม ฝีมือเป็นเลิศด้วยลวดลายประดับที่วิจิตรบรรจงเป็นที่เลื่องลือไปทั่วสารทิศ

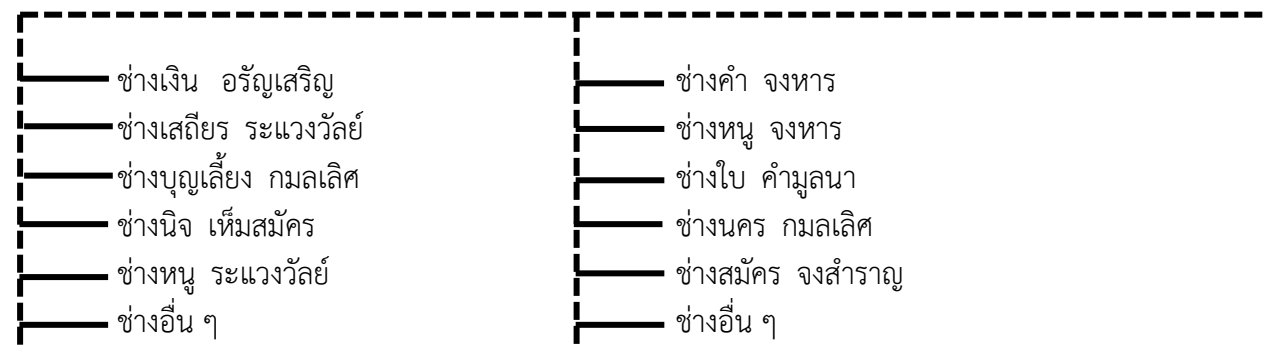
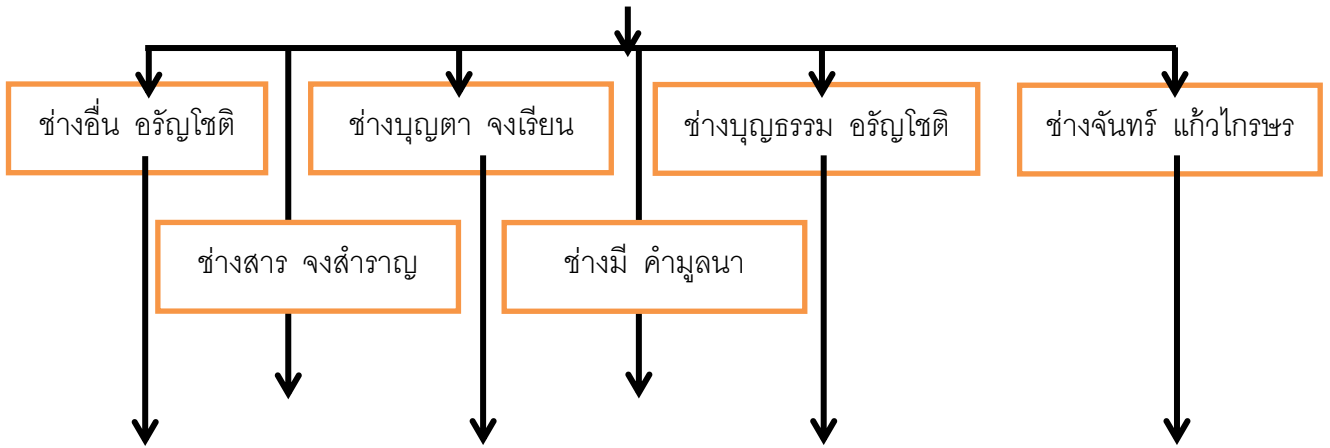
ตระกูลช่างบ้านสีถาน ได้แตกแขนงช่างออกไป ทำการก่อสร้างศาสนสถานยังสถานที่ต่าง ๆ ทั่วประเทศรวมทั้งต่างประเทศ คือประเทศอินเดีย ลาว ก็ได้นำช่างจากบ้านสีถานไปทำการก่อสร้าง ศาสนสถาน ถือเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นของเหล่าช่างที่สำคัญ

จากการศึกษาประวัติการกำเนิดตระกูลช่างบ้านสีถานพอสังเขปได้ เป็นภูมิปัญญาชาวบ้านที่ถ่ายทอดความรู้ด้านงานช่างอย่างต่อเนื่องจากอดีตจนถึงปัจจุบันในลักษณะบุคคลสู่บุคคล ทั้งในลักษณะเครือญาติและผู้สนใจมาฝึกฝนฝากตัวเป็นศิษย์ ได้มีการพัฒนาของกลุ่มช่างบ้านสีถาน เริ่มจากวัฒนธรรมไทย - ลาว ที่มีความเชื่อมโยงทาง

วัฒนธรรมสองฝั่งโขง กลุ่มงานช่างในอดีตได้รับการอุปถัมภ์ โดยชายสำนักลาวในอดีตซึ่งส่วนใหญ่เป็นช่างที่มีความรู้ความสามารถเป็นผู้นำชุมชน พระสงฆ์ ดังนั้นเพื่อให้เห็นความต่อเนื่องของการถ่ายทอดองค์ความรู้ของกลุ่ม ช่างงานศิลปกรรมบ้านสีถ่าน ดังแผนภูมิต่อไปนี้

แผนภูมิแสดงการถ่ายทอดองค์ความรู้งานศิลปกรรมกลุ่มช่างบ้านสีถ่าน





จากแผนภูมิ ทำให้ทราบถึงพัฒนาการกลุ่มช่างบ้านสี่สถานที่มีการถ่ายโอน การแพร่กระจายซึ่งมีพัฒนาการจากอดีตเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน และมีกำลังพลวัตรที่จะพัฒนาสู่อนาคตได้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งมีช่างคำพันธ์ จงหาญ ผู้เป็นภูมิปัญญาชาวบ้านที่มีความสามารถในด้านเชิงช่าง เป็นต้นกำเนิด

ตลอดเวลา 78 ปี (พ.ศ.2546-2541) กลุ่มงานช่างศิลปกรรมบ้านสี่สถาน ได้สร้างผลงานสถาปัตยกรรม ประติมากรรม ในการก่อสร้างศาสนาคารจำนวนมาก ทั้งในจังหวัดกาฬสินธุ์และจังหวัดอื่น ๆ ทั่วประเทศ

ผลงานศิลปกรรมด้านสถาปัตยกรรม สิ่งปลูกสร้างถาวรวัตถุทางพุทธศาสนาที่เกิดจากกลุ่มช่างบ้านสี่สถาน ได้กระจัดกระจายอยู่ในวัดทั่วภาคกลาง ภาคอีสาน ภาคเหนือตอนล่าง ตลอดจนถึงประเทศเพื่อนบ้านที่มีวัฒนธรรมอันสืบเนื่องมาจากพุทธศาสนาเหมือนกันเช่น สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ประเทศอินเดีย ผลงานเหล่านั้นได้ปรากฏตั้งเด่นเป็นสง่า น่าเคารพ เป็นศักดิ์เป็นศรีของพุทธศาสนิกชนโดยทั่วไป ดังตัวอย่างผลงานบางส่วนของกลุ่มชาวบ้านสี่สถาน

- ช่างคำพันธ์ จงหาญ**
- พระอุโบสถวัดป่าแพ่งศรี อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์
 - พระอุโบสถวัดประชานิยม อำเภอมือทอง จังหวัดกาฬสินธุ์
 - พระอุโบสถวัดมหาธาตุ จังหวัดขอนแก่น
 - พระอุโบสถวัดเสาไห้ จังหวัดสระบุรี
 - มณฑปวัดเขาไทร อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดนครราชสีมา

- ช่างบุญธรรม อรัญไชติ**
- พระอุโบสถวัดบ้านกองนา อำเภอนาคู จังหวัดนครราชสีมา
 - พระอุโบสถวัดบ้านนาทม อำเภอมือทองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์
 - ยกช่อฟ้าวิหารวัดธาตุหลวง กรุงเทพมหานคร สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
 - ประตูชัย กรุงเทพมหานคร สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
 - พระอุโบสถวัดช้างทองล่องแก่ง ห้วยไผ่หิน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

ช่างจันทร์ แก้วไกรธร

- พระอุโบสถวัดบ้านสีถาน อำเภออมลาลัย จังหวัดกาฬสินธุ์
- พระอุโบสถวัดชัยมงคล อำเภออมลาลัย จังหวัดกาฬสินธุ์
- พระพุทธรูปปางมารวิชัย เขาคระโดง อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์
- พระพรหมภูมิปาโล บนภูสิงห์ อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์
- เจดีย์วัดธาตุมหาชัย อำเภอปลาปาก จังหวัดนครพนม

ช่างสาร จงสำราญ

- พระอุโบสถวัดคลองสวน อำเภอพระสมุทระเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ
- พระอุโบสถวัดปัจฉิมทัศน์ อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม
- พระอุโบสถวัดโคธาตุ อำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น

ช่างมี คำมูลนา

- พระอุโบสถ ศาลาการเปรียญ ชุมประตู่ หอระฆัง และเมรุบ้านจงโก ตำบลหนองรี อำเภอชัยบาดาล จังหวัดลพบุรี
- พระอุโบสถ ศาลาการเปรียญ ชุมประตู่ หอระฆัง และเมรุวัดบ้านห้อยบง ตำบลห้อยบง อำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา

ช่างเงิน อรัญเสริฐ

- พระพุทธรูปสูง 40 เมตร วัดบ้านน้อยใต้ อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม
- ชุมประตู่วัดมหาธาตุ อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม

ช่างเสถียร ระวางวรรณ

- พระอุโบสถวัดบ้านหนองเรือ อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น
- วิหารวัดบ้านเม็ง อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น
- ชุมประตู่วัดหนองแวงเก่า อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

กลุ่มงานช่างบ้านสีถาน ที่เป็นลูกมือ และลูกศิษย์ที่สืบทอดฝีมือช่างจากช่างยุคต้น ๆ ของบ้านสีถาน ปัจจุบันก็ยังดำเนินการอย่างต่อเนื่อง และพร้อมที่จะพัฒนาฝีมือเชิงช่างต่อไปอย่างไม่หยุดยั้ง

บทที่ 6

บุคคลสำคัญของท้องถิ่น

ตำบลดงลิงมีทรัพยากรบุคคลที่ทรงคุณค่าอยู่หลายท่าน แต่ละท่านได้สร้างคุณประโยชน์แก่ชาวตำบลดงลิง และท้องถิ่น มีแนวทางการดำเนินชีวิตที่ดำรงที่ควรยึดถือเป็นแบบอย่าง มาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ตลอดจนสร้างชื่อเสียงเกียรติยศให้แก่ตำบลดงลิง ทั้งที่มีชีวิตอยู่และล่วงลับไปแล้ว โดยแยกเป็นประเภทต่าง ๆ ดังนี้

บุคคลสำคัญด้านผู้นำชุมชน

1.นายพิทักษ์ กมลเลิศ

เกิดเมื่อวันที่ 29 กันยายน พ.ศ.2467 ที่บ้านสีถาน ตำบลดงลิง อำเภออมลาลัย จังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นบุตรของนายชุน และนางสุด กมลเลิศ

ประวัติการศึกษา

- ป.4 โรงเรียนชุมชนสีถานคำรงวิทย์
- ม.3 โรงเรียนบริหารอำเภออมลาลัย
- ม.6 โรงเรียนเสถภูมิวิทยาคม จังหวัดร้อยเอ็ด

ประวัติการทำงาน

- ผู้ใหญ่บ้าน บ้านสีถาน พ.ศ.2516
- กำนันตำบลดงลิง พ.ศ.2516 – 2527

เกียรติประวัติ

- เป็นแกนนำสำคัญในการพัฒนาตำบลดงลิงให้เจริญก้าวหน้ามาจนถึงปัจจุบัน
- เป็นแกนนำสำคัญในการขอจัดตั้งโรงเรียนมัธยมประจำตำบล คือโรงเรียนโคกศรีเมือง
- ได้รับรางวัลกำนันดีเด่น แขนบทองคำ ปีนพก ของกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย

2.นายสำราญ เข็มวิวัฒน์

เกิดเมื่อวันที่ 6 พฤษภาคม พ.ศ.2483 บ้านเลขที่ 01 หมู่ที่ 5 บ้านเมย ตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นบุตรของนายลี และนางดี เข็มวิวัฒน์

ประวัติการศึกษา

- ป.4 โรงเรียนโคกเมยประชาพัฒนา
- ม.6 ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนอำเภอกมลาไสย

ประวัติการทำงาน

- กรรมการพัฒนาหมู่บ้าน บ้านเมย ตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์
- ผู้ทรงคุณวุฒิ บ้านเมย พ.ศ.2516 – 2527
- ผู้ใหญ่บ้าน บ้านเมย พ.ศ.2527
- กำนันตำบลดงลิง พ.ศ.2527-2543
- ประธานกรรมการสหกรณ์การเกษตรกมลาไสย พ.ศ.2541
- ประธานสมาคมอาปนกิจสงเคราะห์สหกรณ์การเกษตร อำเภอกมลาไสย พ.ศ.2543
- ประธานบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลดงลิง พ.ศ.2540
- นายกองค์การบริหารส่วนตำบลดงลิง พ.ศ.2547

เกียรติประวัติ

- เป็นผู้นำชุมชนในการพัฒนาในทุกด้านจนเจริญก้าวหน้ามาจนถึงปัจจุบัน
- กำนันดีเด่น แขนบทองคำ ปีนพก กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย พ.ศ.2539

บุคคลสำคัญอื่น ๆ

ตำบลดงลิงมีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ เป็นผู้นำและประสบผลสำเร็จในหน้าที่การงาน ระดับสูง ซึ่งสมควรที่จะจารึกไว้ดังนี้

1.นายสมพงษ์ มัตราช

เป็นชาวบ้านโนนเมือง ตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ สำเร็จการศึกษาจากคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เริ่มเข้ารับราชการเป็นปลัดอำเภอหลายอำเภอ และเจริญก้าวหน้าในหน้าที่ราชการเรื่อยมา จากตำแหน่งนายอำเภอ ปลัดจังหวัด และรองผู้ว่าราชการจังหวัด ซึ่งตำแหน่งครั้งสุดท้ายเป็นรองผู้ว่าราชการจังหวัดบุรีรัมย์ จนเกษียณอายุราชการซึ่งนับได้ว่าเป็นบุคคลสำคัญของท้องถิ่นท่านหนึ่ง ที่สำคัญควรยกย่องและประกาศเกียรติคุณไว้

2.นายพรหม อรัญรุทธ์

เป็นชาวบ้านแวง ตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ สำเร็จการศึกษาจากคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เข้ารับราชการสังกัดกรมการปกครองกระทรวงมหาดไทยจากตำแหน่งปลัดอำเภอเจริญก้าวหน้าจนถึงตำแหน่งนายอำเภอจนเกษียณอายุราชการในตำแหน่ง นายอำเภอแวงน้อย จังหวัดขอนแก่น ซึ่งนับได้ว่าเป็นบุคคลสำคัญของท้องถิ่นท่านหนึ่ง ที่สำคัญควรยกย่องและประกาศเกียรติคุณไว้

3.พันเอก(พิเศษ)เทียม สุขภิสาร

เป็นชาวบ้านโนนเมือง ตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ สำเร็จการศึกษาปริญญาธรรม 9 ประโยค แล้วเข้ารับราชการกองอนุศาสนาจารย์ กองทัพบก กระทรวงกลาโหม

มีความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่ราชการเรื่อยมา จนเกษียณอายุราชการในตำแหน่งพันเอก(พิเศษ) ซึ่งนับได้ว่าเป็นบุคคลสำคัญของท้องถิ่นท่านหนึ่ง ที่สำคัญควรยกย่องและประกาศเกียรติคุณไว้

4.พลตรี เชาวฤทธิ์ ศิริกิจ

เป็นชาวบ้านโนนเมือง ตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า เริ่มรับราชการยศนายร้อยตรีแห่งกองทัพบกและเจริญก้าวหน้าในหน้าที่ราชการเรื่อยมา ได้รับการแต่งตั้งเป็นนายพลตรีแห่งกองทัพบก ซึ่งนับได้ว่าเป็นบุคคลสำคัญของท้องถิ่นท่านหนึ่ง ที่สำคัญควรยกย่องและประกาศเกียรติคุณไว้

บุคคลสำคัญทางศาสนา

1.พระครูกรมลาสยคุณ (โสภာ หัตถประกอบ) ฉายา ธรรมโมโก

ชาติกำเนิด

เกิดเมื่อวันที่ 24 มิถุนายน พ.ศ.2476 ที่บ้านเลขที่ 61 หมู่ที่ 14 บ้านดอนหวาย ตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นบุตรของนายคาน นางทองมี หัตถประกอบ

ประวัติการศึกษา

ป.4 โรงเรียนดอนหวายราษฎร์บำรุง
 นักธรรมเอก สำนักวัดป่าศรีอวลย์ บ้านดอนหวาย
 อุปสมบท เมื่อ พ.ศ.2500

สมณศักดิ์

- พระครูสัญญาบัตรชั้นตรี พ.ศ.2518
- พระครูสัญญาบัตรชั้นโท พ.ศ.2523
- พระครูสัญญาบัตรชั้นเอก พ.ศ.2528
- พระอุปัชฌาย์ พ.ศ.2519
- เจ้าคณะอำเภอกมลาไสย (ธรรมยุติ)

ด้านสาธารณูปการ

- เป็นผู้นำกิจทางศาสนา , การปกครองพระสงฆ์
- เป็นผู้นำในการพัฒนาจิตใจของพุทธศาสนิกชน จำศีล ปฏิบัติธรรม
- เป็นผู้นำในการพัฒนา การก่อสร้างตรงกับสภาพของชุมชน

2.พระครูวิมลประภากร ฉายา ปภากรโ นามเดิมชื่อ บุญมี อรุณพาส

ชาติกำเนิด

เกิดเมื่อวันที่ 16 พฤษภาคม พ.ศ.2463 ที่บ้านแวง ตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นบุตรของนายสีดา นางทอง อรุณพาส

ประวัติการศึกษาในชีวิตฆราวาส

จบ ป.4 โรงเรียนโนนเมืองวิทยาคาร พ.ศ.2475

ประวัติการศึกษาในเพศบรรพชิต

-สอบได้นักธรรมชั้นตรี จากสำนักวัดบ้านโนนเมือง ตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ เมื่อ พ.ศ.2483

-สอบได้นักธรรมชั้นโท จากสำนักเรียนบ้านโนนเมือง พ.ศ.2485

-สอบได้นักธรรมชั้นเอก จากสำนักเรียนบ้านโนนเมือง พ.ศ.2508

-ได้สมณศักดิ์เป็นพระครูวิมลประภากร เจ้าคณะตำบลดงลิง เขต 2 อำเภอกมลาไสย พ.ศ.2511

การสาธารณูปการ

- พัฒนากิจการคณะสงฆ์และบริเวณการศึกษาเผยแพร่ธรรมะ จึงมีผู้เลื่อมใสศรัทธาเป็นจำนวนมาก
- เป็นผู้นำในการสร้างศาสนสถานหลายแห่ง
- เป็นผู้นำในการพัฒนาชุมชนหลายด้านจึงถือได้ว่าพระครูวิมลประกาศ เป็นบุคคลสำคัญทางวัฒนธรรม

ของหมู่บ้าน

3.พระครูสิริปัญญาภิวดี (จันทร์ กตปุญโญ)

ชาติกำเนิด

เกิดเมื่อวันที่ 23 พฤศจิกายน พ.ศ.2465 ที่บ้านสีถาน ตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นบุตรนายชาติ นางหญู่ จงถาษา

การศึกษา

ป.4 โรงเรียนสีถานดำรงวิทย

บรรพชิต

บรรพชา เป็นสามเณร พ.ศ.2482

อุปสมบท พ.ศ.2483

พระอุปัชฌาย์ พ.ศ.2523

มรณภาพ วันที่ 25 เมษายน พ.ศ.2546

การสาธารณูปการ

-เป็นผู้นำทางปฏิบัติกิจทางพุทธศาสนา ปฏิบัติธรรม

-เป็นผู้นำในการก่อสร้างศาสนการ ถาวรวัตถุสำคัญของชุมชนหลายแห่ง

4.พระมหาสมจิตร ศิริภักดิ์

พระมหาสมจิตร ฉายา ชินปุตโต นามสกุลศิริภักดิ์ เกิดที่บ้านโคกล่าม หมู่ที่ 2 ตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ เกิดปีวอก ตรงกับวันอังคาร ที่ 25 เมษายน 2487

พ.ศ.2498 จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จากโรงเรียนโคกล่ามผดุงวิทย ด้วยคะแนน ร้อยละ 65

พ.ศ.2499 บวชเป็นสามเณรครั้งแรก เกิดป่วยหนัก ลาสิกขาบท ไปรักษาตัวประมาณปีเศษจึงหาย

พ.ศ.2501 บวชเป็นสามเณรครั้งที่สอง ต่อด้วยการบวชเป็นพระภิกษุ เมื่อเดือน มีนาคม 2508

พ.ศ.2502 สอบได้นักธรรมชั้นตรี จากสำนักวัดโคกล่าม ตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์

พ.ศ.2503 สอบได้นักธรรมชั้นโท จากสำนักวัดโพรงงาม ตำบลโพรงงาม อำเภอกมลาไสย จังหวัด

กาฬสินธุ์

พ.ศ.2504 สอบได้นักธรรมชั้นเอก จากสำนักวัดโพรงงาม ตำบลโพรงงาม อำเภอกมลาไสย จังหวัด

กาฬสินธุ์

พ.ศ.2507 สอบได้เปรียญธรรม 3 ประโยค (ขณะเป็นสามเณร) สำนักวัดมงคลทับคล้อ จังหวัดพิจิตร

พ.ศ.2511 สอบได้เปรียญธรรม 4 ประโยค สำนักวัดมงคลทับคล้อ จังหวัดพิจิตร

พ.ศ.2508-2511 เป็นครูสอนพระปริยัติธรรมแผนกบาลี ประจำสำนักวัดมงคลทับคล้อ จังหวัดพิจิตร

พ.ศ.2517 เป็นครูสอนพระปริยัติธรรมแผนกธรรมประจำสำนักวัดไก่อ้เตี้ย แขวง/เขต ตลิ่งชัน

กรุงเทพมหานคร

พ.ศ.2528 เป็นผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดไก่อ้เตี้ย แขวง/เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร

พ.ศ.2524 – 2534 นำชาวพุทธสร้างวัดดงเมือง ตำบลเหล่าอ้อย อำเภอร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์ จนเป็นวัดโดยสมบูรณ์ และนำชาวพุทธลูกศิษย์ผู้เลื่อมใสศรัทธาจากกรุงเทพมหานคร มาพัฒนาวัดโคกล่ามเป็นประจำทุกปี จนเป็นที่เคารพรักและศรัทธาของญาติโยมชาวบ้านโคกล่าม ตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์

บุคคลสำคัญด้านวัฒนธรรม

1.นางสาว อาง จงมีเดช

เกิดเมื่อวันที่ 19 มีนาคม 2491 ที่บ้านโคกศรี หมู่ที่ 3 ตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นบุตรของนายจั้น นางบังหา จงมีเดช

การศึกษา

ป.4 โรงเรียนสีถนด่างวิทย

ป.6 ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดกาฬสินธุ์

นางสาว อาง จงมีเดช เริ่มหัดแสดงหมอลำกับหมอลำเคน ดาเหลา และแม่คำพา ฤทธิ์ทิพย์ และแสดงหมอลำร่วมกับคณะ ค.ภิรมย์ดาวรุ่ง หลังจากนั้นเริ่มแสดงลำกลอนคู่กับหมอลำสมบุรณ์ อรัญโชติ และเริ่มตั้งคณะหมอลำด้วยตนเอง ชื่อ ส.นิยมศิลป์ โดยแสดงเป็นตัวเอกร่วมกับนายโฮ สุทธิทักษ์ และร่วมแสดงกับคณะศิษย์ทองมี จงมี ชื่อเสียงโด่งดัง เป็นที่รู้จักของคนทั่วไป

เกียรติประวัติ

1.ได้รับรางวัลโล่เกียรติยศ ชนะเลิศการประกวดรางวัลจากผู้ว่าราชการจังหวัดร้อยเอ็ด พ.ศ.2515

2.ได้รับรางวัลเกียรติยศ การประกวดหมอลำจากอำเภอกมลาไสย เมื่อ พ.ศ.2516

นางสาว อาง จงมีเดช นับว่าเป็นบุคคลสำคัญจากวัฒนธรรมการแสดงหมอลำ ที่สร้างชื่อเสียงให้แก่ชาวตำบลดงลิง เป็นอันมากจนได้รับการยกย่องว่าเป็นครูหมอลำ

2.นายสมาน กมลรัตน์

เกิดเมื่อวันที่ 7 มีนาคม 2487 ที่บ้านเลขที่ 13 หมู่ที่ 6 บ้านแวง ตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ปัจจุบันมีภูมิลำเนาอยู่ที่บ้านโนนเมือง เป็นบุตรของนายพรมมี นางยม กมลรัตน์

การศึกษา

ป.4 โรงเรียนบ้านแวงประชารัฐบำรุง

ประวัติการแสดงหมอลำ

เริ่มหัดเรียนหมอลำครั้งแรก พ.ศ.2508 โดยฝึกหัดทั้งหมอลำกับหมอลำเคน ดาเหลา และหมอลำคำภา ฤทธิ์ทิพย์ ในลีลาลำกลอน ทำนองเคน ดาเหลา คู่กับหมอลำสาว อาง จงมีเดช

เกียรติคุณที่ได้รับ

1.ได้รับโล่ประกาศเกียรติคุณชนะเลิศการแสดงหมอลำกลอน จากผู้ว่าราชการจังหวัดร้อยเอ็ด เมื่อ พ.ศ.2515

2.ได้รับรางวัลถ้วยเกียรติยศการประกวดหมอลำอำเภอกมลาไสย เมื่อ พ.ศ.2516

นายสมาน กมลรัตน์ ถือได้ว่าเป็นบุคคลดีเด่น ด้านการเผยแพร่และจรรโลงวัฒนธรรมด้วยศิลปะการแสดงหมอลำ และสร้างชื่อเสียงให้แก่ชาวตำบลดงลิงเป็นอย่างมาก

3.นางสาวยุพิน เข้มวิจิตร (ฮันนี่ ศรีอีสาน)

เกิดเมื่อวันที่ 12 ตุลาคม พ.ศ.2514 ที่บ้านเมย หมู่ที่ 5 ตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นบุตรคนที่ 10 ในจำนวนพี่น้อง 14 คน ของคุณพ่อคำภา แม่มี เข้มวิจิตร

ประวัติการศึกษา

ป.6 จากโรงเรียนโคกเมยประชาพัฒนา

ประวัติการแสดงหมอลำ

เริ่มฝึกหัดการแสดงหมอลำครั้งแรก กับคณะดอกฟ้ามหากาฬ และร่วมงานกับคณะสาวน้อยซุเปอร์ตัส คณะเลิศฟ้าพรสวรรค์ และคณะอื่น ๆ เมื่อปี พ.ศ.2534 ดาวบ้านดอนและบริษัทเอนาวิโปรโมชั่น เห็นแววการแสดง จึงได้สนับสนุนให้ทำการบันทึกเทปคาสเซส หมอลำชุดน้ำตาหล่นบนที่นอน และวอนพี่มีรักเดียว โดยใช้ฉายาการแสดงหมอลำว่า “ฮันนี่ ศรีอีสาน” จงมีชื่อเสียงโด่งดังไปทั่วประเทศ

ต่อมา ได้ประสบอุบัติเหตุทางรถยนต์ขณะเดินทางไปทำการแสดงที่จังหวัดศรีสะเกษ เมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2535

นางสาวยุพิน เข็มวิจิตร หรือฮันนี่ ศรีอีสาน ถือได้ว่าเป็นบุคคลสำคัญด้านการเผยแพร่วัฒนธรรมการแสดงหมอลำ ของชาวตำบลดงลิงจนมีชื่อเสียงโด่งดัง คนรู้จักทั่วประเทศ จึงสมควรได้รับการยกย่องเป็นผู้มีผลงานดีเด่นด้านการเผยแพร่วัฒนธรรมการแสดงหมอลำของท้องถิ่น

บทที่ 7

คณะกรรมการสภาวัฒนธรรมตำบลดงลิง ปี พ.ศ.2564

1.นายบุญหาญ พลชีวา	พลชีวา	ประธานสภาวัฒนธรรมตำบลดงลิง
2.นายวชิระ ศิริกิจ	ศิริกิจ	รองประธานฯ 1
3.นายกันชกร หัตระวี	หัตระวี	เหรัญญิก
4.นายอ้วน จันทลือชา	จันทลือชา	ประชาสัมพันธ์
5.นายอัฐพล เจียงวิเศษ	เจียงวิเศษ	ผู้ช่วยประชาสัมพันธ์
6.นางสาวประกรจิตต์ ศรีริ่เลี้ยง	ศรีริ่เลี้ยง	นายทะเบียน
7.นางรัตนา ศรีธาดู	ศรีธาดู	ปฏิคม
8.นางสาวกิติมา อรัญเวศ	อรัญเวศ	ผู้ช่วยปฏิคม
9.นายพวงเพชร อินทศร	อินทศร	กรรมการ
10.นางเดือนเพ็ญ ผ่านสำแดง	ผ่านสำแดง	กรรมการ
11.นายสี จงเรียน	จงเรียน	กรรมการ
12.นางเพ็ญสว่าง ภักดีหาร	ภักดีหาร	กรรมการ
13.นายสุทรยศ งามเสริฐู	งามเสริฐู	กรรมการ
14.นายบวร อรุณไพโร	อรุณไพโร	กรรมการ
15.นายบุญล้วน ประกอบเลิศ	ประกอบเลิศ	กรรมการ
16.นายบุญมา อรัญเวศ	อรัญเวศ	กรรมการ
17.นายเกษม โพธิกมล	โพธิกมล	กรรมการ
18.นายชำนาญ จงผสม	จงผสม	กรรมการ
19.นายอัมพร คชรมย์	คชรมย์	กรรมการ
20.นายประชิด ครบอุดม	ครบอุดม	กรรมการและเลขานุการ
21.นายเจริญ ประกอบเลิศ	ประกอบเลิศ	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ